

Rørvig Fuglestation

2009

Rørvig Fuglestation

2009 • 37. årgang ©

Udgivelsestidspunkt: April 2010

- Redaktion:** Knud-Erik Strange (ansv.), Jørgen Bech, Lasse Braae, Jørgen Hulbæk Christiansen, Bent Borgmand Pedersen og Anders Tøttrup.
- Forfattere:** Jørgen Bech, Lasse Braae, Henrik Brænder, Jørgen Hulbæk Christiansen, Bent Borgmand Pedersen, Claus Nordstrøm, John Steffensen, Knud-Erik Strange, Anders Tøttrup og Bo Valeur.
- Layout:** Knud-Erik Strange.

Rapporten bedes citeret: Strange, K. E.; Bech, J.; Braae, L.; Christiansen, J. H.; Pedersen, B. B. & Tøttrup, A.: Årsrapport fra Rørvig Fuglestation 2009.

Rørvig Fuglestation, RF

Fuglestationen udforsker Nykøbing-Rørvig områdets fugleliv og udgiver en årlig rapport, der omtaler de i året iagttagne fuglearter.

Medlemskontingentet er kr. 350,- for en 10-årig periode, og dækker indbydelse til årsmøde og andre arrangementer, samt tilmelding til foreningens e-mailliste. Kontingentet bedes indsat på foreningens konto i Nordea: Reg.nr. 2280 Kontonr. 4377702935.

Post til fuglestationen bedes sendt til formanden, mens observationer bedes indtastet i DOFbasen (www.dofbasen.dk) eller i RFbasen (kontakt Knud Erik Strange).

Stationens hjemmeside (<http://rfst.dk>) indeholder information om foreningens aktiviteter og aktuelle observationer baseret på udtræk fra DOFbasen (husk derfor dagligt at indtaste dine observationer).

Adresseændringer bedes meddelt vores kasserer (se nedenfor).

Bestyrelsen

Formand: Anders Tøttrup, Prinsessegade 50, 1.th, 1422 København K.
Tlf: 32 95 12 26 eller 24 657 658. E-mail: at@it.dk

Næstformand: Claus Nordstrøm

Kasserer: Peter Ellegård Larsen, Amalievej 3, 4581 Rørvig.

Webmaster: Knud-Erik Strange og Lasse Braae. E-mail: rf@fst.dk

Tidligere rapporter

Vi har et mindre restoplæg af enkelte tidligere årgange.

Rapporterne kan fås ved at indbetale kr. 40,- på foreningens konto i Nordea: Reg.nr. 2280 Kontonr. 4377702935. Husk at angive hvilken årgang som ønskes.

Forsidebillede: Aftenfalk. Hovvig, september 2009. Klaus Bjerre.

Indledning og artikler

Redaktionen

Dette er 37. årsrapport fra Rørvig Fuglestation der beskriver årets fugleforekomster på Rørvighalvøen. Der har igen i år været en righoldig datamængde til rådighed. Basis for det hele er feltarbejdet og den systematiske rapportering. Blandt de mange bidragsydere er der grund til at bemærke, at enkeltpersoner udfører et meget stort arbejde i felten år efter år og udgør rapportens stabile grundlag. Udenfor den aktuelle personkreds i redaktionen er der igen i år indtastet meget store materialer af Erik Vikkelsø Rasmussen og Anders Fischer.

Forrest i rapporten er samlet nogle indlæg, som beskriver væsentlige dagsordener fra året 2009. I år "Fugleåret 2009" der giver et kronologisk overblik over året, "Kvalitetssikring" der beskriver de procedurer og dokumentationskrav vi følger samt "Hovvig - naturpleje" der giver en aktuel status.

Herefter en introduktion til selve rapporten, der gennemgår fuglenes forekomst og status art for art.

Fugleåret 2009

Jørgen Bech

2009 blev mere end sædvanligt ujævnt. Båret af et par endog særdeles intense perioder i april og igen fra september og første del af oktober. Midt-maj havde også sine momenter. Det kvalificerede fugleåret som et godt 2009 i Rørvig. Et 2009 som ellers bredt i ornitolog-Danmark blev kaldt et anno horribilis. Og vi havde da også hos os nogle usædvanligt lange døde perioder.

Rutinemæssig mild vinter, meget beskeden vind-aktivitet. Så er der som regel ikke det store at komme efter før Allikerne åbner foråret sidst i februar. Gumpetung januar som de mange Sangsvaner og Canadagæs, der som vanligt havde indtaget området. Interessanteste fugl var død. 7/1 blev en Perleugle fundet netop der på Korshage, hvor vi forgæves havde søgt efter vores del af invasionen. En mumie hvis levende udgave skal tilbagedateres til engang sidst i 2008. Blandt de levende optrådte 9 Hedelærker som lokalt første vinterflok. 4/2 mente Rørdrum det var forår, og der var fast 8 Nordiske Lappedykkere ud for Sandflugtsplantagen. Enkeltbekkasiner i Flyndersø og tø-vejr. Ederfugl kulminerede - omkring 17000!

Marts klam med megen sydvestvind. 4/3 huserede pludseligt en ung Jagtfalk på Nørrevang og sendte en sky af kragefugle op i panik. Den højnordiske nomade opførte sig helt uberegneligt. Den flyttede et par gange mellem marker og hegn og blev aldrig set på regelret træk. Men rovfugle-foråret var sat kraftfuldt i gang. 20/3 pludseligt stort Musvågetræk - 1233 blæste nordøst på et par timer. Årets hele 2 Kongeederfugle faldt midt i måneden, og 28/3 sad en Rørvig-klassiker - Sortstrubet Bynkefugl - på Korshage.

April er årets helt store træk-måned. Således også i år - med gavmilde, tørre østenvinde blev det intenst og dynamisk. Mange fugle og stjerne-arter i serier. Allerede 3. april blev observatøren overrumplet af en Skrigeørn der stak over Brentebjerg mod Hundested. Og som forblev ubestemt. Sort Glente nærmest invaderede med hele 5 fugle på én uge og 4/4 kulminerer Fiskeørn (21) og Vandrefalk (6) - sidste fik med 53 fugle sit største forår nogensinde. Ud for Korshage lå et lag af 1900 vokale Sorttænder som en suveræn baggrundsmusik. 11/4 en fin Rødrygget Svale fremme flere gange på Korshageforlandet. Midt i måneden faldt et par fænologirekorder med en række helt usædvanligt tidlige ankomster - Løvsanger 10/4, Broget Fluesnapper 13/4 og Rørsanger 19/4. I luftrummet højt nordvest for Nykøbing Sort Stork trækkende 15/4 - en fugl der aldrig viste sig ude på trækstederne. Det gjorde til gengæld årets anden Skrigeørn 19/4 - denne gang stensikker art: Lille Skrigeørn tog stille og roligt den helt klassiske tur over Dybesø/Korshage inden udtræk. En dag der også bød på Steppehøg. 21/4 er det imidlertid stolpe-ud! Et manglende dokumentationsfoto af en ellers yderst interessant trækkende måge... Måneden begyndte at matte lidt af. Hedeheg åbner et godt år 23/4 (blev til hele 7 forårsfugle) og også Vendeheg klarer sig fint - 25/4 er den første af 11 forårsfugle. Til gengæld har Ringdrossel et lidt tyndt år - 25/4 6 var den bedste dag. 27/4 debuterede Sølvhejre som trækfugl over Korshage. Trækket sidst på måneden blev mere bredfrontet og tyndt. Det fortsatte ind i maj. Lærkefalk fik derved et dårligt år.

Maj blev vanskelig. Der var decideret forårstørke og temmeligt ringe vilkår for både småfugle-fald og forlængende sjældenheder. Vindene i vest - siden nordøst. Midt i måneden alligevel 3 Blåhalse, den sidste i opvisning ved tårnet i Hovvig. 17/5 kom 446 Hvepsevåger igennem og 2 Aftenfalke i dagene omkring. En

tidlig morgen *kreks* fra Engsnarre nord for Nakke. 22/5 var dagen, hvor Hortulan lige klarede skærene og årets eneste fugl - en syngende han - optrådte i egne ud mod ydre Nørrevang. Endda i vestenvind som tiltog og dannede baggrund for et maj-hit fra uventet kant: 23/5 Kuhls Skråpe vest forbi Korshage, yderst afslappet og klos på kysten. Karmincompap kom frem 26/5 og det blev til 11 fugle i alt.

Knastør start på en særdeles begivenhedsfattig sommer. 1083 Skarvereder besat i Hovvig. Juni igen i år skuffende. Atter hjælp fra havfuglefronten med Almindelig Skråpe 13/6. Stor nedbør i Odsherred afbrød siden tørken, vandstanden steg i Hovvig. Det blev derfor ikke et stort vadefugleår her. Juli blev derefter. Ud over Silkehejre 9/7 helt uden highlights. Lavkonjunkturen fortsatte ind i august. Der var dog en uortodoks Tredækker-observation fra Hovvig 4/8 og et par Rovtørner usædvanligt nok forbi Korshage. Et fint fund var en Høgesanger i Hovvig 19/8, men den viste sig kun ultrakort. Hedehøg fuldendte et flot år med hele 2 augustfugle fra Hovvig. Generelt så de arktiske vadere ud til at have haft en sløj ynglesæson - f.eks. floppede Dværgryle med kun to fund. Hvilket jo også giver en dårlig prognose for antallet af unge kjoever.

Lidt vind primo september, især 6/9 der i dagens løb præsterede en unikt tidlig yngre Islom, Lille Kjove og Sorthovedet Måge. Straks efter omslag til svage, lune vinde ofte med østligt indslag. Det indledte en meget fin periode. 9/9 septembers Vendehals nr. 5. 11/9 højlydt, skramlende sang fra en Drosselrørsanger i Hovvig. 14/9 ankom en ung Aftenfalk til Hovvig - og blev til 20/9! Årets absolutte æstetiske højdepunkt. Falken tilbragte dagen i luftrummet på guldsmedejagt, men seneftermiddag skiftede den til standjagt, hvor den ultra-smarte falk kunne ses på 10 meters afstand pille og fortære guldsmede og græshopper. 19/9 kørte en ung Steppehøg ned gennem Hovvig på sydvesttræk. Korshage markerede sig også. 19/9 - 20/9 en forbløffende, nærmest på dato kopi af 2008: Blåhals, Sortstrubet Bynkefugl og Rødstrubet Piber!

Så kom vejrskiftet. Dramatisk lagde det sig om til vestlige kulinger, der blæste guldsmede og eksotiske falke ud og åbnede hav-ornitologien. Perioden 23/9 - 9/10 gav yderst velkomponerede lavtrykspassager og på fronternes bagside kom havfuglene. Sodfarvet Skråpe reagerede prompte - alle årets 60 passerer i denne periode. Inden månedsskiftet er der set Stor Stormsvale og Sabinemåge. Mest fortættet var 5/10, hvor havfuglene kom tæt inde under kysten inklusive stjerner som en sen Almindelig Skråpe, Stor Stormsvale, Lunde og en Storpiber over obs-klitten med lyd! Dagene efter gav både Thorshane og Sabinemåge. Når først fuglene er flyttet ned i Kattegat behøver det ikke blæse ret meget. 9/10 finaledag med gammel Mellemkjove tæt fulgt af en ungfugl og årets fjerde og sidste Store Stormsvale.

Man kan sige, at hele resten af året kom til at forløbe forbløffende ordinært. Kolde nordlige vinde i oktober sendte på rekordtid efterårstrækket sydpå og overvejende uden om Rørvighalvøen. Og sendte odds for spændende småfugle helt i bund. Det gik derefter. Også siden i en sydvestvinds- præget november. Når december så heller ikke havde særligt nyt fra fuglefronten, blev det en lang begivenhedsfattig periode. Undtagelsen var 28/12 hvor et usædvanligt vinterryk af Rødstrubet Lom medslæbte en kæmpe skude af en lom, der lige netop var så langt ude, at den forblev ubestemt Islom/Hvidnæbbet Lom. I den anden ende af størrelsesspekteret reddede en enlig Søkonge arten fra et komplet nul-år.

Men vejret rørte på sig! De første kuldefremstød og isen, der begyndte at lægge sig på årets sidste dage.

Kvalitetssikring

Jørgen Bech

Et helt afgørende fundament under udgivelsen af en årlig rapport er, at de data der lægges frem er troværdige.

Rørvig har den fordel, at der er foretaget databearbejdning og udgivet fuglerapport i nu 37 år i træk. Området er velafgrænset og den ornitologiske aktivitet og rapportering så ensartet, at der fra år til år er god sammenlignelighed, og udviklinger i fuglebestandene træder frem. Området har faste observatører, blandt disse en lille gruppe, hvis observationer udgør hjørnestenene. Bearbejdningen foretages af et kollektiv i redaktionen, som har stor erfaring og lokalkendskab.

Den primære data-sikring kommer, når den enkelte artsgruppe bearbejdes. Ud fra brutto-data - nu domineret af DOF-basen - reduceres til det reelle antal fugle. For nogle arter et større, tidskrævende puslespil. Et eksempel er rovfuglene, der rapporteres fra forskellige positioner på halvøen og via tidsangivelser, trækretninger etc. skal udluges for gangangere. Uden lokalkendskab en særdeles utilgængelig opgave. Bearbejdningen foretages af de enkelte fuglegrupperes forfattere, men følges af en omhyggelig korrektur fra den øvrige redaktion. På den måde opnår det endelige resultat en høj præcision.

Herefter kommer en fase, hvor der skal ses nærmere på den række af mere usædvanlige iagttagelser, der er tilgået i årets løb. Fælles er, at disse iagttagelser kræver et højere dokumentationsniveau. De falder i flere grupper:

SU-Sjældenheder: For denne gruppe er det enkelt. Kun iagttagelser godkendt af SU (Dansk Ornitologisk Forenings Sjældenhedsudvalg) optræder i rapporten. Det generelle er, at en hel del arter der tidligere krævede godkendelse fra SU, nu ikke længere er på listen. Eksempler er Kongeederfugl, Steppenhøg og Hvidvinget Terne. Til gengæld er dokumentationskravene for de tilbageblevne SU-arter meget høje.

SUB-rarieter: Gruppe af tidligere SU-arter og andre sjældne, tildels svært bestemmelige fugle. Et ubetinget problemfelt. Det der ses på er, om observationen er vel-dokumenteret. Alle tvivltilfælde tages op. Det kan føre til godkendelse eller tilbagetrækning af observationen, men der er også tilfælde, hvor redaktionen underkender en observation, mens observatøren bibeholder sin observation i DOF-basen. Hele dette område trænger til en landsdækkende, ensartet behandling. Et arbejde der er i fuld gang med DKU (DOF-basens kvalitetsudvalg). Rørvigredaktionen har jo ikke landsdækkende myndighed, vi kan ekskludere iagttagelser fra Rørvigrapporten, men ikke fra DOF-basen. I den ideelle situation fanger DKU hovedparten af de dårligt dokumenterede iagttagelser, når de dukker op i DOF-basen. De resterende sager fanges af det lokale udvalg, hvis formand så kan overgive til DKU. Et samarbejde der skal udvikles.

Fænologiske afvigelser: Almindelige arter, der optræder på usædvanligt tidspunkt. Tages op som beskrevet, det kan f.eks. være en Rødstjert i marts (nærliggende forveksling med Husrødstjert).

Urealistiske tal: Tal der typisk falder helt ud i forhold til andre tal. Er ofte et rundt overslagstal. Vil typisk blive luget ud evt. efter kontakt med observatøren.

Andre mønster-brydende afvigelser: Det er sandsynligt at fuglenes forekomst på Rørvighalvøen falder i mønster med den øvrige del af landet/regionen. Ved afvigelser kræves og vurderes dokumentationen. Et eksempel er større ankomst af Silkehale flere uger før der dukker fugle op i det øvrige land. Fejlbestemt Stære-flok sandsynlig.

Når rapporten ligger klar har disse mønster-brydende eller usædvanlige iagttagelser således været igennem en nærmere kvalitetskontrol i redaktionen. Arbejdet er nødvendigt, men kan være personfølsomt, når man underkender andres iagttagelser. Der vil dog altid befinde sig nogle få iagttagelser i gråzonen, som ikke kan afvises, men hvor tvivlen bliver hængende.

Er det nu så vigtigt at risikere at fornærme engagerede observatører ved at betvivle deres observation på grund af et par skæve obs? Hvorfor tror redaktionen den er i stand til at skille sandt fra falsk?

Det nytter ikke noget, at en rapporters troværdighed kommer i diskussion. En underkendt observatør kan jo beholde sin observation hjemme i notesbogen, men det må accepteres, at der er forskellige dokumentationsniveauer, der skal være i orden. Med andre ord - eksklusion af en observation behøver ikke nødvendigvis at skyldes, at en fugl er fejlbestemt, men kan alene skyldes, at dokumentationskravet ikke er tilstrækkeligt opfyldt.

For det nytter ikke noget at "Silkehalen ankommer visse år i større tal, oftest 1 måned tidligere i Rørvig end i det øvrige land". Eller: "Sydlig Nattergal forekommer på Sjælland især i Rørvig". Redaktionen følger, hvad man kan kalde almindelig god, anerkendt praksis i sine vurderinger, tager sine afgørelser kollektivt og holder sig ajour med de dokumentationskrav, der gælder i den øvrige del af landet. Og ser frem til at hovedparten af sager kan afgøres af SU eller DKU i landsdækkende regi.

Hovvig og naturpleje - en status

Palle Graubæk

Hovvig er i dag et af Sjællands vigtigste vådområder. Det er ikke en selvfølge, men resultatet af en aktiv, målrettet naturpleje. Faktorer som vandstand, afgræsning af engene, prædator kontrol og vegetationspleje er afgørende.

Afgræsningen af engene er i 2009 gået godt. Der har gået ca. 220 kreaturer, lidt får og et par heste på engene, Slettermose og i forbindelse med Nakke Skov. Græsningstrykket har ud fra et fuglesynspunkt for bl.a. gæs, viber, rødben og stære været godt, og alle græsningsarealerne står nu rimeligt kortgræssede. Enkelte arealer er "pudset af" i efteråret, så alle arealerne står klar til foråret.

Udsynet fra det gamle fugletårn oppe i nordenden er nu godt igen, idet vi har skåret buske og træer ned

foran tårnet. Sammen med den afgræsning, der er lige omkring tårnet og afgræsning af engene overfor mod Nakke - flere steder helt ud til nordbassinet - vil det helt sikkert give gode observationsmuligheder.

Jeg har året igennem reguleret en del mink og ræv. Rævene har bestemt deres plads i naturen, men en mindre bestand vil gavne mange ynglefugle. De færre ræve i 2009 gav tydeligt resultat for især Viber og Rødben. Det er længe siden, man har kunnet se så mange Vibe- og Rødbenunger løbe rundt på engen. Også svaner og gæs fik flere kuld på vingerne. Måske vil også Rørdrum og Rørhøg reagere positivt.

Skarvkolonien er inde i en spændende udvikling. Bestanden er fortsat omkring 1000 par, men der er efterhånden ikke flere træer tilbage i de områder, kolonien har været. På statens arealer er mange træer bukket under for råd og blæst, men på naboarealerne også for motorsaven. Der er dog stadig områder i skoven, hvor skarven kan være.

En skarvkoloni er altid et spændende aktiv i et naturområde. Ikke alene er de med til at give en mere dynamisk natur med de mange døde træer, men de er også med til at holde bestanden af fisk på et passende niveau. I august - september har man om morgenen kunnet se flokke på 100 - 200 skarver gennemfiske området og fange mange af de skaller, som ellers fouragerer på de dafnier, der er så vigtige for bl.a. Skeand. Skarverne kan således være med til, at Hovvig fortsat er et af de steder i Danmark, hvor der raster flest Skeænder.

I de kommende år er der mange planer - men få penge! Søprojekt Slettermose er nu godkendt af kommunen, men der er desværre ikke penge nok i distriktets budget. Bekkasinskrabene på engene er ligeledes godkendt, men også her kniber det med finansieringen. Forbedring af eksisterende vandhuller og etablering af nye på sydsiden af Nakke Skov til støtte for frøer og salamandre står højt på ønskelisten, men kan også strande på økonomien.

Information og plancher i det meget besøgte fugletårn vil få et løft i år. Jens Overgaard har tegnet en lang række fine akvareller af de fugle, der er i området. Der kommer også en ny planche om skarverne. Artslisten for området vil blive opdateret, herunder en fænologiste over de mange yngle- og trækfugle i området.

Mange har kastet sig over natur- og fuglefotografering. Der er derfor planer om at etablere et par fotoskjul langs vejen. Der er sat penge af til projektet, der blot mangler godkendelse fra kommunen.

I 2010 vil græsningen fortsætte - ingen af forpagterne har sagt op. Naturplejen i vinter vil blive koncentreret om at nedskære en del af den opvækst af pil og birk der breder sig ud i rørskoven - bl.a. foran det store fugletårn. Enkelte områder af tagrør vil også blive høstet eller brændt af, så der er tagrør på forskellige udviklingsstadier. Flere udenlandske studier har vist, at rørskovsarealer i alderen 4 - 10 år med forårsvandstand på 10 - 30 cm er det mest optimale for rørskovens fugle. Gammel, tør rørskov er ikke særlig attraktiv. Bekæmpelse af mink og regulering af ræv vil også fortsætte i det kommende år. Det bliver spændende at følge fuglenes reaktion herpå.

Palle Graubæk er skovløber i Skov- og Naturstyrelsen, Vestsjælland og bor i forvalterboligen.

Bidragydere

Nedennævnte personer har bidraget med materiale fra 2009:

Stinne Aastrup (STA), Jarl R. Andersen (Jarl), John Andersen (JA), Knud-Erik Andersen (KEA), Lars Andersen (LAN), Stefan Andersen (SA), Tim Andersen (TA), Henrik Gerner Baark (HBA), Jørgen Bech (JB), Lasse Braae (LB), Dan Bruhn (DB), Henrik Brænder (HBR), Jørgen Hulbæk Christiansen (JHC), Frank Desting (FDE), Torben Evald (TOV), Steen Flex (SFX), Anders Fischer (AF), Kirsten Floor (KFL), Leif Frederiksen (LFR), Christian Gade (CG), Hans Gleie (HGL), Palle Graubæk (PG), Jens Gregersen (JG), Orla Jakobsen (OJA), Connie Grubbe Jensen (CGJ), Kristian Birchvald Jensen (KBJ), Per Huniche Jensen (PHJ), Peter Ellegård Larsen (PEL), Jørgen Madsen (JM), Frits Mønsted (PIZ), Anders Wiig Nielsen (AWN), Claus Nordstrøm (CN), Erik Obelitz (EOZ), Dennis Olsen (DO), Ivan Olsen (IO), Klaus Malling Olsen (KMO), Rune Palmquist (RPA), Tonni Papillon (TPA), Bent Borgmand Pedersen (BBP), Michael Køie Poulsen (MKP), Erik Vikkelsø Rasmussen (EVR), Ken Rasmussen (KR), Peter Rasmussen (PR), Stig Kjærgård Rasmussen (SKR), Steen Reimers (SAR), Jens Peter Sandholt (JPS), Jørgen Scheel (JS), Torben Sebros (TS), Ragnar Smith (RAG), John Steffensen (JSt), Jacob Strand (JaS), Knud-Erik Strange (KES), Stefan Stürup (SST), Thorbjørn Thorslund (TT), Anders Tøttrup (AT), Niels Henrik Valerius (NHV), Bo Valeur (BV) og Thomas Vikstrøm (TV).

Følgende har ikke bidraget, men er medobservatør/findere af fugle og er nævnt i rapporten: HVR og BWi. Mundtlige bidrag vil normalt ikke blive medtaget, kun i enkeltstående tilfælde ses bort fra denne regel, og observatørens navn vil da fremgå i parentes efter observationen.

Artslisten

Det 37. virksomhedsår for Rørvig Fuglestation (RF) blev en lidt blandet fornøjelse. I alt 242 fuglearter blev registreret - og det er da fint, men heller ikke i år blev det til nogen nye arter!

Det totale antal officielt registrerede arter er ved udgangen af 2009 på 307. I henhold til AERC standard indeles de trufne fuglearter i de enkelte lande, herunder Danmark, i 5 forskellige kategorier. Der henvises til 2000 rapporten for en specifikation af disse kriterier. Den officielle danske fugleliste udgøres af arterne i kategorierne A, B og C. Redaktionen har besluttet, at følge ovennævnte standarder fra og med 1/1 2000. Fund af arterne i kategorierne D og E medtages derfor også fremover i Rørvig rapporten, men antallet af arter i disse kategorier bliver fra og med 2000 ikke medregnet i det ovenfor nævnte officielle antal arter, der er set i Rørvig. For yderligere oplysninger om fordelingen af arterne i Danmark henvises til DOF's hjemmeside: www.dof.dk.

Ved udgangen af år 2009, er samtlige registrerede fuglearter i Rørvig-området gennem tiderne fordelt således:

A	302	
B	0	
C	5	Canadagås, Nilgås, Amerikansk Skarveand, Fasan og Klippedue.
I alt	307	spontant forekommende arter.

D	2	Europæisk Flamingo og Snegås.
E	8	Afrikansk Skestork, Lille Flamingo, Sort Svane, Indisk Gås, Chilensk Pibeand, Rødhøne, Lille Alexanderparakit og Blåskade.
I alt	317	A-E inklusive

En specifikation kan endvidere ses på RF's hjemmeside: www.rfst.dk

For mere fåtallige arter, er der anført tre tal i parentes efter det latinske artsnavn. Det første tal angiver antal fugle set til og med 1972 (d.v.s. iagttagelser fra før Rørvigrapportens tid). Det andet tal 1973 - 2008 incl., og det tredje tal angiver antal fugle i 2009. For de rovfulde, der raster regelmæssigt i området (Hvæpsevåge, Rørhøg, Blå Kærhøg, Duehøg, Spurvehøg, Musvåge, Fjeldvåge og Tårnfalk) angiver parentesens antallet af trækkende fugle henholdsvis forår / efterår i perioden fra fuglestationens start til og med sidste år. Her skal det tilføjes, at hvis man sammenligner med tidligere års parentestal, skal man være opmærksom på, at der nu og da indsendes ældre data til redaktionen, hvorved de "ældre" parentestal bliver reguleret.

Systematikken følger Voous (1977).

For mere almindelige arter, især andefugle, præsenteres materialet i en tabelform med tre rækker, hvor øverste række er årets resultater, midterste række gennemsnit fra de sidste 5 år (2004 - 2008) og nederste række er den hidtil højeste notering pr. måned indtil udgangen af sidste år. For arter, som er anført på DOF's Sjældenhedsudvalgs liste (den såkaldte SU-liste), er kun godkendte iagttagelser nævnt. Observationer, der er til vurdering, eller som er forkastet af SU, nævnes ikke. Den opdaterede SU-liste kan findes på www.dof.dk vælg "grupper/udvalg" og herunder SU.

Hvis man ønsker at følge med i, hvilke sager, der er indsendt til SU, kan dette gøres via hjemmesiden: www.netfugl.dk, eller via vores egen hjemmeside: www.rfst.dk, der jævnligt opdateres.

For arter, der tidligere har været på SU-listen, er det op til de enkelte rapportredaktioner at fastlægge reglerne for fornøden dokumentation. RF's redaktion har besluttet, at fund af følgende arter kan kræves dokumenteret:

Islom, Hvidnæbbet Lom, Rødhalsed Gås, Sortbuget Knortegås, Almindelig Skråpe, Stor Stormsvale, Silke- og Sølvhejre, Amerikansk Krikand, Kongeederfugl, Amerikansk Skarveand, Urfugl, Tredækker, Damklire, Stribet Ryle, Lille Kjove, Sorthovedet Måge, Hvidvinget Måge, Sabinemåge, Lunde, Hvidvinget Terne, Slørugle, Perleugle, Rødrygget Svale, Storpiber, Markpiber, Bjergpiber, Sydlig Nattergal, Hvidhalset Fluesnapper, Korttået Træløber, Fuglekongesanger, Hvidbrynet Løvsanger og Rosenstær.

Men iøvrigt kan redaktionen forlange en beskrivelse af et hvilket som helst fund, såfremt det ligger udenfor

rammerne af normalforekomsten for den pågældende art, f.eks. Kongeørn i juli, Landsvale i december, eller større flokke af Silkehaler udenfor invasionsstidspunkter.

Forkortelser

trk = trækkende

ad = adult (gammel/udvokset)

1k, 2k, = kalenderår

tf = trækforsøgende

imm = immature

pull = pullus (dununge)

juv = juvenil (1. fjerdragt)

sd / vd = sommer-/vinterdragt

Forfattere

Indledning

Jørgen Bech

Oversigter

Knud-Erik Strange, Bent Borgmand Pedersen og Jørgen Hulbæk Christiansen

Lommer & lappedykkere

John Steffensen & Henrik Brænder

Stormfugle & Sule

Lasse Braae

Skarver - hejrer

John Steffensen & Henrik Brænder

Svaner

Bent Borgmand Pedersen

Gæs

Bent Borgmand Pedersen

Svømmeænder

Bent Borgmand Pedersen

Dykænder

Jørgen Hulbæk Christiansen

Rovfugle

Jørgen Hulbæk Christiansen

Hønsfugle

Lasse Braae

Vadefugle

Bent Borgmand Pedersen

Kjover - alkefugle

Anders Tøttrup

Duer - spætter

Bo Valeur

Lærker - drosler

Knud-Erik Strange

Sangere - mejser

Jørgen Bech

Pirol - værlinger

Claus Nordstrøm

Layout

Knud-Erik Strange

Fotos

Lars Andersen, Klaus Bjerre, Dennis Olsen, Tom Reher, Jørgen Scheel og Bodil Vinstorp

Lommer

Af John Steffensen og Henrik Brænder

Rød-/Sortstrubet Lom *Gavia stellata/arctica*

Træk Korshage:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	2		12	10	1			25	43	1	

94 ubestemte smålommer fordelt over året med typisk top april/maj og sep/okt.

Rødstrubet Lom *Gavia stellata* (4, 1128, 206)

Træk Korshage:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
			2	8	1		1	49	31		114

Et flot år for Rødstrubet Lom, som dog løftes op af det store tal i december måned. Efteråret forløber normalt frem til november, hvor der dog ikke registreres nogle fugle. Men december måned med 114 fugle er dog usædvanligt. En af årets sidste dage viser sig fra sin rigtige ”pæne” side med hele 75 fugle, bl.a. med en flok på hele 23 fugle (28/12 - JHC). Det er formodentlig fugle på flugt fra den hårde vinter. Arten har nærmest været væk fra de indre farvande.

Af rastende fugle kan nævnes 1 – 2 fugle ud for Sandflugtsplantagen i måned 03, 11 og 12.

Sortstrubet Lom *Gavia arctica* (0, 2145, 94)

Træk Korshage:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
			17	10	2		1	29	9		6

29 fugle i første halvår og 45 fugle i andet halvår, er en pæn fremgang fra sidste år, hvor sølle 15 og 31 fugle passerede forbi. Ingen store trækdage for arten. Største forårsdag er 6 fugle og største efterårsdag er 7 fugle.

Færre fugle havde valgt at raste ud for Sandflugtsplantagen i år. Et maks. på 11 fugle er mere end en halvering i forhold til de to forgående år.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	2	8	11				2	3	4	4	9

Islom/Hvidnæbbet Lom *Gavia immer/adamsii* (0, 36, 1)

Blandt de mange Rødlommer, der trak forbi Korshage 28/12, blev det til en enkelt storlom. På grund af for stor afstand blev den ikke sikkert bestemt.

Islom *Gavia immer* (0, 40, 1)

Kun en enkelt Islom fandt forbi Korshage i 2009. Den 6/9 trak en formodet 2k fugl syd (EVR). Kun anden fugl i september siden 1973.

Lappedykkere

Af John Steffensen og Henrik Brænder

Lappedykker sp *Podiceps non det*

I september 1 trækkende Korshage og i november 1 rastende ud for Sandflugtsplantagen.

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis*

Flotte tal af rastende fugle fra Nykøbing Havn og Bugt (maks. tal):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
49	71						3		13		32

Fordeling af arten hen over året i Hovvig – alle rastende fugle (maks. tal):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
		2	1	2		1	7	9	3	3	

4 lk fugle rapporteret rastende i august, men ingen registrering af ynglefugle.

Fra Dybesø er rapporteret om en enkelt syngende fugl i maj måned, og fra Søndervang er rapporteret om en enkelt ynglefugl visende urolig adfærd.

Fra området omkring Nakke, hvor der før er rapporteret om syngende fugle, foreligger der kun en enkelt observation fra marts måned med 2 rastende fugle ved Nakke Øst.

Endelig blev 1 Lille Lappedykker set i Rørvig Bugt, hvilket muligvis er første fund fra den lokalitet.

29/7-2009 Søndervang, DO

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus*

Trækkende (Korshage) og rastende fugle (maks. tal) for 2009:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Korshage			3	2	1				4	6	5	
Plantagen	2	1		2						14	8	1
Dybesø		2	7	7	4		2	5	2	1		2
Nyk. Bugt	12	417	1									382
Rørvig Bugt												1
Hovvig		2	3	29	37	16	25	36	31	22	18	6

Rapportering af ynglefugle stammer fra Dybesø – 2 pull 10/7 (JHC) og fra Hovvig 11/8 1 par med 3 pull og

1 ad med 1 unge på ryggen. Senere i august er der fra Hovvig rapporteret om op til 3 par med henholdsvis 3, 3 og 1 pull. En fremgang fra sidste års nul registrering af ynglesucces.

Foto: KB

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

Fra Korshage er der rapporteret om 5 rastende fugle i februar. Fra efteråret er der rapporteret følgende træk: august 5, september 14, oktober 34 og endelig november 19 fugle. Totalt blev der set 72 trækkende Gråstrubede Lappedykkere med flest 5/10 med 24 fugle.

Fra Hovvig er der rapporteret om en spillende fugl i april og maj måned. Ingen ynglende fugle registreret i området for 2009.

Af rastende fugle er det især kysten ud for Plantagen, som gør sig gældende med følgende maks. tal:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
23	41	32	19						31	8	12

Herudover foreligger der enkelte observationer af få (1 - 4) rastende fugle fra øvrige kystområder og Dybesø.

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus* (3, 107, 16)

42 rapporter i 2009, primært fra kysten udfor Sandflugtsplantagen. Fra Korshage foreligger trækobservationer af 1 fugl 9/10 og igen 1 trækkende 28/12. Maks. rast forekomst ud for Plantagen:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
9	8	8	1						3	3	5

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis* (81, 126, 3)

2 fugle i Hovvig. En fugl i perioden 2/8 – 16/8 og igen en fugl i perioden 12/9 – 1/10. Desuden blev der observeret 1 ad Sorthalset Lappedykker rastende 2/8 på Korshage (LAN). Det er kun tredje fund fra lokaliteten, så her er tale om et rigtig lokal hit. De tidligere fund er fra 7/10 1984 og 8/9 1996.

Stormfugle

Af Lasse Braae

Generelt må havfugleåret 2009 på Korshage opsummeres som ganske fint. Pæne tal for basis arterne – i alt fald indenfor gruppen havfugle – og også enkelte bonusarter.

Vurdering af havfugle forekomster er ikke altid helt let, små og spredte tal med en hel del variationer fra år til år. For at give lidt bedre baggrunds informationer er de sidste ti år forekomster summeret for de mere almindelige arter i tabellen nedenfor.

Tablet visende udvalgte opsummeringer for årene 1999 – 2008.

Kolonne 1: Gennemsnit af de sidste 10 års årstotaler.

Kolonne 2: Gennemsnit af de sidste 10 års dagsmaks.

Kolonne 3: Tendens vurderet ud fra summen af de sidste 5 år i forhold til summen af de første 5 år i perioden.

Kolonne 4: De største trækdage i 10 årsperioden.

Kolonne 5: Den største trækdag vi har noteret.

	Totaler 10 års gmst	Dagsmax 10 års gmst	Tendens	Største dage de seneste 10 år	Største dag siden 1973
Mallemuk	35	13	+6 (5,8)	16/6-04 46, 12/10-07 26	19/9-97 294
Sodfarvet Skråpe	13	8	+2 (1,9)	11/10-03 19, 15/9-07 17	17/10-93 54
Almindelig Skråpe	1,5	0,9	1 (1,1)	21/6-03 3, 23/8-03 3	bl.a. 25/10-73 3
Stor Stormsvale	1,3	1,1	+2 (2,3)	16/9-04 3, bl.a. 18/9-07 2	19/9-97 38
Sule	338	142	+3 (2,7)	7/5-05 374, 26/5-06 291	7/5-05 374

Det ses, at bortset fra Almindelig Skråpe, så har arterne været to - seks gange så talrige i sidste del af 10 årsperioden.

Mallemuk *Fulmarus glacialis* (0, 1675, 99)

Mallemuk er ikke en helt nem art hos os. I år gik de generelt betydelig længere ude end de Sodfarvede og opdages som regel først i NNØ retning. Totalen er antagelig noget større, idet andelen ”soloobs” – eller i det mindste fugle, som ikke alle ser – er større for denne art end for Sodfarvet. Vi burde hver dag udnævne en chiefobs, der så har pligt til også at notere fugle, som kun andre ser. En sådanne fremgangsmåde ville antagelig have produceret en 5 – 10 stykker mere i 2009.

Selv uden disse ekstra tiltag må årets serie efter lokale forhold siges at være flot: 28/5 1, 4/6 1, 13/6 2, 25/9 2, 28/9 14, 29/9 5, 1/10 42, 4/10 2, 5/10 7, 7/10 1 samt 9/10 21 trk og 1 rast alle Korshage.

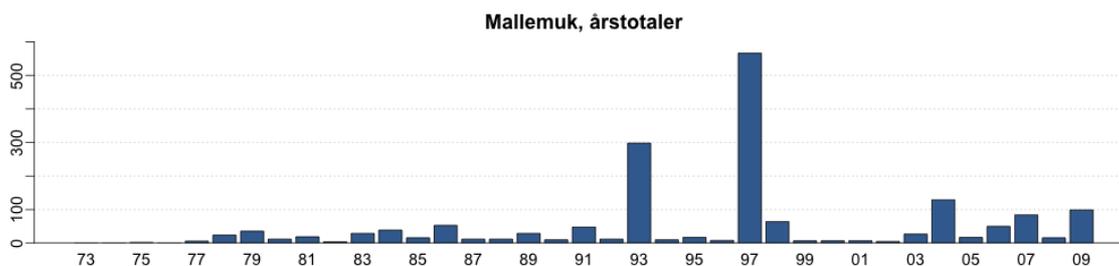
En sammenligning med de fem bedste trækdage for henholdsvis 1. og 2. halvår i perioden 1973 - 2008

1. halvår	23/1 1993: 280	16/6 2004: 46	28/2 1998: 40	21/5 1991: 32	15/5 2004: 18
2. halvår	19/9 1997: 294	23/9 1997: 113	5/10 1997: 53	2/10 1997: 44	22/9 1986: 33

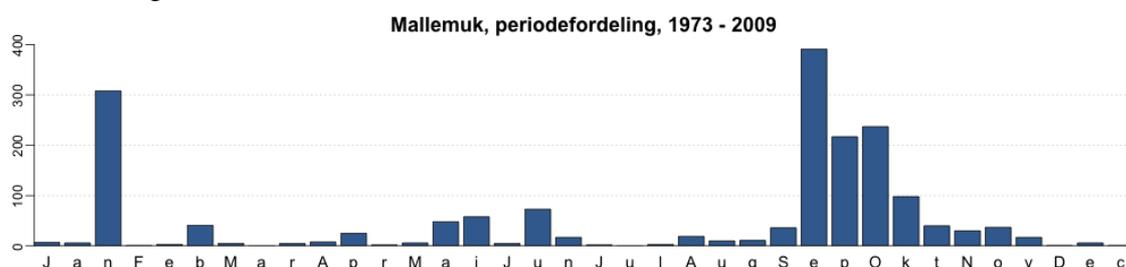
viser, at topdagen i 2009 – 1/10 42 – faktisk er bedste efterårsdag, hvis man bortser fra det rimelig ekstreme havfugleår 1997, og tilsvarende er 9/10 22 ottende (alternativt fjerde) højeste efterårs notering.

Årets total er den største siden 2004 og fjerde højeste i det hele taget. Totalen er ligesom for de øvrige havfugle hentet hjem i den blæsende periode ultimo september – primo oktober, hvorefter årets havobs stort set døde.

Et diagram over årstotalerne afslører, at havfugleåret 1997 var outstanding for denne art, og det næstbedste år 1993 skiller sig ligeledes markant ud.

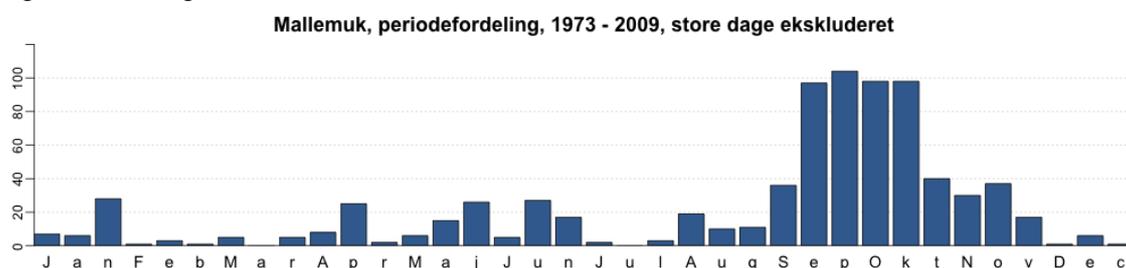
Kikker vi på den årstidsmæssige fordeling af vores 1774 Mallemukker plukket hjem på 213 observationsdage

kan det igen konstateres, at de ganske få ekstreme topdage i høj grad præger diagrammet.

I gennemsnit er der set 8,3 Mallemukker per iagttagelsesdag. En umiddelbar pudsighed i materialet er, at dette tal stort set er ens for første og andet halvår – henholdsvis 8,4 og 8,3.

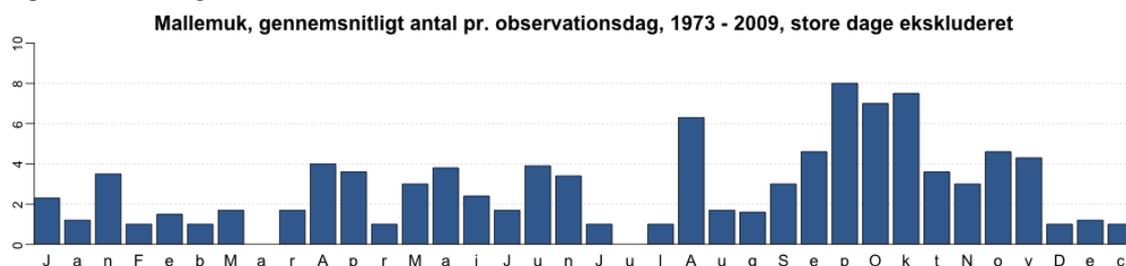
For at eliminere effekten af ekstremterne er de fem største dage i begge halvår fjernet, hvilket moderer diagrammet til følgende udseende

Overvægten af fugle i andet halvår bliver mere tydelig og slår også igennem på det gennemsnitlige antal fugle per iagttagelsesdag, der nu lyder på 2,7 og 4,6 for de to halvår og 3,9 for året som helhed.

Mallemukkens forekomst er i høj grad vejrbettinget, og da det jo oftere blæser om efteråret, giver dette naturligvis flere fugle. Selvom vores tal er små i forhold til andre danske lokaliteter, så viser det alligevel en del om Mallemukkens forekomst.

Hvis vi på en simpel måde forsøger at fjerne forskellene betinget af hyppigheden af blæsevejrsgage så ender vi op med dette diagram

der viser det gennemsnitlige antal fugle per iagttagelsesdag efter fjernelsen af de største dage (samme data som i figuren overfor).

Det ses, måske lidt overraskende, at Mallemukken ses nogenlunde jævnt året rundt og at træk toppene er ikke specielt markante, hvilken måske er en af årsagerne til, at vi ikke ser flere, end vi gør. I modsætning til skrårerne kan vi jo ikke kalde denne for en parade art.

Skråpe sp *Puffinus non det* (1, 25, 2)

Første ubestemte skrårer siden 2003: 24/9 08:19 1 V (LB) og 28/9 15:25 1 V (LB) begge Korshage.

Kommentarer kan ses i DOF-basen.

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* (0, 8, 1)

23/5 09:10 – 09:25 1 langsom trækkende V Korshage (JB, EVR, BV) og 09:50 – 09:59 Skærby Strand (Niels Behrendt). Samme fugl set Børstrup Hage ved Gilleleje kl. 05:16. Fuglen havde ikke specielt travl og nåede tilsyneladende aldrig Klint, hvor der blev kikket forgæves i perioden 09:40 – 11:03.

Hermed set hvert andet år i dette årti. Vores første maj fund. De 9 iagttagelser er fordelt på ikke mindre end 8 måneder, november er topscorer med 2, medens feb, mar, apr og jul endnu står på 0. Skal traditionen følges, kommer næste 2011 rimeligvis i juli.

Fundet bringer den danske total op på 54, d.v.s. vi står for (eller måske rettere er med på) knapt 17 % af samtlige observationer i DK – en andel, vi vist ikke kommer i nærheden af for nogen som helst andre arter. Artens relativt mange forekomster i Kattegat underbygges af de 93 svenske fund – vel den eneste havfugl, der er mere hyppig i Sverige end her i landet?

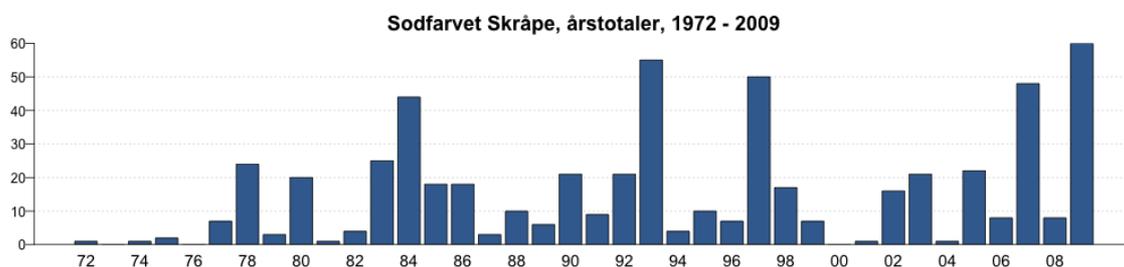
Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus* (1, 512, 60)

Et rigtigt fint år: 23/9 13, 24/9 11, 25/9 2, 28/9 5, 1/10 4, 4/10 14, 5/10 10 og 9/10 1 alle Korshage.

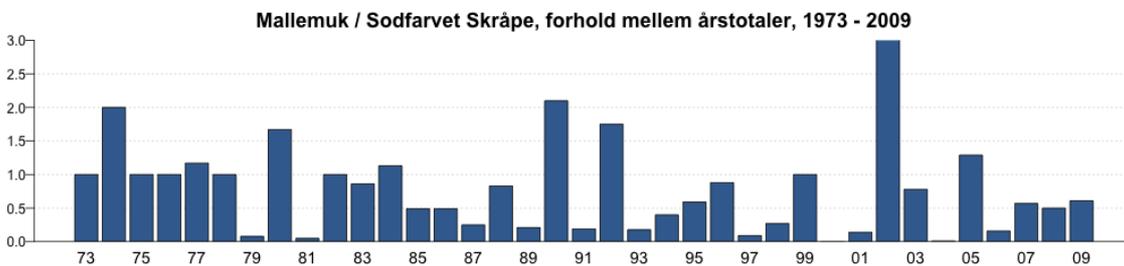
Evalueret i forhold til sidste år model må lyde: De 8 observationsdage er fjerde højeste antal (3 år med 9 dage) og de 14 er syvende største dagstotal – og endelig er der selve vurderingen af årstotalen, der må siges at være helt oppe og ringe. Hidtil højeste var 1993 med 55.

Generelt bør det bemærke, at året bød på mange rigtig gode observationer. ”Moderat” vind, fuld sol og lange observationer af fugle, der var rimelig tæt på.

Kikket der på årsummerne ses, at der slet ikke er de samme ekstremer som for Mallemukken og havfugleåret 1997 bekræfter dette – for den Sodfarvede var det blot et godt år.

Sammenlignes årstotalerne med Mallemukken, bemærkes hvor tæt de to arter ligger hos os. Det er påfaldende, hvor mange år forekomsten er helt ens. Diagrammet viser antallet af Sodfarvede i forhold til antallet af Mallemukker.

Der er forbavsende som de to arter følges ad. Gennemsnit værdier for de 37 år er 0,78, dvs ret tæt på 1 (samme forekomst). Mallemukkens to topår giver som ventet små værdier 1993 (0,18) og 1997 (0,09). Begge år var også fine for Sodfarvede, hvilket jo kunne forventes, da de begge arter er stormfugle, men i 1993 sås alle Mallemukker i januar, medens de Sodfarvede sås i efteråret, så tilfældigheder må også spille ind. En egentlig yderligere analyse skal ikke foretages her, men kunne måske være et tema engang i fremtiden.

Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus* (0, 43, 2)

13/6 07:56 1 V (HBR, JHC) og 5/10 10:54 1 V til rast (smed sig på vandet) og rimeligvis samme fugl V igen 12:45 begge Korshage (JB, HBR, LB, TPA, KR, EVR).

Junifuglen blev inden set både ved Rågeleje (06:55), Liseleje (07:32) og Kikhavn (07:50). Den meget lille tidsforskel mellem Kikhavn og Korshage skyldes, at Korshagefolkens obsfokus er betydelig mere østligt – tidligere har der for mere sjældne havfugle været eksempel på, at en fugl (Kuhls) er set samtidigt fra de to lokaliteter.

Sikkerheden for at det var samme fugl, der sås 5/10 baseres på, at den begge gange kom så tæt på land, at man næsten skulle tro, at det var en Balear. Flere af de vel efterhånden ret garvede observatører var enige om, at det var den bedste Almindelige Skråpe, de nogensinde havde set – så alene denne fugl bar stort set dagen.

Ses i relation til mængden af blæst og antallet af Sodfarvede, tyder også årets observationer på, at der er relativ større chance for at finde en Almindelig i forbindelse med sommerblæst.

Stor Stormsvaler *Oceanodroma leucorhoa* (1, 114, 4)

Fjerde art på stribe med tal over normalen.

29/9 2 V (08:44, 08:52) (JHC, KR), 5/10 16:33 1 V (JB, CG) og 9/10 11:03 1 V (JB, EVR) alle Korshage.

Selv om Korshage er en god havfuglelokalitet, er denne art ikke nem. Årets høst ligger i den pæne ende.

De 22 år vi har set Store Stormsvaler fordeler sig som følger mht. antal fugle:

Antal fugle pr år	1	2	3	4	≥5
Antal år	10	4	2	2	4

De helt store år med hhv. 9, 19 og 54 fugle ligger efterhånden en del tilbage i tiden (hhv. 1985, 1983 og 1997).

Sule *Morus bassanus* (17, 8649, 569)

Rettelse 2008: 17/10 204 (ikke 193) – korrekt i Fugleåret 2008, men desværre ikke i Rørvig rapporten.

Simpel sammentælling af årets dagsmaks af trækkende hhv. rastende fugle ved Korshage fordelt på måneder ses af nedenstående tabel:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	Sum
Træk			4	2	9	2	2	9	255	231		6	520
Rast			6	2	4		1		25	8		3	49
Obsdage			6	2	6	1	2	3	9	13		3	42

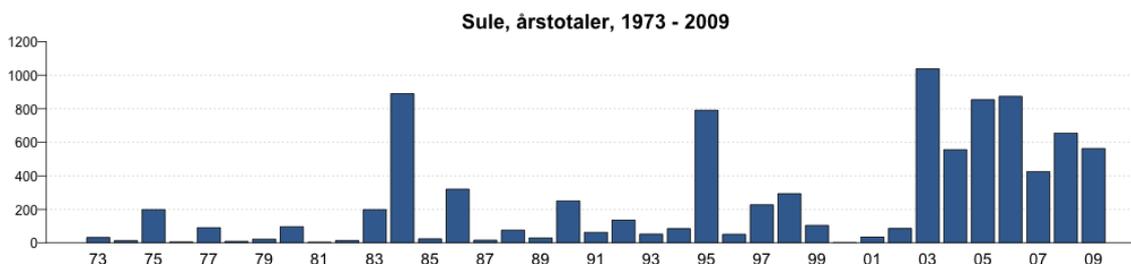
I forhold til de sidste par år en total i den mere beskedne ende (tredje laveste tal indenfor i sidste 7 år).

Tallet må dog anses som et minimumstal. Dels var tællingerne af Suler på flere dage besværet af, at trækket foregik i et yderst moderat tempo – ofte afbrudt af kortere rastperioder, dels var der godt med andre fugle at kikke efter. Endelig betyder det en del, at for flere observatører er det blot dagstotalen, der er rapporteret, hvilket begrænser mulighederne for at finde det reelle antal, der er passeret.

Større dage (>20): 23/9 24, 24/9 55, 25/9 47, 27/9 21 rast, 28/9 77, 29/9 47, 1/10 55, 4/10 26, 5/10 22 og 9/10 105. Sammenligning med f.eks. Mallebuk og Sodfarvet viser, at det ikke er de samme dage, der nødvendigvis er de bedste hos de forskellige arter.

Diagrammet over antallet af fugle pr år viser ligeledes de sidste 7 års meget stabile forekomst. I de forudgående 30 år, er der kun to år (1984 og 1995), der når tilsvarende niveau. Yderlige bemærkes, at stigningen er kommet pludselig uden nogen form for forvarsel. De sidste fire år inden rekord året 2003 kan jo ikke just kaldes prangende.

I relation til omtalen under de andre stormfugle, bør 1997 bemærkes – et ganske ordinært år for Sulen.

Skarver, hejrer og storke

Af John Steffensen og Henrik Brænder

Skarv *Phalacrocorax carbo*

Forårstræk på Korshage gav i tidsrummet marts – april 74 fugle, der trak øst eller nordøst.

Største antal fugle pr. måned i Hovvig: Antallet i maj måned er ynglepar/optalte reder.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	1	0	400	1083	1100	1020	220	150	210	54	0

Ynglefugle: Bestanden er i 2009 optalt til 1083 ynglepar/optalte reder i kolonien i Hovvig, hvilket er en nedgang i forhold til de 1132 ynglepar/optalte reder fra 2007 (optalt af PG), men en fremgang i forhold til de 974 ynglepar/optalte reder der blev optalt i 2008 (PG)

Det er en fremgang på 109 par fra 2008 til 2009. Øgningen er alene sket i den sydlige ende af kolonien. Her er fremgangen på 156 par, hvorimod der i den oprindelige del af kolonien er sket et fald i ynglepar (PG).

Det bliver interessant om Skarvkolonien ved Hovvig er ved at indfinde sig på et niveau omkring 1000 - 1100 ynglepar. Det må fremtiden vise.

Derudover er der følgende max observationer:

Dybesø 28/2 12 rast.

Rørvig Bugt: 1/7 18 rast og 5/12 16 rast.

Flyndersø Kyst: 20/10 125 rast og 5/12 108 rast.

28/8-2009 Hovvig, TR

Rørdrum *Botaurus stellaris* (2, 26, 1)

Der er 4 observationer af Rørdrum fra Hovvig. Observationerne er listet her:

4/2 (AF) 8/3 (EVR) 5/10 (PG) 29/10 (PG)

Syngende Rastende Syngende Uspec.

Som det fremgår af tabellen blev der hørt paukende Rørdrum i februar og oktober. Herefter blev den observeret 1 gang i både marts og oktober. Det er mest sandsynligt at antage, at det drejer sig om samme individ.

Da Hovvig er hyppigt besøgt, kan det undre, at Rørdrummen ikke høres oftere, end det er tilfældet. Som tidligere antaget, kan det skyldes, at energien skal bruges på at yngle i stedet for at underholde fuglekiggere. Siden der ikke er behov for at territoriehævde sig, kunne det tyde på, at der kun er tale om max 1 ynglepar.

Silkehejre *Egretta garzetta* (0, 7, 1)

9/7 1 rastende (PG). Den ottende Silkehejre for området. Helt i tråd med de forrige fund, drejer årets fund sig om en endagsfornøjelse, hvilket er mere reglen end undtagelsen som f.eks. i 2007.

De tidligere fund er fra perioden 13/5-29/6, så her kan vi konstatere, at vi har fået Hovvigs første juli fund.

Sølvhejre *Egretta alba* (0, 5, 3)

27/4 1 trækkende øst Korshage (LB).

8/5 1 fouragerende, derefter trækkende mod øst Hovvig (AF, JS).

24/6 1 ad sdr rastende Hovvig (JHC, CG, KES, JS).

Det er fjerde år i træk med begge hvide hejre i Hovvig. Til forskel fra 2008 har der i 2009 kun været endagsfund af Sølvhejre. Hvad der i 2008, med langtidsstationære fund af Sølvhejre, kunne give håb om muligheder for et tilbagevendende fænomen med hvide hejre i Hovvig, må man sige, at 2009 kun har budt på 4 hvide hejre dage.

Den trækkende Sølvhejre fra Korshage 27/4 er første fund uden for Hovvig.

8/5-2009 Hovvig, JS

Fiskehejre *Ardea cinerea*

Træk på Korshage:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
		21	28	3			2	15	1		

Dette års forårstræk med 70 fugle er lavere end både 2007 med 114 fugle og 2008 med 110 fugle.

De største antal af rastende Fiskehejrer i Hovvig på månedsplan er listet her.

År	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2009	5	4	3	4	4	9	27	28	43	34	7	8
2008	7	6	8	3	10	19	53	23	22	11	13	6
2007	6	15	7	8	12	16	12	39	47	33	18	8
Gennemsnit 2002-06	8	9	6	5	9	9	16	17	18	16	8	5

Som det fremgår af tabellen, ser det ud til at max antallet af Fiskehejre i Hovvig skal registreres i september og oktober. Som noget helt nyt, har der i år været 4 ynglepar i Hovvig (PG).

Sort Stork *Ciconia nigra* (0, 7, 1)

15/4 17:10 1 trækkende nord Nykøbing by.

Det er kun andet fund i dette årtusinde. Det første var i år 2000.

Fuglen blev opdaget kl. 17:10 fra Nykøbing af EVR. Fuglen blev set i kredseflugt mod nord, hvor den formentligt er fløjet ud over Kattegat. Fra kl. 17:15 blev der ikke set mere til årets eneste stork.

Svaner

Af Bent Borgmand Pedersen

Knopsvane *Cygnus olor*

Forårstræk: 25/2 – 25/3 (7 obsdage) i alt 41, flest 25/2 14 og 19/3 10. Det er faktisk en rigtig pæn registrering af trækkende Knopsvaner, gennemsnittet for 2000 - 2008 er 7 fugle og nogle år bemærkes trækket slet ikke.

Største rasttal pr måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008, absolut maksimum).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
22	42	31	122	179	217	276	287	133	38	4	0
78	59	72	84	115	164	184	168	96	38	23	36
147	153	126	138	159	198	210	210	198	200	252	208

Som det ses af skemaet er der lutter månedsrekorder fra maj til august, så et godt år for Knopsvanen.

Uden for Hovvig disse rastende fugle fordelt på 10 dages perioder.

	J	a	n	F	e	b	M	a	r	O	k	t	N	o	v	D	e	c
Rørvig Bugt	130	62	116	105			20			4	6		10	14	18	31	84	
Nykøbing Bugt			6	235													40	145

Ynglefugle: Minimum 3 par Hovvig, 1 par Dybesø og 1 par Slettermosegård.

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Et halvsløjt år. Forårets besøg af Pibesvaner var overstået på tre dage i marts: 10/3 1 NØ Korshage samt 22/3 5 og 24/3 18 alle rastende i Hovvig.

Efterårets første fugle dukker planmæssigt op primo oktober og ses i Hovvig måneden ud:

10/10 3, 11/10 12, 14/10 6, 15/10 8, 16/10 og 17/10 10, 18/10 2, 20/10 5, 21/10 7, 24/10 og 25/10 3, 27/10 6, 30/10 31 og 31/10 2.

Efterårets trækkende ses 30/10 med 20 Hovvig, 14 Korshage samt 13/11 3 overflyvende Algade i Nykøbing.

30/10-2009 Hovvig, JS

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Forårstrækket fortsætter med at imponere – et rekordår, idet 941 Sangsvaner rundede halvøen i perioden 3/2 – 28/3 og som sædvanlig med hovedparten i marts: 910.

Trækkende Sangsvane forår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

F	e	b	M	a	r	I alt
11	0	20	563	266	81	941

Største dage: 3/3 250, 4/3 250 og 20/3 86.

Diagrammet viser tydeligt artens øgede optræden.

De 250 både den 3/3 og 4/3 er også til top 5 – der nu ser således ud: 14/3 2004 389, 29/3 2005 275, 3/3 og 4/3 2009 250 samt 28/3 2006 225.

Set i Hovvig 4/1 – 27/3 og 14/10 – 26/12.

Største rasttal pr måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008, absolut maksimum).

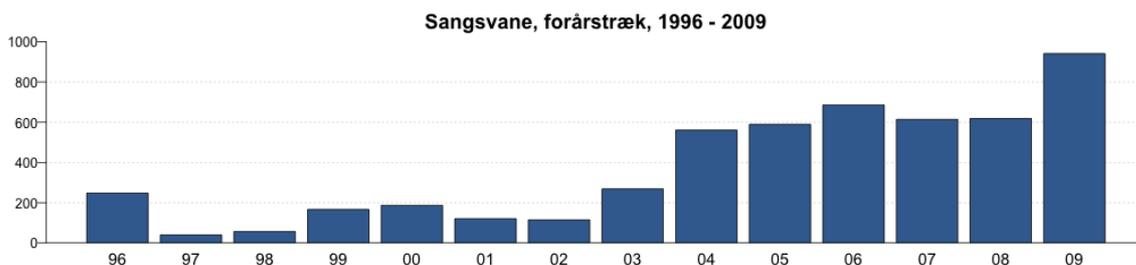
JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
340	110	246							23	50	360
224	190	75	3	32	0	1	1	1	47	83	318
405	483	212	20	127	-	3	1	1	125	246	856

Månederekorden for marts falder helt i hak med det imponerende træk.

For de øvrige klassiske lokaliteter med Sangsvaner fremgår tallene fordelt på 10 dages perioder af tabellen.

	J	a	n	F	e	b	N	o	v	D	e	c
Rørvig Bugt	29	40	31	13	26	12	3	44	18	1	71	
Nykøbing Bugt	55					8					169	18

Efterårstrækket bemærkes 13/10 – 13/12 med i alt 189. Med månedsfordelingen okt 1, nov 42 og dec 146.

17/11-2009 Rørvig Bugt, DO

Gæs

Af Bent Borgmand Pedersen

Sædgås *Anser fabalis* (72, 5440, 682)

Arten ses 10/2 – 10/4 (10 obsdage), hvilket dog var nok til, at det blev et rekord forår for arten.

Inden trækket: 10/2 1 Søndervang, 14/2 45 Hovvig og 15/2 5 SV Nykøbing Bugt.

Forårstræk - imponerende 624. 24/2 3, 28/2 422, 3/3 187, 4/3 3, 9/3 6 og 10/4 3.

Forårets 624 trækkende Sædgæs er en klar rekord for arten – tidligere topår: 2006 267, 1979 260, 1996 208 og 1987 205. I forbindelse med jubilæumsrapporten i 1997 blev gennemsnittet af trækkende Sædgæs forår beregnet til 103 for årene 1973 – 1996. Det tilsvarende tal for 1997 – 2008 er faldet til 88.

Også dagsrekorden blev slået - endda to gange, de 422 28/2 kom i notesbøgerne hos (JHC, LB, EVR, KBJ og AF) der var på rette sted i det rigtige vejr. Top 5 dage ser nu således ud: 28/2 2009 422, 3/3 2009 187, 22/3 2006 151, 16/3 1980 123, 3/3 1999 122.

JHC har været i arkiverne for at finde store trækdage på Sjælland der kan sætte vores 422 i relief til artens forekomst ved andre lokaliteter – de 422 er kun overgået af 20/3 2005 1060 NØ Kongelundsområdet (Preben Berg mfl.).

Året går på hæld, inden der igen ses Sædgæs: 26/12 6 V Ringholm og 28/12 1 SV Korshage.

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus* (0, 314, 5)

8/2 1 Ø Korshage (EVR) og 9/3 4 rastende Nakke (AF) var, hvad der kunne blive af denne fine gåseart til Rørvig. Siden årtusindeskiftet har arten kun svigtet i 2004.

Blisgås *Anser albifrons* (0, 672, 360)

Rekordernes år for denne art - både forår og efterår.

Ses i Hovvig/Ringholm 5/1 – 10/2 (10 obsdage) med flest 24/1 10.

Derudover 9/2 3 Nakke og 10/2 2 Søndervang.

Forårstræk 24/2 – 4/4 (6 obsdage) i alt 46 fordelt som følger 24/2 11, 28/2 8, 3/3 4, 4/3 2, 14/3 11 og 4/4 10 alle Ø-NØ Korshage.

Enkelte rastende fugle noteres i trækperioden:

Hovvig: 3/3 2 og 10/3 9.

Slettermosegård: 7/3 6 og 15/3 2.

Noget så sjældent som sommerfund kan vi også præstere: 19/6 2 ad og 25/6 - 28/6 1 2k i Hovvig.

Efterårstrækket blev markant bemærket 23/10, da 275 Blisgæs lagde vejen forbi Hovvig på deres vej mod vinterkvarterene. Disse gæs, langt fra deres normale trækroute syd om Østersøen, blev talt i tre flokke 180 SV (12:19) og 55 + 40 SV (12:55)

Vi slutter året med 9/11 1 SV Hovvig og 1/12 1 V Nykøbing.

Grågås *Anser anser*

Der er stadig masser af Grågæs omkring Rørvig – ingen nye rekorder, men flere måneder rigtig tæt på topnoteringen.

Som sædvanligt mange gæs i Hovvig og Ringholm området, her er maksimum tallene i den klassiske tabel: Største rasttal pr måned (2009, gennemsnit 2004 - 2008 og absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
566	805	375	101	196	353	1240	1520	1260	510	128	480
366	568	302	103	204	353	929	1272	1093	585	145	305
716	870	640	186	280	760	1608	1640	1260	880	486	800

I dagene 10/2 – 13/2 var gæssene fra Hovvig taget på fourageringstogt til Søndervang, hvor der blev set op til 800. Dette gentog sig 7/3, hvor der blev set 300.

Forårstræk 8/2 – 30/5 i alt 2333, flest 3/3 575, 4/3 270, 9/3 290 og 14/3 212. Helt normalt med de fleste fugle i marts.

Forårstræk Grågås 2009 fordelt på 10 dages perioder:

F	e	b	M	a	r	A	p	r	M	a	j	I alt
22	2	343	1149	605	19	52	7	-	10	82	42	2333

Ynglepar er indsendt fra Hovvig min. 5, Dybesø 1 par og Flyndersøområdet 2 par.

Efterårstræk 2/9 – 8/12 i alt 2113, flest 18/9 250, 9/10 151, 11/10 103, 28/10 105 og 29/10 1296.

Efterårstræk Grågås 2009 fordelt på 10 dages perioder:

S	e	p	O	k	t	N	o	v	D	e	c	I alt
93	313	3	163	103	1401	-	-	-	37	-	-	2113

Ingen større rasttal uden for Hovvig området i efteråret.

10/2-2009 Søndervang, JS

Canadagås *Branta canadensis*

Arten pendler stadig fra Hovvig – Ringholms marker til diverse fouragerings områder, ikke i stigende antal, men dog stabilt i vintermånederne. Maksimum tallene for Hovvig og Ringholm fremgår af tabellen.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
750	293	2	0	0	0	0	0	2	7	46	860

Ligesom som for Grågås må menukortet på Søndervang have været tillokkende, idet der ses 275 10/2 og 600 11/2.

Forårstræk ses 28/2 – 14/3 i alt 160 Ø-NØ Korshage, flest 28/2 64 og 3/3 70.

29/9 8 og 1/12 39 alle SV Korshage er eneste indsendte, der kan betragtes som trækfugle.

Ingen nævneværdige tal fra efterår/vinter udover de i tabellen nævnte.

Bramgås *Branta leucopsis* (0, 97280, 13985)

En vinterfugl i Hovvig 24/1 1 og usædvanlig mange i februar: 17/2 30, 22/2 30 rastende efter trækforsøg og 48 Ø alle Hovvig samt 22/2 1 SØ Korshage.

Forårstræk 22/2 – 19/5, i alt 12945, flest 3/5 1495, 9/5 750, 18/5 8525 og 19/5 1165.

Forårstræk Bramgås 2009 fordelt på 10 dages perioder:

F	e	b	M	a	r	A	p	r	M	a	j	I alt
-	-	49	-	10	7	217	30	262	2625	9745	-	12945

En enkelt afslået fugl ses 12/7 ved Korshage.

Efterårstræk 11/10 – 11/11 i alt 821, flest 11/10 170, 23/10 530 og 9/11 48.

Efterårstræk Bramgås 2009 fordelt på 10 dages perioder:

O	k	t	N	o	v	I alt
-	170	546	48	57	-	821

Kun få rastende fugle – alle nævnes: 11/10 3, 24/10 35, 30/10 16, 31/10 17, 8/11 12, 12/11 11, 14/11 50 og 15/11 20 alle i Hovvig.

Årets sidste Bramgås ses 7/12 1 Hovvig.

Knortegås *Branta bernicla* (93, 32656, 523)

En enkelt vinterfugl blev set 6/1 Rørvig Bugt og en flok på 30 blev noteret 31/5 da de stak øst over på Korshage.

Efterårstræk: 27/9 49, 28/9 15, 29/9 8, 30/9 4, 1/10 7 og 9/10 3 alle Korshage samt 10/10 22 Dybesø og 23/10 277 Hovvig fordelt på 5 flokke, i alt 385.

Udover 20/11 1 Hovvig er der kun indsendt rastende fugle fra Rørvig Bugt: 25/10 51, 26/10 27, 8/11 17, 9/11 – 30/11 9 og 2/12 – 12/12 2.

7/11-2009 Rørvig Bugt, DO

Nilgås *Alopochen aegyptiaca* (0, 2, 2)

Redaktørens favorit til titlen som Danmarks mindst charmerende fugl, tillod sig at dukke op igen i år på halvøen – og så både forår og efterår: 22/5 stak 1 SV over på Korshage (05:58) og 20/10 huserede 1 i Hovvig (14:10 – 16:53), hvor kræet både gav flyveopvisning og tronede på den store ø inden den forsvandt mod NØ.

Svømmeænder

Af Bent Borgmand Pedersen

Gravand *Tadorna tadorna*

Forårstræk: 16/2 - 22/5 i alt 63, over middel. Gennemsnit 2000 – 2008: 48.

Iagttaget i Hovvig 24/1 - 13/12 (64 obsdage). Ny månedsrekord for april.

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
50	133	179	218	121	42	31	22	18	55	94	47
46	70	102	85	117	71	37	23	23	43	57	43
81	135	179	153	217	182	145	99	104	172	136	114

13/2 124 Nykøbing Bugt er absolut værd at nævne.

Ynglefugle: Der er indsendt oplysninger om 3 - 5 kuld i Hovvig.

Pibeand *Anas penelope*

Forårstræk: 4/3 - 6/4 i alt 20, flest 22/3 12. Gennemsnit 2000 – 2008: 11.

Iagttaget i Hovvig 1/3 - 22/11.

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	85	66	8	27	60	184	1120	122	70	0
35	15	58	54	5	13	12	132	584	539	140	31
56	35	124	90	95	39	45	337	3200	2000	480	68

Efterårstræk 6/9 - 9/10 i alt 371, flest 27/9 209. Gennemsnit 2000 – 2008: 283. Dagstotalen 27/9 er den femte højeste dagstotal, kun overgået af 11/9 1976 670, 19/9 1978 260, 11/9 1990 247 og 13/9 1992 235.

Rørvig Bugt: 1/1 - 27/3 (38 obsdage), flest 1/2 30 og igen 4/9 - 31/12 (43 obsdage), flest 18/11 65.

Nakke Skov: 23/3 – 10/4 maks. 65 (4 obsdage).

Nykøbing Bugt: 5/1 – 15/2 (6 obsdage) maks. 5/1 110 og igen 28/12 – 30/12 (2 obsdage) maks. 28/12 12.

Foto: KB

Knarand *Anas strepera*

Iagttaget i Hovvig 24/1 – 13/12.

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
11	19	16	13	9	32	13	41	67	79	87	7
30	12	10	14	14	28	8	46	79	82	90	50
77	46	17	23	26	56	16	67	107	99	127	120

Rørvig Bugt: 1/1 – 1/3 (19 obsdage), flest 17/1 8.

Derudover 13/2 11 Nykøbing Bugt, 18/2 7 Nykøbing Havn og 12/4 1 par Nakke Skov.

Krikand *Anas crecca*

Forårstræk: 4/3 – 12/4 i alt 15, flest 12/4 7. Yderst sparsomt som sædvanligt.

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
17	43	88	82	25	95	270	490	250	260	145	11
22	16	146	168	88	59	101	515	343	556	328	71
65	68	260	600	366	150	180	2000	1250	860	872	127

Efterårstræk: 19/7 – 9/10 i alt 108, flest 19/9 14 og 7/10 22. Gennemsnit 2000 – 2008: 90.

Rørvig Bugt 4/9 – 22/12 (14 obsdage) maks. 6.

Gråand *Anas platyrhynchos*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
45	40	65	40	40	135	440	545	60	240	210	180
263	85	116	52	62	120	147	260	377	469	344	272
1200	1000	890	400	300	300	450	2000	1140	1600	1290	1175

Oplysninger om minimum tre ynglepar – dette tal er formentlig en del højere!

Rørvig Bugt 1/1 – 1/3 (14 obsdage) op til 765 og 1/7 – 31/12 (30 obsdage) op til 600 14/11.

Dybesø 17/1 – 5/12 (17 obsdage) flest 24/1 25.

Nykøbing Bugt 6/1 – 29/5 (4 obsdage), flest 13/2 430 og 28/12 860 samt 30/12 80.

Spidsand *Anas acuta*

Forårstræk 6/3 2 – arten ikke årlig på direkte træk.

Iagttagelse i Hovvig 19/1 – 13/12.

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	1	1	2	0	0	0	91	172	169	120	1
1	0	2	2	1	0	0	21	69	62	6	1
2	5	22	12	6	5	15	138	204	160	36	7

Flot rekordoptræden i efteråret, hvor især oktober og november er værd at lægge mærke til.

Efterårstræk: 18/8 – 29/9 i alt 54, flest 27/9 23. Gennemsnit 2000 – 2008: 34.

Atlingand *Anas querquedula* (225, 331, 10)

Iagttaget i Hovvig 18/4 – 8/6 (21 obsdage) og igen 8/8 – 22/8 (4 obsdage)

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	3	4	1	0	2	0	0	0	0
0	0	0	1	3	2	0	0	1	0	0	0
0	0	4	11	8	6	2	7	7	2	0	0

I foråret blev set minimum 2 par og 1 enlig han, dog max 4 fugle på en dag, men ingen tegn på yngel er indsendt.

Efterår (ikke benævnte rast): 8/8 2 1k + 2 ad (♂+ ♀) overflyvende, 9/8 2 ad, 11/8 1 og 22/8 1.
Dette giver 5 forårsfugle og 5 efterår i alt 10.

Skeand *Anas clypeata*

4/4 drog to Skeænder mod NØ på Korshage – det var det forårstræk og eneste indsendte obs uden for Hovvig.

Iagttaget i Hovvig 25/1 – 13/12.

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	3	32	96	17	92	24	274	672	397	254	27
5	1	31	87	68	41	42	318	423	413	160	44
15	4	84	202	205	70	94	535	761	707	560	210

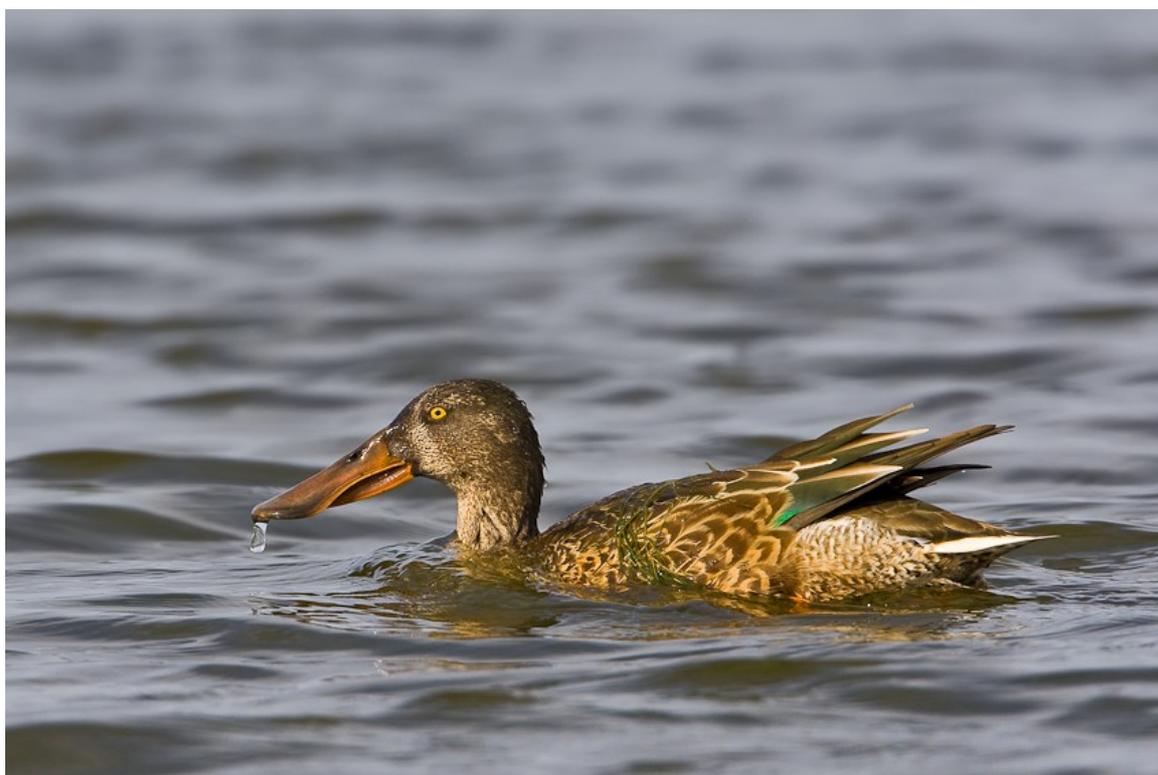

Foto: KB

Dykænder

Af Jørgen Hulbæk Christiansen

Taffeland *Aythya ferina*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
10	30	28	4	16	6	6	124	382	346	210	130
42	32	26	15	13	11	19	130	230	237	71	60
700	325	175	130	80	79	180	385	690	1070	625	400

Ynglefugle: Glædeligt med 3 kuld i Hovvig. Kuldstørrelse 2, 2 og 3.

Fra august og året ud god forekomst med tal over 5 års gennemsnittet i Hovvig.

Ellers er der kun disse obs uden for Hovvig:

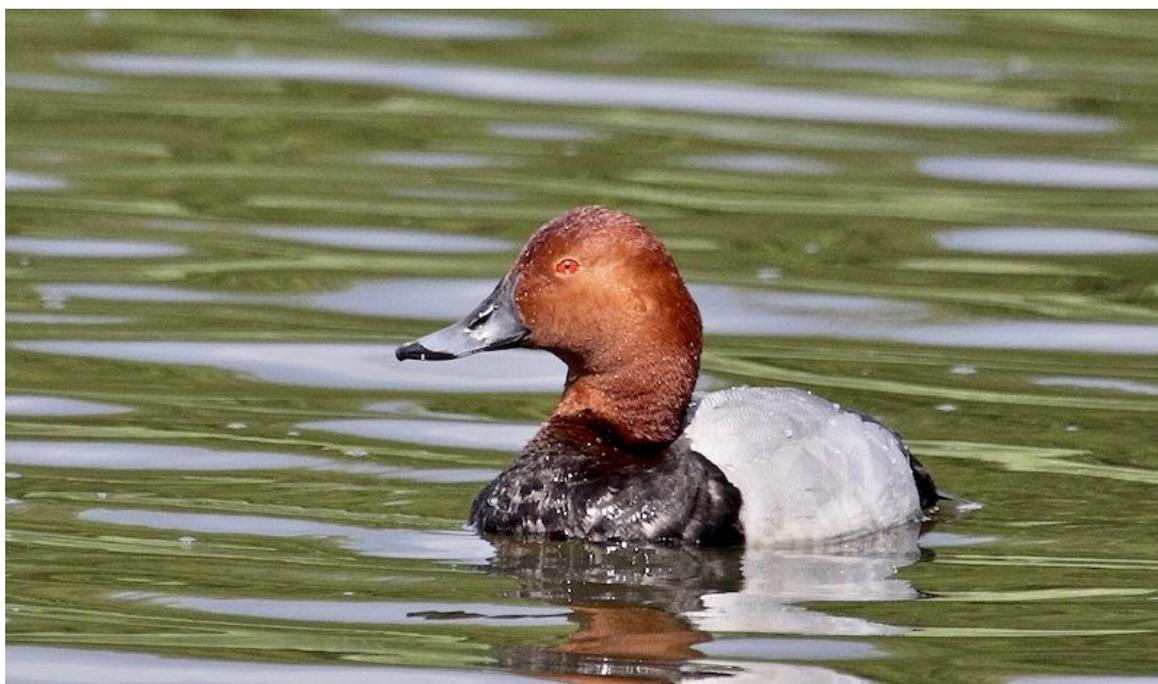
Nykøbing Bugt: 6/1 2 og 13/2 15.

Nakke Syd: 19/3 2 (1 par)

Rørvig Bugt: 3/1 1 ♀.

Dybesø: 3/4 1 ♀ – 2/12 19 og 5/12 21.

Korshage: 26/12 1 ad ♂ V, kom trækkende sammen med 1 ad ♂ Bjergand helt tæt på spidsen. Taffeland ses ikke årligt på Korshage.

6/6-2009 Hovvig, DO

Troldand *Aythya fuligula*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
415	600	705	310	9	5	22	10	15	290	680	560
532	890	842	375	104	16	54	32	24	167	310	424
2500	2100	1629	860	150	150	164	300	225	560	1190	2050

Vi har tilsyneladende mistet arten som ynglefugl i Hovvig. Samtidigt er antallet af oversomrende Troldænder på lokaliteten meget lavt i hele perioden fra maj til september.

Medio februar 3 større antal af fugle, der formodentlig gerne ville have ligget i Hovvig, hvis issituationen havde tilladt det : 13/2 600, 15/2 800 og 18/2 850 alle Nykøbing Bugt.

Dybesø: Set jævnlige 24/1 – 12/4 : månedsmax : jan 10, feb 11, mar 15 og apr 12. Fra andet halvår er der blot en enkelt melding: 5/12 12.

Desuden blot nogle få obs indsendt fra et par lokaliteter, hvor arten ses relativt sjældent: 12/7 2 rast og 26/7 2 V Korshage samt 17/12 1 Rørvig Bugt.

Bjergand *Aythya marila*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
526	204	118	92	3	1	0	0	0	8	31	240
601	824	706	470	127	+	0	0	0	+	52	355
1730	1600	1600	875	450	8	4	5	6	85	526	1200

Sidste ”forår” 14/6 og første efterår 18/10.

Korshage: 3/1 16 NV, 4/3 4 SØ - 1/12 30 V, 26/12 3 V og 28/12 127 V + 52 Ø/SØ.

Nykøbing Bugt: 5/1 2, 6/1 2, 1/2 2 og 14/2 1.

Rørvig Bugt: 1/1 32 NV (set fra færgen til Hundested).

Kysten ved Sandflugtsplantagen: 20/10 1 og 31/12 460.

Et mellem år. Sen ankomst sidst i december, hvilket er lige efter bogen.

Ederfugl *Somateria mollissima*

Højeste antal rastende fugle ud for Korshage ved Isefjordsmundingen:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
8000	15000	10300	565	100	20	120	210	185	5150	4000	1450

Højeste antal rastende fugle ud for Plantagen på Kattegat:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2000	2400	350	4	-	-	-	-	-	555	500	5370

Uden for disse 2 lokaliteter er der rapporteret et firecifret rasttal: 21/2 3500 Rørvig Bugt.

Forårstrækobs fra Korshage: 26/3 35, 29/3 40 og 14/4 77, som vanligt meget få, set i relation til de mange rastende. Efter mange års obs uden rigtigt store træktaal må vi konstatere, at der ikke går en egentlig trækrute forbi Korshage. Området omkring Rørvighalvøen (især Isefjordsmundingen) er et meget vigtigt overvintringsområde, men de mange overvintrende ankommer og forsvinder ganske udramatisk.

Der meldes om et ynglefund fra 25/5, hvor en hun ses med 2 ifølge observatøren nyklækkede pull. på Korshage. Næppe lokale fugle. Ederfugl yngler tidligt og kort efter klækning spredes de meget hurtigt. Selv meget små ællinger føres langt bort fra redestedet. Måske kommer de nævnte fugle helt fra Hesselø. Det virker lidt urealistisk at tro at Ederfuglen skulle kunne yngle på Korshageområdet med al den færdsel, der er langs kysten med løse hunde med mere.

Hovvig: 24/6 95 ad ♂♂ NV, 25/6 3 ad ♂♂ NV (fældningstrækkende hanner) og 11/10 15 NV.

Kongeederfugl *Somateria spectabilis* (0, 31, 2)

Efter fravær i 2008 tilbage med 2 obs i 2009. 21/3 1 ad ♀ rast 9:45 – 10:15 (EVR), 23/3 1 ad ♂ Ø – rast 7:33 - 7:35 (HBR). Nedenfor ses antallet af obs pr. 5 år: Første obs fra 1978 ikke vist.

1985 – 1989	1990 – 1994	1995 – 1999	2000 – 2004	2005 - 2009
2	7	10	5	6

Selvom havområdet omkring Korshage vel er en af de bedste lokaliteter for obs af Kongeederfugl i landet, så er materialet så lille, at generelle tendenser kan være svære at aflæse. Det kunne dog se ud til, at arten er lidt på retur. Til sammenligning har der i Sverige været en markant nedgang i antallet observationer de seneste år. Her har man faldende årstotaler fra ca. 200 ex. i 2001 til 70 ex. i 2008 (”Fågelåret 2008”). På den baggrund kan det måske undre en lille smule, at vi stadig registrerer arten næsten årligt i vores område (set i 8 ud af de sidste 10 år). En forklaring kan være, at der gås mere målrettet efter arten med forholdsvis mange vinterhavobstimer med deraf følgende meget ”ederfuglekik” på Korshage, og måske er vores overvintringsområde endnu ikke så hårdt ramt. En parallel kan drages til Stellersand, hvor antallet af fugle er faldet drastisk på de kendte vinterrastepladser ved Estland. Denne art er nu globalt rødlistet og at betragte som en egentlig raritet i Danmark. Med rette er Stellersand nu også tilbage på SU listen. Forhåbentlig går det ikke samme vej for Kongeederfugl.

Havlit *Clangula hyemalis* (393, 8385, 130)

Fugle pr. måned fra Korshage:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	5	10	4	0	0	0	0	0	1	8	65

Et magert år. Sidste forår 10/4 og første efterår 9/10. De næste ses først omkring månedsskiftet nov/dec: 29/11 8 rast Korshage. Eneste nævneværdige tal registreredes på et par havobsdage mellem jul og nytår 26/12 27 og 28/12 38. Begge obs et udslag af begyndende vintervejr, som flyttede en del andefugle de sidste dage i året. Øvrige obs er så få at de alle nævnes nedenfor. Ikke benævnte = rast.

Rørvig Bugt: 1/1 2 rast + 7 N, 2/1 1, 3/1 2, 7/2 1 og 15/2 3.

Rørvig Havn: 10/1 1 ♂.

Kattegat ud for Sandflugtsplantagen: 4/1 1, 10/1 1, 24/1 4, 15/2 2 og 28/2 2 samt 6/12 2.

Kattegat ud for Dybesø: 28/2 2.

Foto: KB

Sortand *Melanitta nigra*

Trækkende fugle pr. måned ved Korshage, herunder fouragerings- og kompensationsbevægelser:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	130	272	149	244	69	326	149	945	236	0	1650

Lav total fra første halvår (864) bærer tydeligt præg af, at der manglede en god vinter kuling fra nordvest til rykke lidt ved Sortænderne. Totalen fra andet halvår blev 3306, hvilket er godt, men ikke helt uventet med gode vejrforhold til havobs sidst i september og først i oktober, og et tilskud af vinter flyttende fugle i december. Bedste dage fra de forskellige årstider:

Forår: 28/3 230.

Sommer: 23/7 110 og 31/7 128 (begge obs fældningstrækkende adulte ♂♂).

Efterår: 25/9 269 og 30/9 248.

Vinter: 26/12 1540.

Rastende fugle ud for Plantagen på Kattegat:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
60	550	850	950	0	0	0	0	1	450	35	4100

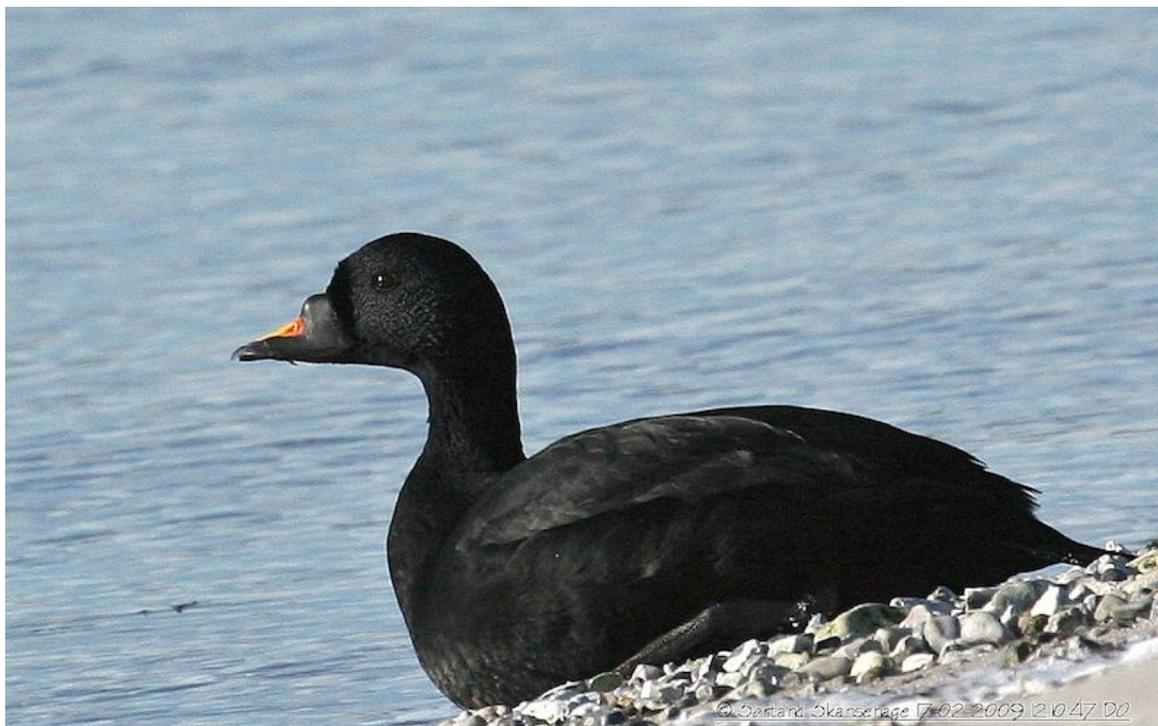
Rastende fugle ud for Korshage

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
280	810	1500	1900	?	0	4	?	0	25	?	2200

Som set tidligere viser rasttallene fra vores to klassiske sortande optællings lokaliteter med al tydelighed, at det er i vintermånederne og foråret, man skal se mange rastende Sortænder i vores område.

Eneste øvrige område med tal over 100 er Rørvig Bugt: Flest 15/2 125, 21/2 750 og 23/2 270.

Her ud over kan nævnes et par klassiske obs fra et par ferskvands lokaliteter. Begge er fra foråret: 21/3 1 ♂ Hovvig (EVR) og 12/4 1 par Dybesø (JHC).

172-2009 Skansehage, DO

Fløjlsand *Melanitta fusca*

Trækkende fugle pr. måned ved Korshage:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
13	32	14	21	18	1	14	41	201	72	4	93

Første halvår i alt 99 og andet halvår 425. Højeste dagstotaler fra første respektive andet halvår: 28/2 26 Ø og 30/9 76. Altså ingen rigtigt store dage.

Rastende fugle ud for Plantagen på Kattegat:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
130	190	140	32	0	0	0	0	0	2	1	770

Fra et par andre lokaliteter er der nogle få rasttal over 25: 3/1 50 Korshage, 3/1 30 og 28/2 37 Kattegat ud for Dybesø.

Hele 2 ferskvandsobs: 8/8 2 og 6/12 1 rast Hovvig (LB, EVR).

Hvinand *Bucephala clangula*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
770	610	730	286	26	19	36	42	?	80	278	110
1396	966	1684	535	107	57	64	75	58	106	880	1232
3111	2780	3000	1400	440	130	260	320	250	500	1892	1980

Ingen store overnatningsoptællinger rapporteret i 2009. Et svagt år i Hovvig med tal under 5 års gennemsnittet i alle årets måneder. Der er ikke rapporteret nogle Hvinænder fra september måned, hverken i eller uden for Hovvig. Det er vel egentlig nok så bemærkelsesværdigt.

Dybesø max.: 28/2 29.

Ved kysterne var der disse max tal fra 3 lokaliteter, hvor mere end 100 fugle kunne tælles:

Nykøbing Bugt: 13/2 565, 18/2 1100, 28/12 2100 og 30/12 200.

Rørvig Bugt: 8/2 120.

Nakkehage: 13/2 285.

Træk Korshage: 28/2 – 13/4 i alt 99 max 25/3 25 og 6/10 – 28/12 i alt 33, heraf de 16 26/12.

Lille Skallesluger *Mergellus albellus* (6, 609, 54)

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
10	16	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0
7	19	8	1	0	0	0	0	0	+	2	3
21	46	15	3	1	0	1	0	0	1	4	17

Største dagsmax: 9/2 16 (9 ♂, 7 ♀). Sidste i Hovvig 29/3. Set igen i november ved 2 tilfælde 27/11 2 og 29/11 1.

Nykøbing Bugt: 29/1 1, 31/1 2, 1/2 2, 13/2 11, 15/2 21 (8 ♂, 13 ♀), 18/2 1 - 28/12 28 (14 ♂, 14 ♀) og 30/12 7 (4 ♂, 3 ♀).

Dybesø: 14/2 2.

31/1-2009 Nykøbing Havn, JS

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2009, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
25	4	79	17	6	?	12	2	?	32	24	3
33	23	134	49	33	8	4	2	9	25	54	20
86	151	88	260	367	83	25	30	24	53	156	56

Ynglefugle: 3 kuld set i Hovvig (PG mundtligt) er flot for lokaliteten.

Dybesø: 11/4 3, 18/4 9, 21/4 2 og 24/4 4.

Rastende fugle ud for Plantagen på Kattegat:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
15	26	48	63	-	-	-	-	40	75	?	45

De største tal fra øvrige lokaliteter med over 20 fugle er alle vintertal:

13/2 55 Nakkehage, 18/2 64 Skanseshage, 23/2 22 Rørvig Bugt, 28/2 30 Korshage og 28/12 195 Nykøbing Bugt.

Korshage træk: 28/2 – 13/6 i alt 124 heraf 57 SØ 28/2 og 24/9 - 28/12 i alt 422 med følgende dage over 50 : 30/9 87, 26/12 70 og 28/12 174. De pænt store tal sidst på året skal ses i sammenhæng med at vejret blev mere regulært vinteragtigt, med deraf følgende trækuro og tilgang af fugle fra nord/øst.

Stor Skallesluger *Mergus merganser*

Største rasttal pr. måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
78	3	11	0	1	0	0	0	0	1	4	3
49	34	19	2	+	0	0	0	0	+	6	24
126	60	120	55	2	2	0	0	3	12	14	36

Sidste i Hovvig 2/5 og første igen 31/10.

Vinterrast i antal over 10 blev kun set i Nykøbing Bugt. Dage med over 50 rast: 5/1 111, 15/2 52 og fra sidst på året årets største tal 28/12 267.

Forårstræk set 3/3 – 21/4 : 3/3 6, 4/3 13, 5/3 8, 6/3 4, 9/3 4, 14/3 13, 19/3 2, 26/3 1, 28/3 3, 4/4 2 og 21/4 1 i alt 57, hvilket må betragtes som normalt. Som det ses klart flest primo marts.

Som sædvanligt kun nogle få trækobs fra andet halvår alle nævnes: 28/10 1 (første efterårsfugl), 1/12 4 og 28/12 1.

Foto: KB

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis* (0, 1, 0)

Historien om Skarveanden i Hovvig sluttede 21/12 2008, herefter ingen obs.

Rovfugle

Af Jørgen Hulbæk Christiansen

Fiskeørn. Foto: KB

Tabel 1. Sæson/dagsmax (årstal i parentes) + et 10 års gennemsnit 1999 - 2008

	Forår			Efterår		
	Sæsonmax.	Dagsmax.	Gens.	Sæsonmax.	Dagsmax.	Gens.
Hvepsevåge	4776 (94)	3225 (94)	331	302 (89)	170 (90)	82
Sort Glente	6 (fl)	2 (fl)	3	1 (99)	1 (fl)	0
Rød Glente	71 (08)	15 (05)	41	50 (05)	11 (05)	13
Havørn	28 (07)	3 (fl)	10	7 (04)	3 (08)	5
Rørhøg	240 (93)	41 (02)	157	83 (06)	18 (08)	37
Blå Kærhøg	181 (91)	34 (75)	99	55 (78)	40 (75)	29
Kærhøg sp. Step/Hede	11 (93)	4 (fl)	1			
Steppehøg	4 (08)	1 (fl)	1	1 (05)	1 (05)	0
Hedehøg	11 (05)	4 (97)	4	1 (fl)	1 (fl)	0
Duehøg	75 (96)	13 (83)	21	17 (94)	3 (fl)	6
Spurvehøg	3043 (91)	765 (91)	1434	1052 (06)	319 (06)	385
Musvåge	7418 (96)	4200 (80)	2901	7362 (08)	1409 (08)	2545
Fjeldvåge	1443 (89)	405 (79)	241	94 (85)	69 (85)	21
Skrigeørn sp.	1 (fl)	1 (fl)	0			
Lille Skrigeørn	1 (fl)	1 (fl)	0			
Stor Skrigeørn	1 (fl)	1 (fl)	0			
Kongeørn	3 (84)	1 (fl)	0	2 (76)	1 (fl)	0
Fiskeørn	229 (93)	58 (02)	138	30 (fl)	12 (04)	21
Tårnfalk	161 (94)	33 (85)	84	73 (06)	15 (06)	20
Aftenfalk	45 (93)	11 (93)	4	49 (75)	30 (75)	0
Dværgefalk	139 (93)	29 (91)	89	19 (95)	7 (03)	10
Lærkefalk	161 (06)	36 (06)	71	9 (06)	4 (06)	4
Vandrefalk	41 (03)	7 (fl)	26	12 (04)	3 (04)	4
Totaler			5656			3182

Tabel 2. Forårstræk fordelt på 10-dages perioder.

	M	a	r	A	p	r	M	a	j	J	u	n	I alt
Hvøsevåge							14	492	19			1	526
Sort Glente				5		1	1	1					8
Rød Glente	7	10	17	16	13	8	4	3	1	1			80
Havørn	2	2	2	2	1	4		1					14
Rørhøg			7	52	38	38	10	19	3				167
Blå Kærhøg		1	6	33	53	14	3	4					114
Steppehøg					1								1
Kærhøg sp.						1							1
Hedehøg						2	3	1	1				7
Duehøg	1		13	11		1							26
Spurvehøg	2	27	156	503	548	288	15	19	1				1559
Musvåge	154	1444	791	722	436	384	35	30	3				3999
Fjeldvåge		2	3	14	154	67	3	7					250
Lille Skrigeørn					1								1
Skrigeørn sp.				1									1
Fiskeørn			12	69	52	30	1	4					168
Tårnfalk			13	4	20	46	1			2			86
Aftenfalk								2					2
Dværgfalk			3	19	24	17	5	3					71
Lærkefalk					1	14	2	9	2				28
Jagtfalk	1												1
Vandrefalk			1	15	18	17		2					53
I alt	167	1486	1024	1466	1360	932	97	597	30	3	0	1	7163

Ud over de i tabellen nævnte følgende: Rød Glente ult feb 1 og Musvåge ult feb 10.

Tabel 3. Efterårstræk fordelt på 10-dages perioder.

	A	u	g	S	e	p	O	k	t	N	o	v	I alt
Hvøsevåge	3	18	14	5	2								42
Rød Glente	1	2	2		3		18	1			1		28
Havørn				1			2		1	2			6
Rørhøg	4	18	20	30	2		1						75
Blå Kærhøg			3	1	3	2	10		4				23
Steppehøg					1								1
Hedehøg		1											1
Duehøg								1	1				2
Spurvehøg		19	25	61	27	2	240	11	33				418
Musvåge	2	60	50	77	300	189	1713	92	80				2563
Fjeldvåge						1	11	3	6		1		22
Fiskeørn		12	16	10	2								40
Tårnfalk	1	8	6	6	6	2	4	1					34
Dværgfalk				2	1	2	2						7
Lærkefalk			1				1						2
Vandrefalk		1	1	4		1	1						8
I alt	11	139	138	197	347	199	2003	109	125	2	2	0	3272

Udover de i tabellen nævnte disse: Musvåge ult dec 1, Fiskeørn ult juli 1 og Tårnfalk ult juli 1

Hvæpsevåge *Pernis apivorus* (26790 / 2418)

Mellem 8/5 og 26/6 blev i alt set 526 trækkende på 13 obsdage. Det er faktisk noget bedre end 10 års gennemsnittet. Stærkt medvirkende til dette var en klassisk trækbølge af Hvæpsevåger, som passerede landet 16/5 – 18/5 og ramte Korshage 17/5, hvor 446 østtrækkende blev talt. Men det var som så ofte før så det. Øvrige dage med mere end 10: 8/5 14, 15/5 12, 18/5 18 og 26/5 14.

Efterårets få trækkende blev set på 13 dage mellem 9/8 og 14/9. I alt 42 trak sydvest. Højeste dagstotal 20/8 16.

Ud over de trækkende er der kun en række sommerobs i Hovvig og skovene syd for Nykøbing, som kunne tyde på et ynglepar lige syd for vores område.

Foto: KB

Sort Glente *Milvus migrans* (2, 85, 8)

Hidtil højeste årstotal. De sidste 2 år har været gode og skal ses i sammenhæng med artens generelle fremgang de seneste år, hvor arten bl.a. har etableret sig som ynglefugl i Norbotten, Sverige (3 ynglepar i 2008). Ved Falsterbo er Sort Glente nu også blandt de arter, der viser signifikant fremgang og antallet af 1k fugle er stigende, hvilket tolkes der hen, at Sort Glente sandsynligvis også yngler i Sydsverige (Niels Kjellén, Fåglar i Skåne 2008). Udover dette er der stadig også de formodede sydlige overshuters midt i maj, som bidrager til de seneste års fine årstotaler. Samtlige årets obs ses nedenfor.

3/4 1 Ø Korshage (TPA)

5/4 08:35 1 Ø Nørrevang (NHV) + 14:29 1 NØ Hovvig (AF) og senere Ø Nørrevang (JS)

8/4 17:13 1 Ø Korshage (AF)

9/4 15:40 1 rast – SV Hovvig (AF)

21/4 12:14 1 ad Ø Korshage (JB, JHC, AF)

2/5 07:50 1 Ø Korshage (LB, EVR, AT, BV)

13/5 10:40 1 NØ Hovvig (AT).

Rød Glente *Milvus milvus* (4, 983, 108)

Årets første blev 12/2 1 overflyvende Skansehage. Forårstræk blev set på hele 44 dage mellem 24/2 og 6/6. Der var ingen store dage, men en lang række med 1 - 2 fugle, hvilket i den sidste ende betød, at vi for andet år i træk kan melde om ny forårssæsonrekord. Til dette er der at bemærke, at i forbindelse med at Rød Glente efterhånden har en pæn ynglebestand i det vestsjællandske område, må man formode at en del

strefjende yngre fugle herfra skjuler sig i vores trækmateriale. I alt blev det til 81 fugle, af disse var 9 trækforsøgende og 5 røg "den forkerte vej" (SV). Bedste periode var helt klassisk ultimo marts – medio april, hvor 59 % af sæsonens fugle trak forbi. Dagstotaler over 3: 20/3 4, 26/3 4, 4/4 4, 8/4 4 og 19/4 5. Kun ved 3 tilfælde i løbet af året ses regulært rastende fugle: 13/3 1 Hovvig og 26/3 1 Korshage og fra efteråret 19/8 1 Hovvig.

Efterårstrækkende blev set på 9 obsdage mellem 9/8 og 14/11 og totalen blev 28 (heraf 4 Ø), hvilket er et godt stykke over et gennemsnits efterår. En enkelt dag er afgørende for dette: 6/10 18 SV ! (LB, AF). Det er usædvanligt mange på vore breddegrader, og i øvrigt absolut Rørvigrekord for trækkende Glenter. Man må nok også i efteråret regne med, at der er nogle strefjende fugle i trækmaterialet. Både forår og efterår ses jo f.eks. en del fugle med "forkert" trækretning.

25/8-2009 Hovvig, DO

Havørn *Haliaeetus albicilla* (1, 254, 20)

Rettelse: Det midterste parentes tal ovenfor har været forkert siden 2004, det er hermed rettet. Det tredje parentes tal viser for Havørn nu kun "trækkende fugle", idet vurdering af gengangere i rastmaterialet er nærmest umuligt.

Rastobs fra første halvår i Hovvig: 5/1 1 ad, 15/2 og 17/2 1 2k, 14/3 1 2k, 22/4 1 2k og 26/4 1 4k+.

Et par oplagte vinter strefjende fugle, som ikke er medregnet i træktotalen: 23/1 1 6k NØ Hovvig og senere Nørrevang og 21/2 1 S Kysten ved Nakkehage.

14 trækkende/overflyvende fugle blev set mellem 1/3 og 16/5 som vist nedenfor:

Primo marts: 1/3 1 imm V Korshage og 3/3 1 3k Ø Korshage

Medio marts: 20/3 1 imm (lignede mest en 1 2k) NØ + 1 2k NØ Hovvig

Ultimo marts: 25/3 1 tf Hovvig og 28/3 1 3k Ø Korshage

Primo april: 3/4 1 3k V Nørrevang og senere Hovvig samt 10/4 1 3k Ø Nørrevang og senere Korshage.

Medio april: 13/4 1 2k NØ Korshage

Ultimo april: 21/4 2 ad. (1 par) tf Korshage og Nørrevang samt 27/4 1 2k Ø og 1 subad. Ø Nørrevang og senere Korshage.

Medio maj: 16/5 1 V Rørvig.

Resultatet er ikke på højde med de senere år, men dog over 10 års gennemsnittet.

Rastobs fra andet halvår i Hovvig: 24/8 1, 28/8 1 1k, 7/9 1, 21/9 1 4k+, 30/10 1 1k, 31/10 1 imm, 7/11 1, 8/11 1 og 14/11 1.

Efterårets mest bemærkelsesværdige Havørneobs er disse: 29/8 1 1k kortvarigt rast på spidsen af Skansehage (forsvandt senere mod N) og 10/10 1 imm rastende på spidsen af Korshage (forsvandt senere mod V).

6 overflyvende/trækkende fugle mellem 1/9 og 8/11 blev set som følger:

Primo sep: 1/9 1 1k SV Skansehage og senere Hovvig

Primo okt: 6/10 1 imm S og 1 1k S Hovvig

Ultimo okt: 29/10 1 1k VNV Hovvig

Primo nov: 8/11 2 1k Ø Korshage

Resultatet ligger ca. på 10 årsgennemsnittet.

Årets 2 sidste obs fra december er begge fra Rørvig/Rørvig Bugt, hvor et par af områdets faste folk nu residerer. En del matrikelobs fører til bedre dækning af dette område: 3/12 1 1k og 23/12 1 1k begge er her vurderet som overflyvende vinterstrefjere og er ikke medregnet under trækobservationerne.

Ligesom med Rød Glente er det i takt med artens indvandring som ynglefugl helt oplagt, at der ligger omstrefjende danske Havørne gemt i trækmaterialiet, men disse er meget vanskelige at udpege.

29/8-2009 Hovvig, DO

Kærhøg sp *Circus non det*

26/4 16:10 1 2k Ø Nørrevang. I følge observatøren enten Hede- eller Steppehøg.

Rørhøg *Circus aeruginosus* (3853 / 507)

Første Rørhøg i 2009 var en trækkende han, som blev set 25/3. Herefter sås frem til 26/5 i alt 167 trækkende fordelt på 39 dage. Det er lidt over 10 års gennemsnittet, og dermed er den stagnerende tendens, vi har set de senere år, måske brudt. Ca. 77 % af forårets fugle trak i april, som i øvrigt var karakteriseret af et jævnt træk af Rørhøg det meste af måneden.

Dage med mere end 5 trækkende: 4/4 9, 7/4 8, 8/4 16, 10/4 7, 11/4 6, 12/4 6, 13/4 14, 21/4 8, 29/4 7, 30/4 9, 15/5 6 og 17/5 8.

Hanandelen er fortsat høj (44 %) og antallet af 2k fugle i maj er også i 2009 ret lavt, dog bedre end i de to foregående år.

Ingen sikre tegn på yngel i Hovvig, men der blev set rastende Rørhøge ved så godt som hvert besøg på denne lokalitet mellem 28/3 og 20/9. I foråret max 5 pr. dag og efteråret max 4 pr. dag. Uden for Hovvig er der i forårstrækperioden set enkelte rastende på Nørrevang og i Langesø Mosen.

Efterårstrækket var stort. Nærmere betegnet det næst bedste i rapportens historie. I alt blev det til 74 trækkende på 18 obsdage mellem 1/8 og 6/10. Der blev sat ny efterårsdagsrekord 1/9 med 19 trækkende.

Her ud over var der 2 dage med over 5 trækkende 19/8 8 og 20/8 8. 28 af efterårets trækkende fugle blev bestemt til 1k, hvilket svarer til en ungfugleandel på ca. 38 %. Årets sidste blev set 6/10. Det var som årets første en trækkende han.

Blå Kærhøg *Circus cyaneus* (3340 / 703)

I Hovvig er der jævnligt obs af minimum 3 (1 ♂ + 2 brune) forskellige overvintrende rastende fugle i januar – februar. Efter 1/3 falder antallet af rastobs jævnt og sidste forårsobs på lokaliteten er fra 5/5.

I februar er der desuden vinterrastobs fra Søndervang, Rørvig Bugt og Nakkehage. I marts/april enkelte rastende på Korshagearealet.

Et forårstræk lidt bedre end 10 årsgennemsnittet blev registreret på 31 obsdage i perioden 14/3 til 18/5. Totalen kom til at lyde på 114 fugle. Forårstotalerne for de sidste 10 år er vist i tabellen nedenfor. Bortset fra et par sandsynligvis vejrbedingede dyk, kunne det se ud som om, at Blå Kærhøg er inde i en relativt stabil periode i øjeblikket.

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
91	55	109	101	126	120	105	80	125	114

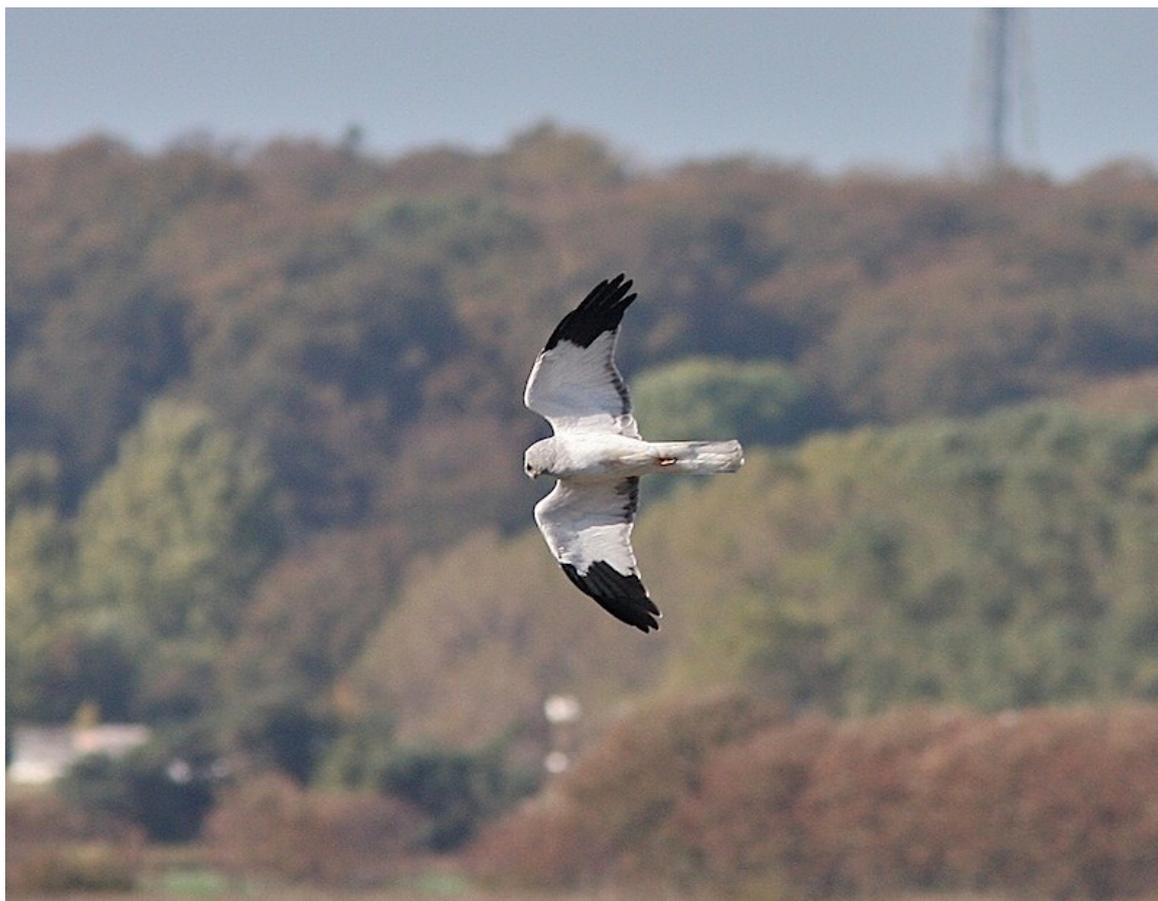
Bedste periode i foråret 2009 var primo – medio april, hvor ca. 75 % af sæsonens fugle trak igennem.

Trækdage med over 5 fugle: 4/4 10, 8/4 7, 10/4 8, 11/4 6, 13/4 12, 14/4 6 og 15/4 10.

Andelen af flotte adulte hanner var høj. I alt blev det til 41 af den slags, svarende til en samlet hanandel på 36 %. Ikke uventet var den procentvise andel af hanner højest tidligt på sæsonen. Således var 51 % af fuglene primo april hanner.

Efterårstrækket var under middel med 23 trækkende set på 11 dage mellem 24/8 og 24/10. Højeste dagstotal og eneste dag med over 5 fugle var 6/10 7.

Første rastende fugl indfinder sig i Hovvig 15/9, og der er i trækperioden meldinger om max. 1 ♂ og 1 brun fugl. I december kun en enkelt melding om 2 brune fugle lige før årsskiftet.

6/10-2009 Hovvig, JS

Steppehøg *Circus macrourus* (0, 14, 2)

19/4 10:32 1 3k+ ♀ NØ Korshage (JHC, HVR). Trak stille og roligt forbi nord om observatøerne på relativt kort afstand med lidt højde (ca. 50 m oppe) i bragende medlys. Kredsede en overgang i nogle minutter over Korshageskovens nordøst hjørne, og disse fine betingelser gjorde det muligt at se detaljer som ansigtsmaske, vingeformel og diagnostisk vingunderside tegning. Det var i øvrigt blot en forløber for en større sag, som ganske få minutter efter var så venlig at lade sig se fra Korshage.

Områdets anden efterårs Steppehøg blev opdaget af AF fra broen i Hovvig og LB og EVR som stod i sydtårnet blev adviseret/sericeret. Herefter havde alle tre en fin oplevelse selv om fuglen blev set på nogen afstand. En flot orange spids og korthåndet 1k fugl med lys halskrave og ansigtsmaske, blev set i flot lys, og den gled langsomt mod sydvest efter en periode på ca. 5 minutters kredsen. En 2k Steppehøg set i bragende medlys på ca. 500 m afstand kan med dagens fine optik faktisk sagtens være en god obs.

Kolde facts: 19/9 13:35 1 1k SV Hovvig (AF, LB, EVR).

Hedehøg *Circus pygargus* (3, 170, 9)

Med 7 forårs fugle markerer Rørvigområdet sig igen som Sjællands bedste forårslokalitet for Hedehøg. Resultatet er i øvrigt over middel sammenlignet med den seneste 10 årsperiode. Alle fugle nævnes nedenfor:

23/4: 17:48 1 ad ♂ NØ Hovvig (AF). Senere set rastende på Nørrevang 17:58 og endelig udtrækkende mod nordøst så sent som 19:03 Korshage (JS).

27/4: 1 ♀ Ø 13:05 Korshage (AF)

2/5: 1 2k+ ♀ NØ 7:10 Korshage (EVR, AT)

3/5: 1 ♀ Ø 06:05 Korshage (HBR, EVR, BV) og 1 2k+ ♂ NØ 12:31 Hovvig (EVR)

15/5: 1 ♀ Ø 11:36 Korshage (AF)

31/5: 1 2k NØ 14:21 Nørrevang (JS) måske samme fugl, som blev set rastende dagen før i Trundholm Mose af en RF observatør på vej hjem fra Skagen.

Efteråret bød sandelig også på Hedehøg, og så oven i købet 2 af slagsen. Det er ikke sket tidligere i RFhistorien og det er blot femte og sjette efterårs fugl fra området. Seneste efterårsobs skal hentes tilbage i 1998. De 6 efterårs fund fra Rørvighalvøen er alle fra august.

11/8 1 ad ♂ SV 15:11 Hovvig (AF, JHC)

20 – 21/8 1 1k rast Hovvig (AF).

23/4-2009 Nørrevang, JS

Duehøg *Accipiter gentilis* (996 / 128)

I første halvår 2009 var der lige som i andet halvår 2008 langt flere rast iagttagelser end normalt. Nedenfor er gjort et forsøg på at lave et overblik over disse.

Hovvig - Slettermosegård - Nakke Nord/Syd: Obsdage pr. måned: jan 6, feb 6, mar 8, apr 6 og maj 1. Max. 2 fugle pr. dag og minimum 2 ad (♂ + ♀) og en 2k ♀ var involveret. Sidste obsdag 11/5.

Korshage – Nørrevang - Flyndersø: 4 obs i januar/februar. I træktiden marts/april i alt 15 obsdage. Max. 1 fugl pr. dag og mindst 1 2k ♀ og 1 ♂ involveret. Sidste obsdag 15/4.

Uden for de 2 ovenfor nævnte områder er 14/1 1 og 3/3 1 2k ♀ Højsandet eneste rastobs.

Forårstrækkende fugle blev set mellem 9/3 og 30/4. I alt 26 ex. (heraf 4 tf) blev set på 15 obsdage. Det er lidt over gennemsnitsniveauet for de seneste 10 år. Næsten alle (92 %) blev set i perioden ultimo marts (21/3) – primo april (7/4). 18 blev kønsbestemt og fordelingen af disse var 50/50 med 9 hanner og 9 hunner. Et par sommerobs medio juli – primo august tyder på et ynglepar i skovene syd for Nykøbing.

Første efterårsfugl blev set rastende 2/10 i Hovvig og frem til årskiftet byder denne vores mest stabile overvintringslokalitet for Duehøg på 23 obsdage med rastende fugle. Max 2 fugle pr. dag, men mindst 3 fugle er involveret 1 ad ♀, 1 1k ♀ og 1 1k ♂.

Eneste trækkende i efteråret var disse: 20/10 1 1k ♀ SV Korshage og 29/10 1 ♂ SV Hovvig.

26/3-2009 Korshage, DO

Spurvehøg *Accipiter nisus* (45690 / 5571)

Vinterrastende i januar/februar er kun set på 2 lokaliteter. I Hovvig som havde op til 2 fugle på en dag og Rørvig By som havde en enkelt obs af 1 fugl. Senere i træktiden marts/april er arten set rastende på 6 lokaliteter og bortset fra denne ret specielle rastobs af en lille trækkoncentration 12/4 5 Langesø Mosen, er der kun set en fugl pr. dag pr. lokalitet.

Forårstræk blev set fra 8/3 til 26/5. 49 obsdage gav i alt 1559, hvilket er over 10 års gennemsnittet.

Hovedparten af fuglene (67 %) trak primo – medio april og i øvrigt foregik et pænt jævnt træk i april med daglige rapporter om trækkende fugle bortset fra en enkelt dag (28/4). Dette fremgår ret tydeligt, hvis man ser på samtlige dage med over 50 trækkende: 4/4 201, 7/4 64, 8/4 69, 10/4 99, 11/4 82, 12/4 65, 13/4 127, 15/4 55, 19/4 77, 21/4 97 og 29/4 56.

Et sikkert ynglefund på Korshage. Derudover er der ultimo juni set 1 adult ♂ med bytte ved Rørvig By. Den var formodentlig på vej til en rede i nærheden. Medio juli ses en 1 1k i Hovvig og en ikke aldersbestemt fugl på Skansehage. Det tyder på mindst 3 ynglepar. Der gemmer sig nok flere på halvøen.

På 31 obsdage i efteråret mellem 19/8 g 30/10 blev i alt 418 trækkende Spurvehøge set. Det er en smule

over gennemsnittet for de seneste 10 år. Det var i allerhøjeste grad en enkelt dag der bar læsset 6/10 220 SV. Øvrige dage når dagstotalen max. 30 fugle. Sidst på året i november/december er arten set rastende i Hovvig - max. 2 fugle pr. dag og på Nørrevang samt i Rørvig By med max. 1 fugl pr. dag begge steder.

Musvåge *Buteo buteo* (108164 / 1974: 44129)

I januar/februar blev der rapporteret rastende fugle fra 14 lokaliteter. Det er klart flere end i de foregående år, men det er nok til en hvis grad et udslag af bedre rapportering. Max tal fra lokaliteter med mere end 1 fugl : Hovvig 5 , Moseby 4 og Rørvig Lyng 2. Forårstrækket ligger med 4009 (heraf 37 V/SV og 2 tf) set på 55 dage mellem 24/2 og 26/5 tæt på sidste års resultat og er ligesom i 2008 også et stykke over gennemsnitsniveauet for de seneste 10 år. Bedste periode var, som set så mange gange før, medio – ultimo marts, hvor knapt 56 % af sæsonens Musvåger trak forbi. Nogle af de faste observatører var begyndt at klage over mangel på Musvåger medio marts, da der pludselig kom en dag med en lun sydvestenvind og rigtig fart på trækket - 20/3 1233 NØ. Trækket gik denne dag pludseligt i gang midt på dagen og forskød sig hurtigt mod syd, hvilket betød at et par af de få observatører der var ude halsede til Brentebjerg og oplevede noget af en udladning, med store skruer og lyntræk på medvind på stor højde over den østlige del af Nakke halvøen. Størst koncentration var der mellem 12:00 og 13:00, hvor hele 880 fugle buldrede forbi. Det er 13 år siden, der var en forårstrækkedag med flere Musvåger. Firecifrede dagstotaler om foråret er i øvrigt sjældne nu om dage. Bortset fra to af slagsen i rekord sæsonen 1996, skal vi helt tilbage de ”gamle” dage, mere præcist perioden 1974 – 1980, for at finde nogle sådanne. 20/3 2009 placerer sig på en flot syvende plads all time, blandt forårstrækkedage ved Rørvig siden rapportens start i 1973. Ud over denne store dag udmærker foråret sig igen ved rigtig mange obsdage, hvor der ved hårdt observatørarbejde og senere rapportering opnås en god årstotal. Øvrige dagstotaler over 100: 14/3 177, 25/3 158, 26/3 144, 27/3 198, 28/3 150, 4/4 244, 19/4 115 og 21/4 119.

Sommerobs begrænser sig til 3 iagttagelser ultimo juni – medio juli i Hovvig området. Fra 19/8 og til 30/10 blev der på 40 dage noteret 2563 efterårstrækkende fugle. Blandt disse var der 5 der trak Ø. Resultatet er meget tæt på 10 års gennemsnittet. Flest (ca. 67 %) trak primo oktober, hvilket er mere normalt i forhold til sidste års sene træktop. På efterårets bedste rovfugletrækkedag for flere arter 6/10 blev der bl.a. talt 1070 trækkende Musvåger.

Øvrige dagstotaler over 100: 11/9 109, 30/9 188, 2/10 197, 5/10 154 og 8/10 218.

Som et lille kuriosum kan det nævnes, at en Musvåge blev set indtrækkende fra NØ på Korshage under en havobs 27/9. Det ses ikke så ofte.

Største rastkoncentration i efteråret var 17/10 8 rast Hovvig. I december blev der set rastende fugle på 5 lokaliteter med følgende dagsmax pr. lokalitet: Hovvig 5, Korshage og Nørrevang 2 samt Moseby, Engmosen og Vesterlyng 1.

Til sidst kan nævnes en Musvåge, der trak øst 26/12 fra Korshage ligesom om foråret og den kunne følges hele vejen til Spodsbjerg.

Fjeldvåge *Buteo lagopus* (14361 / 820)

En 2k Fjeldvåge overvintrede i Hovvig. Senere medio marts rapporteredes 1 ad fugl og sidste rastobs i området er fra 2/5. Fra Korshage er der regelmæssigt set rastende Fjeldvåger i perioden 21/3 – 16/4. De fleste dage var der blot en enkelt ret trofast 2k fugl, men 16/4 var der 2. En efternøler ses rastende 18/5 og den blev forårets sidste fugl.

Forårstrækket var som det har været i en årrække ret beskedent. Det ligger talmæssigt ligesom de foregående år ret tæt på 10 årsgennemsnittet. Selv om det jo er en art, der normalt veksler en del i antal fra år til år i forbindelse med varierende tilgang af smågnavere på ynglepladserne mod nord, er det forhåbentlig et udtryk for en vis stabilisering om end på lavt niveau i forhold til tidligere. Resultatet i 2009 blev 250 (heraf 3 tf) set på 33 obsdage mellem 12/3 og 17/5 og trækket rullede jævnt der ud af, især i den traditionelle periode medio – ultimo april, hvor 88 % af forårets fugle trak forbi. Dagstotalerne var små, men som for mange af de øvrige rovfuglearter var den nærmest kontinuerlige dækning i april måned årsag til, at totalen ikke blev helt til grin. Dage med over 10 trækkende: 11/4 33, 12/4 38, 13/4 18, 15/4 18, 16/4 19, 21/4 22, 25/4 17 og 27/4 11.

Efterårstrækket var også meget tæt på 10 årsgennemsnittet med 22 trækkende set på 10 obsdage mellem 30/9 og 15/11. Eneste dag med over 2 fugle var 6/10, hvor 11 Fjeldvåger røg med i slipstrømmen af et godt musvågetræk. En enkelt rastobs 19/12 1 1k Hovvig afsluttede året.

Lille/Stor Skrigeørn *Aquila pomarina/clanga* (0, 1, 1)

3/4 1 træk NØ 12:45 - 12:49 Brentebjerg, Hovvig (AF, TPA). Kom trækkende højt og blev set kredsende ca. 5 gange. Trak derefter målbevidst mod Ø og blev senere set indtrækkende ved Spodsbjerg af Michael Trasborg. Blev først hos os vurderet til at være en imm clanga, men senere efter samtale med MT var der konsensus om, at det var en pomarina. Fuglen blev af SU kun godkendt som ubestemt Skrigeørn. Det er anden gang, der ses en Skrigeørn ved Rørvig, som ikke godkendes til specifik art af SU. Det første fund er fra 23/5 1986. Med det nedenfor nævnte fund af Lille Skrigeørn er der nu godkendt i alt 7 Skrigeørne fra Rørvigområdet. Disse fordeler sig således: Lille Skrigeørn 3, Stor Skrigeørn 2 og Skrigeørn sp. 2.

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* (0, 2, 1)

Der var ikke mere end 16 dage mellem årets første og årets anden Skrigeørn. Fuglen, som var en klassisk adult Lille Skrigeørn, blev opdaget 19/4 af EVR og BR ved Dybesø's sydøsthjørne omkring kl. 10:20, hvor den smårastende lå og kredsede lavt. Da den forlod stedet med kurs ØNØ, blev der ringet til observatørerne på Korshage JHC og HVR og knapt havde de "lagt røret", før de fik øje på fuglen. Den kom lige i mod og lå derefter og kredsede i fint lys i flere minutter, og den blev tabt kl. ca. 10:52 på vej mod syd på nogen højde. I mellemtiden var en række andre observatører blevet ringet op, og de havde klogt nok valgt at placere sig på "Bakken" på Nørrevang. Her fotodokumenteredes fundet af JS og blandt de øvrige observatører var bl.a. CG og CN. Fuglen satte endelig kurs mod Hundested omkring kl. 10:55. Den blev senere set indtrækkende ved Spodsbjerg/Hundested Havn 11:05, over Kikhavn 11:10, Asserbo By 11:25, Hesbjerg syd for Gilbjerg 12:25 og blev til sidst set trække målbevidst ud over Kattegat mod NØ ved Dronningmølle ca. 12:39. Dermed snød den de østsjællandske og københavnske ornitter, der havde håbet på at kunne "fange" den ved Hellebæk.

At Lille Skrigeørn er en stor sjældenhed ved Rørvig kan ses af, at det blot er områdets tredje fund siden rapportens start i 1973. De to tidligere obs udgøres af 13/5 1990 1 ad/imm SØ Nykøbing og 8/5 1997 1 ad SØ til overnatning Nørrevang og trækkende øst dagen efter. Det er i øvrigt første gang, der ses 2 Skrigeørne på en sæson hos os.

Lille Skrigeørn og Musvåge, 19/4-2009 Nørrevang, JS

Fiskeørn *Pandion haliaetus* (85, 3965, 208)

Der var i 2009 33 obsdage med Fiskeørne på forårstræk med 25/3 og 17/5 som yderdatoer. Totalen blev på

168 fugle, hvilket er et stykke over 10 års gennemsnittet. Primo – medio april var bedste periode med 72 % af forårets trækkende fugle. Dagstotaler på 10 og derover: 3/4 10, 4/4 21, 7/4 19, 10/4 10, 12/4 12, 13/4 12 og 21/4 11. Der ud over lavede et par fugle et kort stop-over inden, de fortsatte deres træk: 28/3 og 16/4 1 rast Hovvig.

En enkelt obs af en formodentlig strejfende oversomrende fugl ses flyve SV 14/6 i Hovvig.

Efterårstrækket satte ny rekord med 41 fugle set på 17 obsdage mellem 27/7 og 20/9. Det er en rekordforbedring på ca. 27 %. Størstedelen (ca.68 %) trak forbi i perioden medio (15/8) – ultimo august (31/8). Dagstotaler på 5 og derover: 20/8 9, 21/8 5, 25/8 7 og 1/9 5.

6/9 ses en trækkende Fiskeørn under havobs fra Korshage. Det er andet år i træk med en obs i denne relativt sjældne kategori.

Som sædvanligt var der flere fugle, der gav sig tid til at raste i Hovvig i efteråret. Mellem 22/8 og 2/9 var der på nær en enkelt dag daglige rastobservationer. Som oftest kun en enkelt fugl men 30/8 – 31/8 2.

Foto: KB

Tårnfalk *Falco tinnunculus* (2837 / 1976: 370)

Et stort vintermateriale er indkommet, hvilket betyder, at der gøres et forsøg på at vurdere vinterbestandens størrelse. I januar/februar er der regelmæssigt set rastende overvintrende Tårnfalke i Hovvig (max 4 pr. dag), på Korshage (max 1 pr. dag), på Skansehage (max 1 pr. dag) og ved Rørvig By (max 1 pr. dag). Derudover er der mere spredte vinterobs. af en enkelt fugl fra Vesterlyng, Plantagen, Flyndersø, Søndervang, Slettermosegård og Ringholm. Der er selvfølgelig mulighed for en del gengangere, men et bud på den overvintrende bestand kunne være ca. 10 fugle.

Forårstrækkende fugle kunne opleves på 27 dage mellem 4/3 og 26/5. Totalen kom til at lyde på 86 fugle, hvilket er meget tæt på 10 årsgennemsnittet. Flest knapt 40 % trak forbi medio april.

Der var ingen store dage og kun disse på 5 og derover: 10/4 5, 11/4 8, 14/4 8, 16/4 7 og 26/4 5.

På 22 obsdage mellem 27/7 og 15/10 registreredes i alt 35 efterårstrækkende fugle, hvilket er et godt stykke over 10 års gennemsnittet. Der spores ikke nogen egentlig træktop i materialet, og der var ingen større dage, men mange bække små gør jo som bekendt en stor å.

2 af fuglene blev set under havobs 26/9 og 29/9 fra Korshage.

Fra december er rapporteret rastende Tårnfalke fra 7 lokaliteter. Kun 1 fugl pr. dag pr. lokalitet.

Aftenfalk *Falco vespertinus* (1, 335, 3)

Der var få Aftenfalke i landet i foråret 2009. Derfor var det glædeligt, at vi trods alt fik 2 obs af denne gode

falkeart fra øst og sydøst. 15/5 1 2k+ ♀ rast – S 11:38 Korshage (AF) og 18/5 1 2k ♀ trækkende 18:30 Søndervang (CG).

I efteråret var der til gengæld 1k Aftenfalk til alle, der havde mulighed for at besøge Hovvig i dagene 14/9 til 20/9. Her blev der budt på meget fine obs på tæt hold af bl.a. artens fouragerings teknik. Ikke så underligt blev det lidt af et tilløbsstykke, og folk fra nært og fjernt valfartede til stedet for at opleve falke. I alt har 17 observatører rapporteret fuglen til dofbasen.

Det er i øvrigt ikke helt tilfældigt, at det netop var medio september den dukkede op. Denne periode har igennem årene ved flere tilfælde vist sig at kunne byde på rastende 1k Aftenfalk i området.

Alt i alt var det efterårets rovfugleoplevelse ved Rørvig.

16/9-2009 Hovvig, KB

16/9-2009 Hovvig, JS

16/9-2009 Hovvig, JS

15/9-2009 Hovvig, DO

Dværgfalk *Falco columbarius* (49, 2699, 78)

To vinterobs af Dværgfalk i noget der minder om bymiljø er mildt sagt usædvanligt. 24/1 1 overflyvende Rørvig (PEL) og 19/2 1 ♀ jagende over Altavej i Nykøbing (AF). Arten er normalt ikke nem at få at se i Østdanmark om vinteren. Forårstrækket forløb mellem 25/3 og 15/5. På 28 obsdage blev der set i alt 71 trækkende fugle. Det er nærmest identisk med resultatet fra sidste år og for andet år i træk er det ca. 20 % under gennemsnitsniveauet for de seneste 10 år. 34 % af forårets trækkende piskede igennem i dette forårs bedste periode for Dværgfalk medio april. Dage med 5 og der over: 8/4 5, 10/4 7, 11/4 5, 12/4 5 og 24/4 5. Alle efterårstrækkende nævnes: 6/9 1, 9/9 1, 19/9 1, 29/9 2, 5/10 1 og 9/10 1 i alt 7.

Dværgfalk er vel nok den af rovfuglearterne, der oftest ses under efterårets havobservationer. I år er 5 af de 7 trækkende i efteråret et biprodukt af havobs. Ud over de nævnte trækkende var der en enkelt rastobs i efteråret: 11/9 1 ♂ Nørrevang. Sidst på året henne omkring årsskiftet var der endnu en af de ret sjældne vinterobs. 30/12 1 overflyvende Slettermosegård (PEL).

Bemærk:

Redaktionen opfordrer til, at man er meget omhyggelig i forbindelse med vinterfund af Dværgfalk. Der vil fremover blive krævet en grundig beskrivelse af observationen.

Lærkefalk *Falco subbuteo* (9, 1707, 30)

Med kun 28 trækkende fugle på 15 obsdage mellem 14/4 og 26/5 blev Lærkefalk forårets mest markante minus variant. Årets resultat udgør kun knapt 40 % af en gennemsnitstotal for de sidste 10 år, men antallet Lærkefalke er jo ofte en direkte effekt af mængden af østlige og sydøstlige vinde i maj, og man kan bestemt ikke sige, at det var vind fra det hjørne, der prægede denne måned i 2009. Tidsmæssigt var det ultimo april og medio maj, der var de bedste perioder med henholdsvis 50 % og 32 % af forårets trækkende. Højeste dagstotaler blev 26/4 4 og 15/5 4. Fra foråret i øvrigt blot en enkelt rastende fugl i Hovvig 3/5.

Efterårets 3 Lærkefalke obs nævnes her: 24/8 1 SV og 19/9 1 rast Hovvig samt 6/10 1 SV Nørrevang.

Lærkefalk ses sjældent i oktober ved Rørvig. Det er kun tredje år gennem tiderne, at arten er set i denne måned.

Jagtfalk *Falco rusticolus* (0, 1, 1)

4/3 1 2k rastende – ØSØ 9:55 - 10:06 Nørrevang (AF, JHC). Områdets anden af SU godkendte Jagtfalk blev opdaget rastende på jorden i en af hestefoldene på Nørrevang. Her blev den set på klods hold af en måbende AF. En masse detaljer blev set, mest bizzart var det dog da den gabte og viste en blålig tunge med et pink skær. JHC, som var i gang med trækobs på Korshage, blev hidkaldt via mobiltelefon og nåede at se fuglen under fine betingelser, efter at den var lettet og gav sig til at kredse i medlys. Efter kredsen røg den i kraftfuld flugt mod ØSØ og forsvandt til sidst bag træerne i Langesø Mosen.

Vandrefalk *Falco peregrinus* (16, 446, 61)

Første halvår bød på 2 rast obs, hvoraf den ene var en ren vinterobs: 13/2 1 ad ♂ og 6/3 1 Hovvig.

Trækket nåede nye højder i 2009. Ny sæson rekord opnåedes med hele 53 trækkende set på 23 obsdage mellem 26/3 og 17/5. Trækket kørte flot hele april uden nogen klar top. Dette fremgår tydeligt, hvis man ser på dage med over 2 trækkende: 4/4 6, 5/4 3, 8/4 3, 13/4 4, 14/4 5, 21/4 5, 25/4 3 og 30/4 3.

35 af fuglene blev køns/aldersbestemt med følgende fordeling: 11 ad. ♂, 8 ad. ♀, 7 ikke kønsbestemte adulte, 5 2k hun, 2 ikke aldersbestemt hun og 2 ikke kønsbestemt 2k. Det virker lidt underligt at der ikke er bestemt nogle 2k hanner, men kønsbestemmelse af Vandrefalke og her især ungfugle er ikke altid lige let, så man kan kun opfordre til forsigtighed med kønsbestemmelse af disse.

Efteråret var også godt med i alt 8 trækkende på et tilsvarende antal obsdage mellem 20/8 og 6/10. Det er en total, der er dobbelt så stor som gennemsnits totalen for de seneste 10 år. De køns/aldersbestemte fordelte sig som 2 ad ♂, 2 ikke kønsbestemte adulte og 1 1k ♂. Det er tydeligt, at der er en overvægt af adulte fugle både forår og efterår. Dog er der bestemt lidt flere 2k fugle i foråret end tidligere.

Mindst 4 forskellige Vandrefalke brugte Hovvig som rastlokalitet mellem 25/8 og 21/10: 1 ad ♀, 2 2k ♀♀ og 1 ♂. Især 14/9 udmærker sig med hele 3 forskellige rastende fugle (1 ♂ + 2 ♀♀). Det må betragtes som højest usædvanligt, at 3 Vandrefalke holder til indenfor et forholdsvis lille område som Hovvig. Der var dog også klare tegn på pladsmangel i det de 2 hunner var i heftig infight.

De øvrige 7 dage der var med rastobs, var der kun 1 fugl pr. dag.

Hønsfugle

Af Lasse Braae

Agerhøne *Perdix perdix* (? , fra og med 1997: 35, 2)

3/5 2 på engene på SV-siden Hovvig (AT).

Første obs siden 2006 – og første indenfor Hovvigområdet (se venligst kortet på hjemmesiden) siden 1997. Hvis derouten forsætter kan næste forventes i 2012 og i Hovvigområdet 2021!

Hvis det ikke havde været for udsætning, var arten antagelig uddød for adskillige år siden. Den forekommer stadig spredt i det øvrige Odsherred, og det kan derfor undre, at den har det så skidt hos os. Er det naturen, der er noget galt med? Vi har jo ikke specielt meget intensivt landbrug. Er det manglen på fred og ro? Flere af de egnede biotoper er populære friluftarealer med megen færdsel, herunder ikke altid lovligt løsgående hunde. Manglende interesse (udsætning) fra lokale jægere? De egnede arealer er simpelthen for små til at oppebære en bestand?

Der kan kun gættes, men først i 70'erne trivedes Agerhønen rimeligt i området med faste bestande på Korshage, Skansehage og Nakkehalvøen.

Vagtel *Coturnix coturnix* (0, 31, 2)

29/5 23:25 1 (KES) og 21/6 22:50 1 (CG) begge spillende Søndervang. Bedømt som to korttidsrastere – en stationær fugl burde være hørt en gang imellem af de omkringboende.

Vel som forventet. Vagtlens må stadig anses som en subhit i det Vestsjællandske, der kun bød 2 stationære fugle i år, heraf 1 i Odsherred (ved Veddinge Bakker).

Fasan *Phasianus colchicus*

Årets hastighedsrekord blev ifølge observatøren sat af en Fasan ved Flyndersø 27/3: ”Jeg har aldrig set en Fasan flyve så langt - og så hurtigt - men den havde også en fed Duehøg lige i rumpetten som pacer”.

Ses ellers som vanligt spredt over det hele – årets 36 obs fordelt på 9 lokaliteter - siger ikke meget, en målsætning kunne være mindst 1 Fasan rapporteret pr lokalitet. Fuglene fra f.eks. Skansehage og Nørrevang nåede ikke bøgerne i 2009.

Vandrikse *Rallus aquaticus*

Set i Hovvig 6/2 – 13/12 med følgende månedsmax (anden linie viser 5 årsgennemsnit):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	1	3	8	2	4	2	3	2	3	3	3
1	2	2	8	6	3	2	4	3	2	1	1

I princippet har alle observationer uden for Hovvig interesse.

Der er dog kun 5 bidragydere der har fulgt dette. Der er modtaget nedenstående oplysninger (antal bidragydere anført i parentes).

Fordelingen af observationer ved Dybesø: 28/2, 1/3, 2/4, 11/4, 24/4, 16/5, 20/11, 8/12 og 14/12 (4) tyder ikke entydigt på lokale fugle (sml. tidsfordelingen i Hovvig).

Udprægede trækgæster øvrige steder: 27/3 1 Langesømosen (1) samt disse 19/9 1, 6/10 2, 20/10 1, 28/10 1 og 30/10 1 alle fra Flyndersø (4).

Og årets sidste fund 28/12 1 hørt Rørvig Bugt (1) må tilskrives decemberkuldens lukning af de gængse lokaliteter.

Lidt bedre opfølgning på mulige ynglefugle kunne ligeledes være ønskværdig.

30/10-2010 Hovvig, JS

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana* (>53, 41, 0)

Tilføjelse 2006: 20/8 1 rast Hovvig (TOV) – var eneste efterårsfugl i 2006 og bringer årets total op på 4.

Ikke set 2007 – 2009. I 2009 var der dog stationær fugl i nærområdet, idet 1 spillede i Trundholm Mose 30/6 – 3/7 (KR m.fl.).

Engsnarre *Crex crex* (0, 5, 1)

Efter 8 tørke år lykkedes det: 21/5 1 sporadisk spillende Nakke Nord stort set samme sted som 1999 fuglen. Hørt første gang kl. 03:50, hvor fuglen sang aktivt hele tiden frem til ca. 04:15. Herefter sang den kun i perioder, men kunne stadigvæk høres, da stedet blev forladt ca. 04:30 (EVR). Flere besøgte stedet i de følgende timer, og kl. 10:40 hørt den igen af en enkelt heldig observatør (CG).

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus*

Set i Hovvig 9/4 – 29/11 med følgende månedsmax (anden linie viser 5 årsgennemsnit):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
			1	2	2	2	4	14	2	1	
1		1	2	2	2	3	3	1	1	1	+

Øvrige observationer – 5 bidragydere – er der virkelig ikke flere fugle at finde ude i terrænet?:

Dybesø: 11/4, 15/4, 21/4, 24/4, 8/5, 15/5 og 25/7.

Nakke Skov: 23/4 2 og 28/4 2.

Søndervang: 1/8 1 ynglefund.

Nakke By: 25/8 1 ynglefund.

Langesø Mose: 14/6 1.

Nykøbing Bugt: 6/1 og 11/2.

Nattræk: 5/4.

Således mindst 5 – 6 ynglepar, men stadig langt fra optimal dækning på sekundære lokaliteter. Hvor mange vandhuller er der egentlig indenfor området? Vel mindst en 20 – 30 stykker og mon ikke der er Rørhøns i mindst 1/3 af dem.

Blishøne *Fulica atra*

Største rasttal pr. måned i Hovvig 2009, gennemsnit 2004 – 2008, absolut maksimum:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
	15	15	202	340	410	650	1110	1450	48	4	
171	99	159	192	241	386	396	716	386	161	136	69
320	430	430	460	745	820	1570	1730	1420	465	340	120

Efter en yderst tøvende indledning, er der en god opbygning fra april – gad vide, hvor mange der er ynglefugle – med tal over gennemsnittet hele sommeren, kulminerende med ny månedsrekord i begyndelsen af september (1/9) lige inden undervandsvegetationen forsvinder. Herefter igen meget lave tal resten af året.

Igen rimeligt med tal fra Dybesø (37 rapporteringer).

Største rasttal pr. måned (9 bidragydere).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
55	95	71	35	8	4	7		2	37		67

Større tal fra andre lokaliteter:

Rørvig Havn: 13/2 45.

Nykøbing Bugt: 6/1 450, 15/2 905 og 28/12 600.

Ynglefund Hovvig, Søndervang og Slettermosegård.

Trane *Grus grus* (23, 8273, 374)

Foråret gav 349 trækkende mellem 7/3 og 15/5 med følgende fordeling:

Marts 196 (7 obsdage), 137 april (14 dage) og 16 maj (5 dage) og følgende største dage (>20): 13/3 113 (5 flokke), 25/3 51 (5), 28/3 21 (6), 4/4 21 (5), 10/4 31 (6) og 25/4 26 (3).

Nye rastende i Hovvig: 4/4 6 (KFL) og næsten rosinen i enden 14/5 18 til overnatning (PG).

Alt i alt vel ret normalt.

Igen en efterårsfugl: 10/9 1 ad SSV Hovvig (AF).

Vurdering af tallene ikke altid lige nem – i år en del vestgående Traner – og den største dag generedes trækket af dis og tåge, der gav mere tilbage end frem aktivitet, hvilket forøger risikoen for dobbelt registreringer: 13/3 11:47 37 tf Søndervang, 11:51 23 SØ Nykøbing, 12:13 27 S Nørrevang, 13:25 – 14:00 37 rast Hovvig efter tidligere tf Korshage, 17:35 13 Korshage Ø og 17:40 13 NØ Søndervang – ingen hjælpende registreringer på den anden side af Isefjorden.

Antallet af forårsdage med trækkende Traner

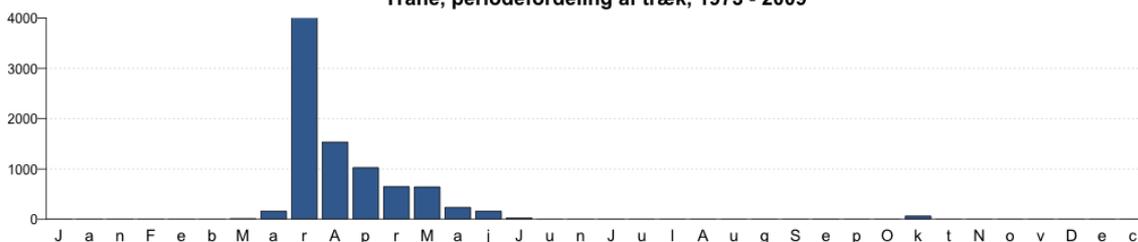
1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
15	13	21	14	13	10	17	21	18	24	21	26

viser trods fraværet af udprægede topdage de sidste par år, at Tranen er blevet en mere hyppig gæst ved Rørvig.

Tranen er en af de arter, der har udvist størst forandring i træktid i de senere år. Selv om vi ligger på udkanten af Tranens trækrute, så illustrerer vores materiale faktisk træktiden ganske godt.

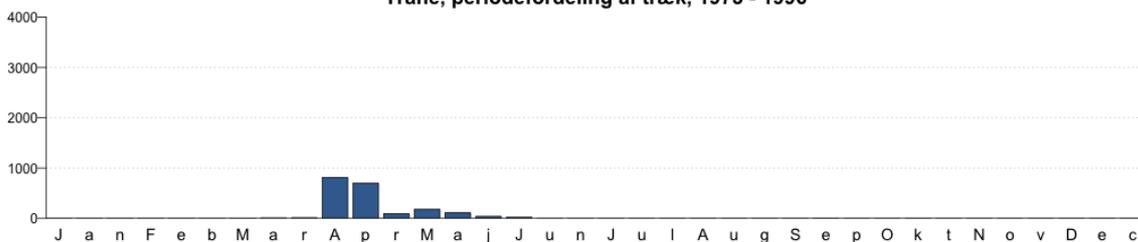
Ser vi først på det samlede materiale, så ses, at Tranen er en udpræget 'ketchup' art, dvs det store ryk kommer lige i starten af sæsonen – ofte uden ret meget forvarsel – for herefter at flade ud stille og roligt.

Trane, periodefordeling af træk, 1973 - 2009

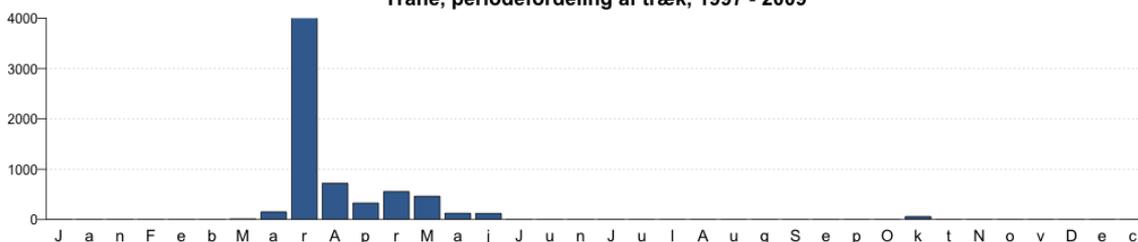

Hvis vi deler materialet i to dele – før og efter at Tranen begyndte at trække i marts, er forskellen rimelig slående:

Trane, periodefordeling af træk, 1973 - 1996

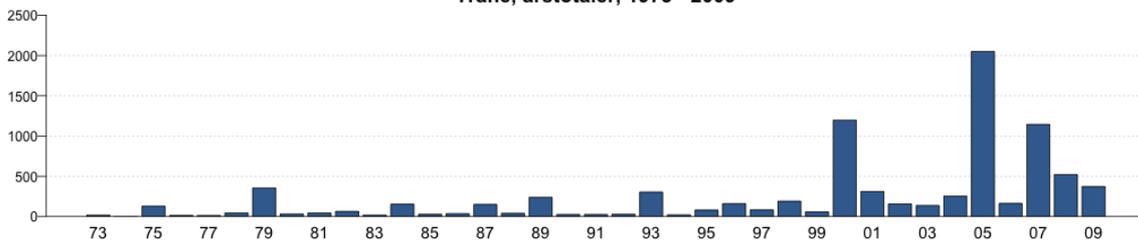

Trane, periodefordeling af træk, 1997 - 2009

Det bemærkes også, at Tranen i den senere periode er blevet omtrent seks gange så talrig, som i den første periode.

Trane, årstotaler, 1973 - 2009

Når dette skrives i vinterens mulm og mørke med lettere dybfrosne tæer så imødeses med spænding, hvor stor indflydelse den kolde vinter får på Tranens forårstræk i 2010. Mit umiddelbare gæt er, at hvis sneen bare forsvinder inden udgangen af marts, er det business as usual.

Vadefugle

Af Bent Borgmand Pedersen

Strandskade *Haematopus ostralegus*

Der ses enkelte Strandskader i perioden 11/1 - 27/2 (9 obsdage) ved Skanseshage, Rørvig Bugt og Nykøbing Bugt - ingen dage med mere end to fugle.

Forårstræk 28/2 - 10/5 i alt 13, flest 10/5 6.

Ingen større rasttal trods næsten daglige obs af Strandskade, flest 21/5 6 Flyndersø.

Årets yngleforsøg er fra Korshage, hvor en rugende og varslende fugl registreres 1/6. Der er ikke indsendt oplysninger om forsøget blev en succes.

Efterårstræk 18/7 - 5/10 i alt 365, flest 12/8 37, 16/8 36 og 18/8 68.

Trækkende Strandskader efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	O	k	t	I alt
-	23	12	154	148	9	4	9	1	5	-	-	365

Klyde *Recurvirostra avosetta* (9, 830, 19)

Antallet af Klyder er inden for normalen, at der kun er et fund i andet halvår, er derimod anormalt og skyldes den høje vandstand i Hovvig.

28/3 1 Ø Korshage og 9/5 1 S Rørvig Bugt er fundene uden for Hovvig, hvor der ses Klyder således:

16/4 - 19/4 2, 3/5 - 5/5 4, 8/5 - 10/5 op til 6, 13/5 2, 7/6 2 og 3/7 1. I alt 17 i vigen.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius* (1, 225, 19)

I alt 19 Små Præstekraver lagde vejen forbi halvøen - og helt efter rutinerne i april/maj og august:

April: 6/4 1 Hovvig, 27/4 1 Ø Korshage og 4 ad Hovvig.

Maj: 1/5 - 3/5 1 Hovvig, 8/5 - 9/5 1 Hovvig, 10/5 1 tf Korshage, 23/5 1 Skredbjerg, 25/5 og 30/5 begge dage 1 Hovvig.

August: 8/8 1, 12/8 4, 23/8 1 og 27/8 1 - alle Hovvig.

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

Vi starter som vi sluttede i 2008 - et antal vinterfund langs kysten ud for Plantagen/Dybesø/Flyndersø i januar og februar. Der blev set op til 6 fugle i perioden 2/1 - 28/2 (12 obsdage).

De første trækfugle ses 4/3 2 Ø Korshage.

Forårstræk 3/3 - 20/4 i alt 12, flest 20/4 4.

Rastende fugle ses spredt over halvøen frem til medio maj. 4/3 7 Flyndersø, 11/3 14 Korshage, 4/4 10

Flyndersø og 25/4 6 Korshage er de største tal.

Der er indsendt oplysninger om ynglepar ved Flyndersø og Korshage - dog ingen oplysninger om parrene havde succes eller ej.

Efterårstræk 26/7 - 29/9 i alt imponerende 205, flest 15/8 19, 21/8 85 og 30/8 21. Se tabel.

Trækkende Stor Præstekrave efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	I alt
0	0	14	16	49	109	9	6	2	205

De 205 er selvfølgelig ny efterårsrekord, gennemsnittet for perioden 2000 - 2008 er 28 fugle! Det burde også være indlysende, at de 85 fugle 21/8 er ny dagsrekord.

I år kun denne i Hovvig 9/8 1 - tydeligt hvilken indflydelse vandstanden har på forekomsten af vadefuge i vigen!

30/7 16 Flyndersø og 13/8 13 Korshage er eneste nævneværdige rasttal fra efteråret.

I perioden 25/10 - 31/12 (7 obsdage) ses 5 fugle atter ved Plantagekysten, så endnu en vinter med gæstende Stor Præstekrave.

Hjejle *Pluvialis apricaria*

I perioden 1/1 - 28/2 (7 obsdage) ses småflokke af Hjejler strejfe rundt, flest 1/1 13 Korshage og 2/1 20 Flyndersø.

Forårstræk: 3/3 - 22/4 (6 obsdage) i alt 35, flest 3/3 8 og 6/4 7.

Trækkende Hjejle forår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

M	a	r	A	p	r	I alt
9	-	-	17	6	3	35

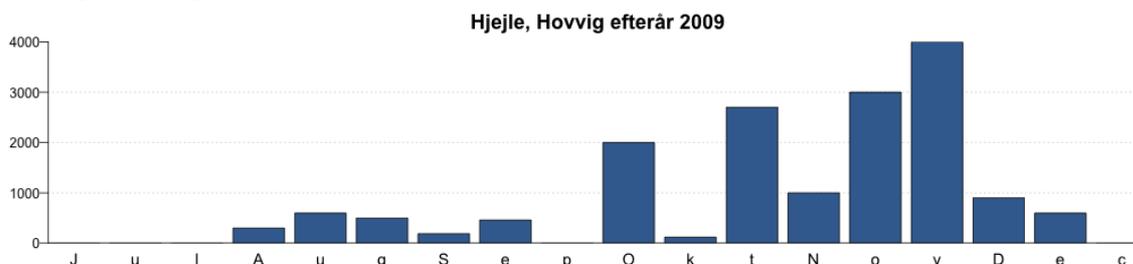
Rastende fugle: 20/3 76 og 27/3 175 begge Hovvig, 29/3 160 og 14/4 450 begge Nakke Nord.

Efterårstræk: 26/7 - 14/11 i alt 830, flest 16/9 110 og 18/10 150.

Trækkende Hjejle efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	O	k	t	N	o	v	I alt
-	-	4	13	65	117	17	110	7	2	150	150	180	15	-	830

Set i Hovvig 1/8 - 11/12, se diagram. De største tal i de enkelte måneder blev 19/8 600, 19/9 460, 30/10 2700 og 29/11 imponerende 4000.

På Nørrevang ses rastende fugle 20/10 305, 2/12 110 og 13/12 100.

Søndervang byder på disse: 29/8 115, 1/9 150, 9/9 175 og 15/9 240.

Sidste fugle: 13/12 70 Korshage, 19/12 3 Flyndersø og 28/12 1 Korshage.

Strandhjejle *Pluvialis squatarola*

En enkelt trækkende fugl på vej mod ynglepladsen ses 23/5 Korshage.

Efterårstræk: 10/7 - 9/10, i alt 166, flest 26/7 23 og 12/8 27.

De højarktiske vadere havde i 2009 dårlig ynglesucces, nok i høj grad på grund af kraftig prædation fra rovfugle, kjoever ugler og Fjeldræve i forbindelse med Lemming kras, dette fremgår klart af tabellen, hvor det er tydeligt, at det var adulte fugles returtræk, der registreres. Årstotalen er i øvrig langt over middel.

Trækkende Strandhjejle efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	O	k	t	I alt
1	1	55	1	54	7	6	16	6	19	0	0	166

Rastende fugle: 25/7 6 Flyndersø, 24/8 3 Korshage og 19/9 6 Korshage er største tal.

De sidste Strandhjejler ses: 5/10 3 V, 6/10 1, 7/10 1, 8/10 1 V og 9/10 1 V - alle Korshage.

31/7-2009 Korshage, JS

Vibe *Vanellus vanellus*

Der er set rastende Viber i perioden 1/1 – 16/12 (132 obsdage).

Tabellen viser maks. tal for Vibe på de enkelte lokaliteter.

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Flyndersø		1	12	8		6	35		100	23		
Hovvig	3	12	230	30	30		370	320	340	400	400	120
Nørrevang		32							45	75		
Søndervang	2							14	88	190		

Forårstræk: 28/2 – 22/4 i alt 394, flest 28/2 26, 3/3 188, 4/3 121 og 14/3 45.

Trækkende Vibe forår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

F	e	b	M	a	r	A	p	r	I alt
-	-	26	318	46	1	2	-	1	394

Efterårstræk: 6/7 – 11/10 i alt beskedne 51, flest 6/7 15 og 11/10 11.

Islandsk Ryle *Calidris canutus*

På vej nordpå ses en enkelt fugl 13/6 på Korshage.

Efterårstræk: 21/7 - 24/9 i alt 210, flest 21/7 17, 26/7 84 og 27/7 73.

Trækkende Islandsk Ryle efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	I alt
-	-	177	1	14	8	-	-	10	210

Som det fremgår af tabellen - også her en stor overvægt af adulte fugle – se bemærkning under Strandhjejle. 25/6 6 Flyndersø, 6/9 9 og 7/9 - 8/9 6 Korshage, er største rasttal.

De sidste Islændere ses 10/9 5, 24/9 10 V begge Korshage og 26/10 1 Plantagekysten.

Foto: KB

Sandløber *Calidris alba*

3/6 - 4/6 1 adult Korshage er nok et "stop over" inden den videre færd mod Sibirien.

Efterårstræk 18/7 - 29/9 i alt 60, flest 26/7 10 og 28/7 22.

Trækkende Sandløber efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	I alt
-	-	39	3	8	5	4	-	1	60

Rastende fugle set 18/7 - 30/9 (15 obsdage) flest 25/7 3 Korshage, 18/8 3 Korshage og 3 Skansehage samt 29/9 6 Korshage.

Sidste fugle ses 27/9 3, 28/9 1 og 29/0 6 Korshage.

3/6-2009 Korshage, JS

Dværgryle *Calidris minuta* (101, 1145, 2)

Total nedtur for denne skønne lille vadefugl - 30/7 1 adult ved Flyndersø som ses igen 31/7 på Korshage og 22/8 1 juv på Korshage er alt. En rask sammentælling giver to fugle!

Se bemærkning under Strandhjejle.

Temmincksryle *Calidris temminckii* (9, 249, 13)

Et noget akavet år, hvor de fleste ses på optrækket, og arten totalt svigter i efteråret.

Årets Hovvig fund ses 8/5 - 10/5 op til 9 fugle og 19/5 3.

Efterårets eneste ses 30/7 ved Flyndersø.

Med årets tolv forårsfugle steg den samlede forårstotal gennem årene fra 46 til 58!

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea* (33, 1375, 35 - 40)

Set 5/7 - 19/8 (16 obsdage) også her klar overvægt af adulte fugle og kun tre ungfugle i august. En forsigtig sammentælling giver 35 - 40 fugle - se bemærkning under Strandhjejle.

De første ses 5/7 1 Hovvig, 6/7 1 Hovvig og 18/7 2 Korshage.

Efterårstræk: 19/7 - 18/8 i alt 19, flest 21/7 10.

Trækkende Krumnæbbet Ryle efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	I alt
-	1	15	-	3	-	19

Set i Hovvig 5/7 - 27/7 (4 obsdage) flest 6/7 2.

Flyndersø: 24/7 6, 25/7 5, 26/7 5 og 30/7 1.

Korshage: 18/7 og 19/7 2, 24/7 5, 25/7 4, 26/7 4, 29/7 1, 31/7 6 og 19/8 2.

Skansehage: 19/7 11 og 18/8 1.

Sortgrå Ryle *Calidris maritima* (10, 147, 12)

Ingen vinterfund - årets 12 Sortgrå ses helt efter planen under havobs fra 30/9 - 9/10 (4 obsdage) og alle er fra Korshage: 30/9 1, 4/10 1, 5/10 6 V og 2 rast samt 9/10 1 V og 1 rastende.

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

I perioden 1/1 - 30/6 (32 obsdage) er der set Almindelig Ryle spredt over halvøen, flest 6/1 70 Rørvig Bugt og 86 Skansehage samt 14/2 18 Rørvig Bugt. Der er ikke indsendt oplysninger om trækkende fugle.

Efterårstræk: 19/7 - 9/10, i alt 1489, flest 26/7 215, 25/7 95, 30/7 81 og 5/10 557.

Trækkende Almindelig Ryle efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	O	k	t	I alt
-	15	408	34	71	3	53	25	169	707	4	-	1489

De 1489 trækkende ryler er den fjerde bedste årstotal - top 5 ser nu sådan ud 1978 6098, 1975 2825, 1991 1495, 2009 1489 og 1980 1275. Gennemsnittet for 2000 - 2008 er 267 fugle.

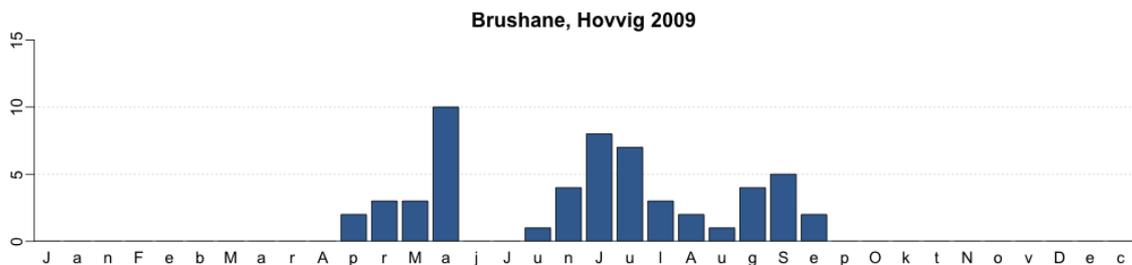
Set rastende 6/7 - 31/12 (77 obsdage), flest:

Korshage: 28/7 148, 4/8 18, 29/9 25 og 6/10 29.

Rørvig Bugt: 30/7 33, 2/8 27 og 19/12 55.

Brushane *Philomachus pugnax*

Set 11/4 - 17/5 (9 obsdage) og igen 18/6 - 19/9 (29 obsdage) på nær 11/7 2 Søndervang, sammen med Viber ved grenpladsen, er alle fugle fra Hovvig.

Udover dem i diagrammet er følgende meldt som trækkende: 11/8 3 SV, 19/8 2 SV, 20/8 1 SV, 21/8 4 S og 25/8 1 S.

Enkeltbekkasin *Lymnocyrtus minimus* (0, 153, 17)

Alle fund nævnes - fordelt på lokaliteter:

Flyndersø: 4/1 4, 5/1 3, 10/1 1, 6/3 1, 4/4 1, 17/10 1, 21/10 1, 24/10 3, 2/12 1, 6/12 1 og 13/12 2.

Rørvig Bugt: 1/1 1 og 13/12 1.

Skansehage: 3/1 1 og 30/10 1.

Hovvig: 2/10 2.

Renset for eventuelle gengangere skulle dette give 17 fugle.

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

Der ses Dobbeltbekkasiner på de klassiske lokaliteter 1/1 - 24/6 (34 Obsdage).

Tabellen viser maks. tal for Dobbeltbekkasin på de enkelte lokaliteter fordelt på 10 dages perioder.

	J	a	n	F	e	b	M	a	r	A	p	r	M	a	j	J	u	n
Rørvig Bugt	5	1	6	21	19	18												
Flyndersø	10		18				23			6		2						
Nykøbing Bugt			1															
Korshage								3		2	1	1						
Hovvig										3	16		2	1				3

25/3 1 Ø Nørrevang og 7/4 2 Ø Korshage er årets trækfugle.

I perioden 25/7 – 20/12 (55 obsdage) er der indsendt rastende fugle.

Tabellen viser maks. tal for Dobbeltbekkasin på de enkelte lokaliteter fordelt på 10 dages perioder

	J	u	A	u	g	S	e	p	O	k	t	N	o	v	D	e	c
Rørvig Bugt							6		4		15					7	12
Flyndersø		3					1		2	11	9	24				64	14
Korshage										2	1						
Hovvig		5	15	15	40	38	4	40	60	21	2				22		

De 64 fugle 6/12 Flyndersø er ifølge arkiverne ny lokal vinterrekord.

Efterårstræk: 19/8 – 20/10 i alt 49, flest 30/8 21 og 29/9 9.

Tredækker *Gallinago media* (0, 6, 1)

Minsandten - endnu en af den i vort område sjældne Tredækker fulgte op på sidste års fugl. 4/8 10:55 1 Hovvig. Observatøren (AF) bemærker, at fuglen brådte op af en stor ko nord for sydtårnet, da en bonde skulle flytte sine stude fra en eng parcel til en anden. Fuglen der fløj ca. 100 m inden den dumpede ned i noget langhåret græs, blev set i teleskopet og under den korte flyvetur registreres typiske kendetegn som tydelige hvide halesider, tydelig kontrast mellem halsen og brystet, tydelig mørkvatteret flanke og markant rustbrun overhale - arten var hermed i bogen for andet år i træk.

Skovsneppe *Scolopax rusticola* (14, 283, 23)

I perioden 2/1 - 8/3 (10 obsdage) ses 2 fugle i Hovvigområdet og 14/1 ses 1 Højsandet.

Under optrækket ses følgende fugle:

Korshage: 13/3 1, 14/3 1, 15/3 1, 19/3 1, 21/3 1, 22/3 2, 25/3 1 og 30/4 1.

Nykøbing: 21/3 1.

Nørrevang: 1/4 1.

Rørvig: 23/3 1.

Efteråret og vinter: 6/10 1, 23/10 1, 12/11 3 alle Hovvig, 1/12 1 Søndervang, 19/12 1 Rørvig Bugt og 31/12 1 Hovvig.

Lille Kobbersneppe *Limosa lapponica*

Ingen fund fra optrækket, og igen i år er det næsten udelukkende adulte fugle, der lægger deres vej forbi vores område. De første ses stikke sydover 7/7, og frem til 5/10 har 398 fundet vej til denne rapport. Største dag 27/7 281. Se bemærkning under Strandhjejle.

Trækkende Lille Kobbersneppe efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	A	u	g	S	e	p	O	k	t	I alt
9	8	337	-	30	5	6	-	1	2	-	398

Rastende fugle ses 12/7 - 28/9 (i alt 14 obsdage) eneste dag med mere end 3 fugle blev 27/7 5 Flyndersø.

Sidste fugle ses 28/9 1, 4/10 1 V og 5/10 1 V - alle Korshage.

Foto: KB

Lille Regnspove *Numenius phaeopus*

De første ses 12/4 1 NØ Nørrevang, 15/4 1 Ø Korshage, 16/4 - 17/4 1 Korshage og 18/4 1 Korshage.

I alt stak 17 fugle østover i perioden 15/4 - 16/5, flest 24/4 og 29/4 begge dage 5.

Årets sommerrast på Korshage 7/7 - 14/8 (14 obsdage), flest 10/7 29, 12/7 33 og 26/7 12.

Udover fuglene på Korshage kom disse rastende fugle i bogen - alle fra Flyndersø: 24/7 8, 25/7 1, 27/7 9, 29/7 2, 30/7 3 og 1/8 1.

Efterårstrækket blev bemærket 21/7 - 23/8. I alt 38, flest 21/7 16, 27/7 8 og 23/8 4.

Sidste fugle ses 14/8 1 og 18/8 2 V alle Korshage samt 23/8 4 trækkende Rørvig.

Stor Regnspove *Numenius arquata*

Årets første fugle ses trækkende 3/3 1 Ø Korshage, 13/3 4 Ø Korshage og 9 T Hovvig, 14/3 4 Ø Korshage og 18/3 1 S Hovvig.

Forårstræk mellem 3/3 - 15/4 i alt 285, flest 13/3 13 og 11/4 251. Årets total er i top 4 kun overgået af: 2008 675, 2003 842, og 1991 1150.

Trækkende Stor Regnspove forår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

M	a	r	A	p	r	M	a	j	I alt
1	17	1	9	257	-	-	-	-	285

Der er set rastende Storspove på halvøen 15/4 - 18/9 (10 obsdage), 19/8 2 Hovvig og 22/9 2 Ringholm er eneste dage med mere end 1 fugl.

Efterårstrækket blev registreret fra 1/6 - 16/9, i alt 203, flest 20/6 18, 10/7 36 og 4/8 34.

Trækkende Stor Regnspove efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	n	J	u	l	A	u	g	S	e	p	I alt
1	30	5	36	4	3	73	17	23	9	2	-	203

De sidste Storspover ses primo/medio september 2/9 1 V Korshage, 6/9 1 V Korshage og 16/9 1 T Hovvig.

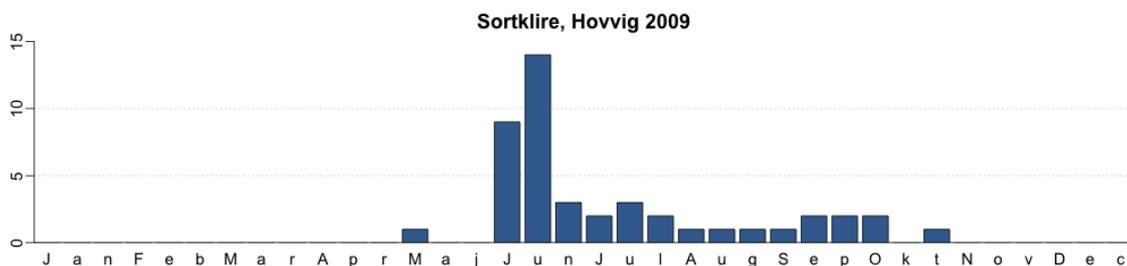

6/9-2009 Hovvig, DO

Sortklire *Tringa erythropus*

Atter et normalt år - men grundet den høje vandstand i Hovvig ikke så mange fugle som sidste år. En enkelt fugl registreres fra optrækket i maj. Toppen primo/medio juni er de nedtrækkende hunner.

Set i Hovvig 10/5 – 28/10:

Eneste udenfor vigen: 23/6 1 og 24/7 2 Flyndersø samt 15/9 1 trækkende Dybesø.

Rødben *Tringa totanus*

Forårstræk 4/4 - 2/5 (7 obsdage) i alt 11.

Trækkende Rødben forår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

Ingen rasttal fra optrækket er værd at bemærke.

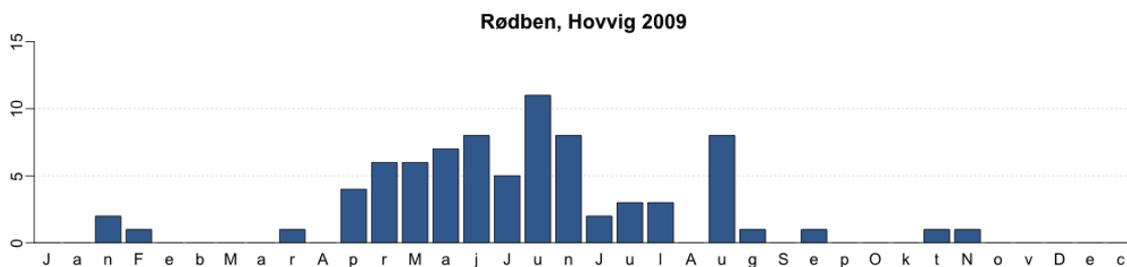
Atter i år er der konstateret ynglepar/yngleforsøg i Hovvig og ved Flyndersø.

Efterårstrækket ses 21/7 - 17/10, i alt flotte 94, flest 21/7 35 og 13/8 13.

Trækkende Rødben efterår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

J	u	l	A	u	g	S	e	p	O	k	t	I alt
-	-	47	-	26	9	7	-	2	2	1	-	94

Set i Hovvig 24/1 – 11/8:

Spredte rastende fugle i efteråret: 24/8 9, 16/9 10 og 31/10 17 - alle Rørvig Bugt.

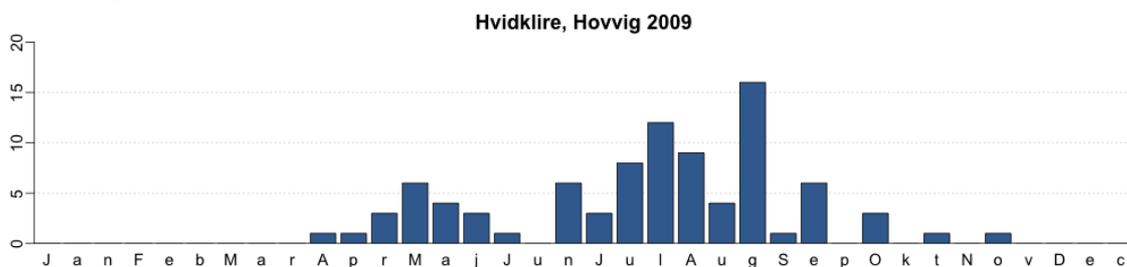
Vi slutter med den konstatering at Rødben trives i Rørvig Bugt området, hvor der er set op til 20 overvintrende fra medio december.

Hvidklire *Tringa nebularia*

Ankom primo april: 9/4 1 Hovvig, 11/4 1 Ø Korshage og 1 Hovvig de næste 22/4 2 Hovvig.

Der er indsendt 4 trækkende Hvidklirer fra Korshage i perioden 11/4 - 21/5.

Set i Hovvig 9/4 – 20/11:

Nævneværdige rasttal uden for Hovvig: 23/6 4 Flyndersø og 12/8 4 Rørvig Bugt.

Sidste fugle ses så sent som 24/10 1 Rørvig Bugt, 26/10 - 28/10 1 Hovvig og ny fænologirekord 20/11 1 Hovvig.

Svaleklire *Tringa ochropus*

Den første Svaleklire ses 15/3 1 Hovvig og følges af 28/3 2 Ø Korshage og 2 Flyndersø.

Trækkende fugle 28/3 - 8/5 totalt 55, flest 4/4 10 og 7/4 14.

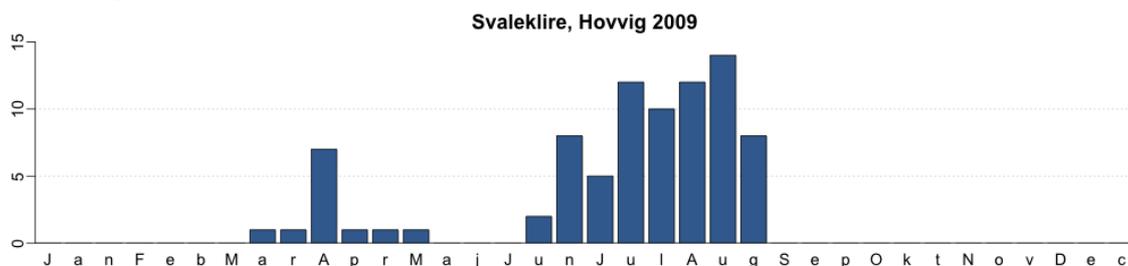
Trækkende Svaleklire forår 2009 fordelt på 10 dages perioder:

M	a	r	A	p	r	M	a	j	I alt
-	-	4	36	8	5	1	2	-	55

Årets 55 trækkende fugle er det næsthøjeste antal i rapportens historie, top 5 ser nu sådan ud:

1998 57, 2009 55, 1975 50, 1989 47 og 1990 45. Gennemsnitligt trækker 28 Svaleklire over halvøen om foråret.

Set i Hovvig 15/3 – 25/8:

Ingen nævneværdige rasttal udenfor vigen, hvor de sidste ses: 22/8 2, 23/8 3 og 25/8 8.

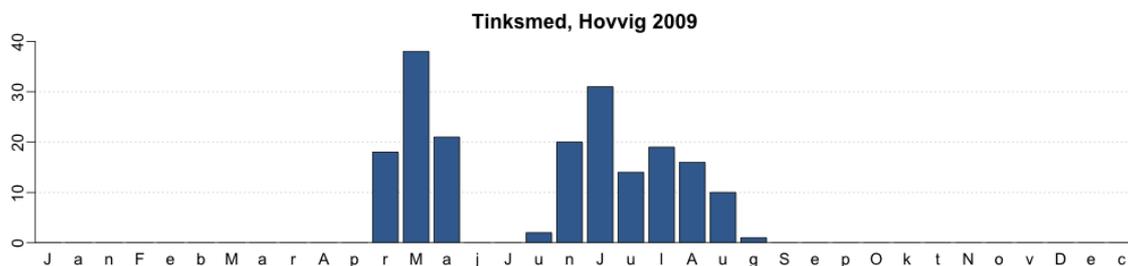
17/7-2009 Nakke Skov, JS

Tinksmed *Tringa glareola*

De første Tinksmed ses 19/4 1 Flyndersø, 23/4 2 Hovvig, 25/4 1 Ø Korshage og 26/4 16 Hovvig.

Forårstræk: 25/4 1, 8/5 1 og 14/5 1 – alle Korshage.

Ses i Hovvig 23/4 – 25/8:

Uden for vigen blot disse fund:

Flyndersø: 23/6 8, 25/6 33, 24/7 3, 29/7 4, 30/7 3, 31/7 2 og 2/8 2.

Korshage: 13/8 1 V.

15/8-2009 Nakke Skov, JS

Mudderklire *Actitis hypoleucos*

De første ses planmæssigt medio/ultimo april: 19/4 1, 25/4 3, 26/4 og 27/4 1 - alle Korshage.

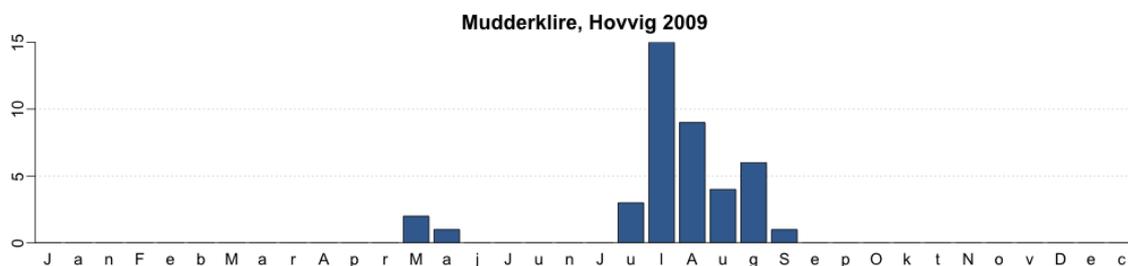
Forårsobs - dage med mere end en rastende fugl:

Korshage: 13/5 2, 15/5 2 og 24/5 4.

Flyndersø: 2/5 2.

Skredbjerg: 23/5 4.

Rastende fugle i Hovvig 5/5 – 1/9:

Efterårstrækket starter 1/7 1 Rørvig Bugt og slutter med sidste fugl 6/9 1 V Korshage.

Udenfor Hovvig følgende dage med fem eller flere rastende fugle:

Korshage: 18/7 14, 19/7 6, 29/7 6, 31/5 5, 2/8 5, 8/8 11, 12/8 11, 19/8 18 og 24/8 5.

Flyndersø: 2/8 14 og 9/8 19.

Skanseshage: 12/7 6 og 25/7 7.

Rørvig Bugt: 2/8 7 og 12/8 10.

Sidste fugle: 3/9 2 Plantagekysten, 5/9 2 Korshage og 6/9 1 V Korshage.

Stenvender *Arenaria interpres* (174, 1564, 59)

To fugle fløj forbi Korshage på vej mod ynglepladserne henholdsvis 8/5 og 17/5 begge dage 1.

I efteråret ses arten i perioden 10/7 - 17/9 i alt 38 trækkende og 19 rastende.

Som det fremgår af tabellen var det næsten kun de adulte fugles nedtræk der kom forbi Rørvig.

Trækkende Stenvender eftrår 2009, fordelt på 10 dages perioder.

J	u	l	A	u	g	S	e	p	O	k	t	I alt
1	2	32	-	2	1	-	-	-	-	-	-	38

Rastende fugle på Korshage: 26/7 2, 29/7 4, 31/7 6, 6/9 2 og 8/9 1. Derudover 25/7 2 Flyndersø samt 9/9 1 og 17/9 1 Skansehage.

Foto: KB

Odinshane *Phalaropus lobatus* (2, 80, 2)

Et stille år for denne art, hvor vi sædvanen tro skal hen til primo august før Odinshønen ses i Hovvig.

Ungfuglenes nedtræk blev dog meget beskeden i det kun to 1k fugle blev set: 8/8 - 11/8 1 og en rigtig efternøler som flyttede fænologidatoen med to uger 11/10 - 15/10 1.

Thorshane *Phalaropus fulicarius* (0, 13, 1)

Da en Thorshane i vinterdragt stak vestover ved Korshage 7/10 07:41, var det femte år på striben at denne fine vadefugl blev set på Rørvighalvøen. Observatøren (EVR) fik hermed også registreret den eneste Thorshane på Sjælland i 2009.

Som det fremgår af diagrammet var tidspunktet helt normalt.

Årsfordelingen, siden Thorshanen kom på Rørviglisten i 1984.

84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	
1				2			2					1	1					1				1	2	1	1	1

Kjover til alkefugle

Af Anders Tøttrup

Kjove sp *Stercorariinae non det* (0, 265, 6)

I alt 6 ubestemte kjover er indsendt: 18/8 1 rast, 23/9 1 rast, 29/9 2 V, 5/10 1 V og 9/10 1 V alle Korshage.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
15	1	1	6	1	9	3	5	45	3

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus* (0, 198, 3)

Ganske som sidste år er 3 fugle tilkommet redaktionen: 24/9 1 1k rast herefter NV (JHC, AF), 9/10 1 ad NV og 1 1k NV alle Korshage (JB, LB, EVR). De to fugle 9/10 trak forbi Korshage med 1 - 2 minutters mellemrum med den unge fugl lige i hælene på den gamle.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
6	0	0	1	2	4	10	1	12	3

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus* (18, 1604, 39)

Igen i år observationer fra første halvår: 28/5 1 mørk rast (EVR) og 4/6 3 (2 NV og 1 rast) (JHC) alle Korshage. Fra andet halvår: 13/8 1, 18/8 2, 13/9 2, 23/9 5, 24/9 1, 25/9 1, 28/9 4, 29/9 4, 1/10 4, 4/10 3, 5/10 6 og 9/10 2 alle Korshage

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
23	4	6	13	41	79	50	49	145	25

Lille Kjove *Stercorarius longicaudus* (0, 118, 3)

Et år på det jævne med tre fugle meldt fra tre dage: 6/9 1 rast (JHC, CG, EVR), 25/9 1 V (EVR) og 28/9 1 rast (LB, JHC, AF, EVR) alle 1k fugle set fra Korshage.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
2	0	1	2	2	11	1	5	73	1

Storkjove *Stercorarius skua* (0, 142, 20)

Et rigtig flot år kun overgået af 2004 med 28 Storkjover, og året kommer lige foran 2003 med 19 fugle.

Årstotalen kommer i hus blandt andet på baggrund af flere dage, hvor observatørerne havde glæde af mange fugle. Især brænder 5/10 igennem med 3 fugle i løbet af blot 5 minutter, og 28/9 hvor hele 5 fugle rundede spidsen af Korshage. Alle observationer nævnes: 13/6 1, 24/9 1, 25/9 1, 28/9 5, 29/9 1, 1/10 2, 4/10 2, 5/10 3 og 9/10 4 alle trækkende V Korshage.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
4	2	0	0	4	19	28	1	10	7	20

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus* (0, 15, 1)

Arten er ikke set siden 2005, men viser nu sit smukke ansigt: 6/9 06:12 1 1k V Korshage (EVR).

Fuglen kom trækkende i en blandet flok af Hættemåger og Stormmåger.

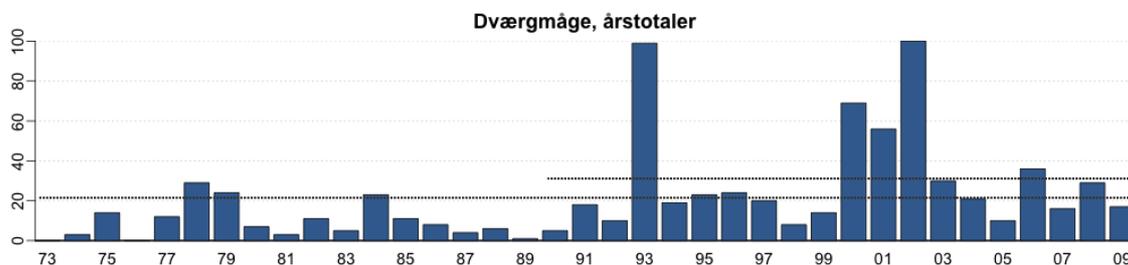
Dværgmåge *Hydrocoloeus minutus* (5, 771, 17)

Foråret har 3 fugle på to dage: 16/4 1 trk og 24/4 2 rast alle adulte fugle set fra Korshage. Andet halvår med blot 14 fugle: 4/8 3 (1 ad og 2 1k), 18/8 4 1k, 6/9 1 1k, 26/9 + 27/9 1 1k rast Nørrevang (samme individ), 1/10 1 1k, 30/10 1 1k, 26/12 2 ad og 28/12 1 ad, hvor intet andet er nævnt, drejer observationen sig om

fugle trækkende mod V Korshage. Figuren nedenfor viser årstotaler for arten siden 1973. Den nederste stiplede linje indikerer gennemsnittet for hele perioden 1973 - 2009 på 21 fugle per år, mens den øverste stiplede linje indikerer gennemsnittet for perioden 1990 - 2009 på 31 fugle per år.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
14	69	56	100	30	21	10	36	16	29

Sabinemåge *Xema sabini* (0, 44, 2)

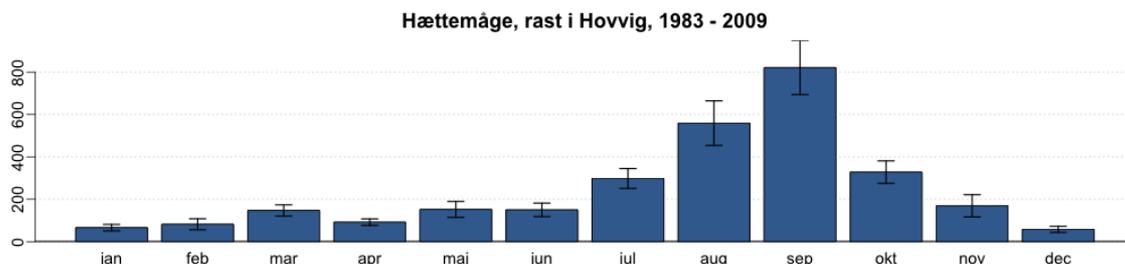
To individer er indsendt, og begge er indenfor artens normale forekomstmønster (se sammenstilling i rapporten for 2008): 25/9 09:41 1 1k (LB) og 8/10 08:53 1 1k (EVR) begge trækkende V Korshage.

Hættemåge *Chroicocephalus ridibundus*

Største rasttal pr måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008 og absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
80	185	380	120	30	8	112	262	760	94	25	-
42	46	172	104	86	31	183	799	283	302	48	34
285	1200	400	240	750	600	2200	1900	2600	1000	1200	550

Der er indsendt i alt 1437 trækkende Hættemåge. De fordeler sig med 423 østtrækkende fugle i perioden 22/3 til 28/5 og det sydvestvendte træk ser ud til at starte fra 28/6 og køre frem til og med 20/10 med i alt 1014 fugle. De bedste trækdage i foråret var 28/3 84 og 13/4 104, mens efteråret havde flest: 10/7 137 og 2/9 550 Hovvig, hvor især sidstnævnte observation er bemærkelsesværdig stor. Flere store rasttal er sendt ind og mange tak for det store materiale for denne og de efterfølgende mågearter: 19/1 110 Rørvig Bugt, 24/1 150 Nykøbing Bugt og 2/8 350 Nørrevang. Nedenstående figur præsenterer månedlige gennemsnit (inkl. spredningen på gennemsnittet (standard error (SE))) for perioden 1983 - 2009 for rastende Hættemåger i Hovvig.

Stormmåge *Larus canus*

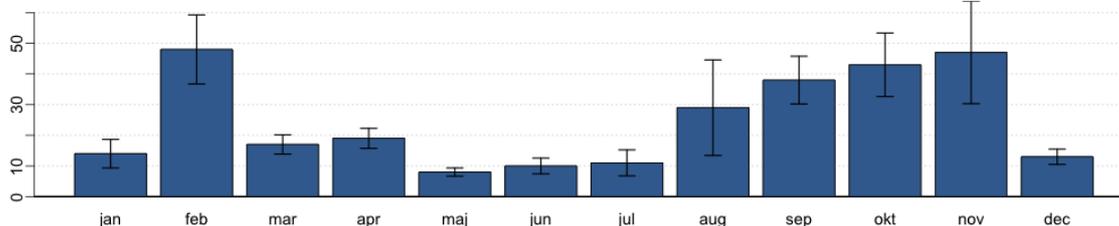
Største rasttal pr måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008 og absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	6	7	-	2	3	2	20	21	68	350	-
22	32	16	30	11	3	9	13	67	61	30	27
73	140	50	56	23	37	12	16	121	80	66	9

Fra 4/3 til 3/6 er 337 Stormmåger meldt trækkende med 13/4 117 og 19/4 81 som de største dage. I andet halvår sås 109 trækkende fugle fra 13/8 til 9/10 heraf ingen større dage.

De største rasttal lyder: 19/1 305 Rørvig Bugt, 24/1 150 Nykøbing Bugt og 2/8 191 Nørrevang. Selvom 1. halvår var meget magert mht. indsendt materiale fra Hovvig, så tager 2. halvår sandelig revanche med flere rigtig store rasttal! (se tabel ovenfor), især 15/11 350 rast Hovvig er usædvanlig mange. Nedenstående figur præsenterer månedlige gennemsnit (inkl. spredningen på gennemsnittet (standard error (SE)) for perioden 1983 - 2009 for rastende Stormmåger i Hovvig.

Stormmåge, rast i Hovvig, 1983 - 2009

Sildemåge *Larus fuscus* (min 27, 1955, 184)

Et rigtig flot år. Alle observationer nævnes: 1/2 1 ad rast Rørvig Bugt, 7/3 1 ad V, 19/4 1 ad SV, 28/5 1 ad V, 13/6 1 ad V, 25/7 20 ad rast Flyndersø, 26/7 1 ad rast Flyndersø, 29/7 1 ad rast Flyndersø, 13/8 2 ad V og 1 ad rast Nørrevang, 15/8 1 ad rast, 18/8 6 ad + 7 1k V, 19/8 2 rast, 23/8 2 rast, 30/8 1 V og 2 rast Nørrevang, 2/9 1 ad rast, 5/9 3 V og 3 rast Nørrevang, 6/9 2 ad + 10 1k V, 13/9 3 V, 23/9 4 ad + 9 1k V, 24/9 11 ad + 7 1k V, 25/9 15 ad + 4 1k V, 26/9 7 ad rast Dybesø og 1 ad rast Nørrevang, 27/9 4 ad + 1 1k V og 3 rast Nørrevang, 28/9 23 ad + 5 1k V, 29/9 15 ad + 3 1k V, 1/10 10 ad + 1 1k V, 5/10 3 ad + 3 1k V, 7/10 8 ad V og 6 ad rast Nørrevang, 8/10 2 V og 2 rast Flyndersø, samt 9/10 2 NV. Hvor intet andet er nævnt drejer det sig om fugle set ved Korshage. De store ”indlands”rasttal, som vi så i 2008 blev altså gentaget i 2009, så noget tyder på at marker og enge også fremover skal tjekkes en ekstra gang for Sildemåger.

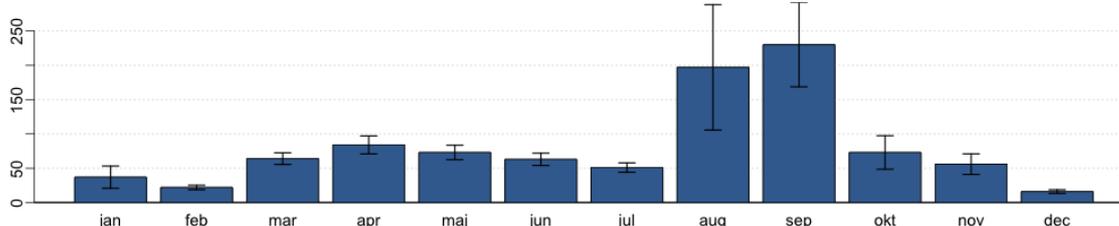
Sølvmåge *Larus argentatus*

Største rasttal pr måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008 og absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
30	15	17	-	25	14	5	31	60	525	-	-
163	18	45	96	48	36	31	223	295	35	82	16
35	60	170	470	170	330	100	1720	920	170	230	45

Stor rekord af rastende fugle i oktober: 20/10 525 rast Hovvig. Ellers blot: 17/1 80 rast Rørvig Bugt, 28/12 70 rast Korshage og 30/12 100 rast Nykøbing Bugt. Nedenstående figur præsenterer månedlige gennemsnit (inkl. spredningen på gennemsnittet (standard error (SE)) for perioden 1987 - 2009 for rastende Sølvmåger i Hovvig.

Sølvmåge, rast i Hovvig, 1983 - 2009

Kaspisk Måge *Larus cachinnans* (0, 1, 1)

To observationer af sandsynligvis samme individ: 18/8 16:45 1 1k V Korshage (AF, JHC) og 13/9 06:05 - 08:10 1 1k rast Korshage (EVR). I begge tilfælde er fuglen set under gode forhold og observatørerne har tilføjet beskrivelse af fuglen i DOFbasen.

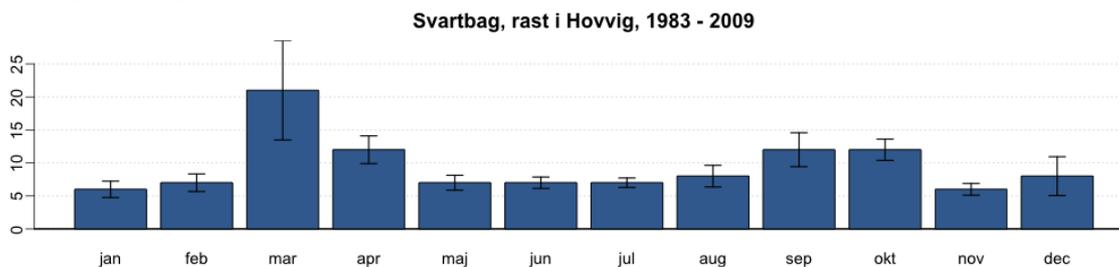
Arten er sandsynligvis noget overset, idet øget fokus på artsbestemmelsen har ført til en kraftig stigning i antal iagttagelser over de sidste 10 år og arten er regelmæssig i de indre danske farvand. Så husk derfor at tjekke mågeflokkene og dokumentere eventuelle fund med billeder og tekst.

Svartbag *Larus marinus*

Største rasttal pr måned i Hovvig (2009, gennemsnit 2004 - 2008 og absolut maksimum):

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
-	23	7	6	4	4	4	11	2	7	3	1
7	6	9	12	3	7	8	11	14	13	5	3
40	40	169	39	24	17	10	17	43	28	70	100

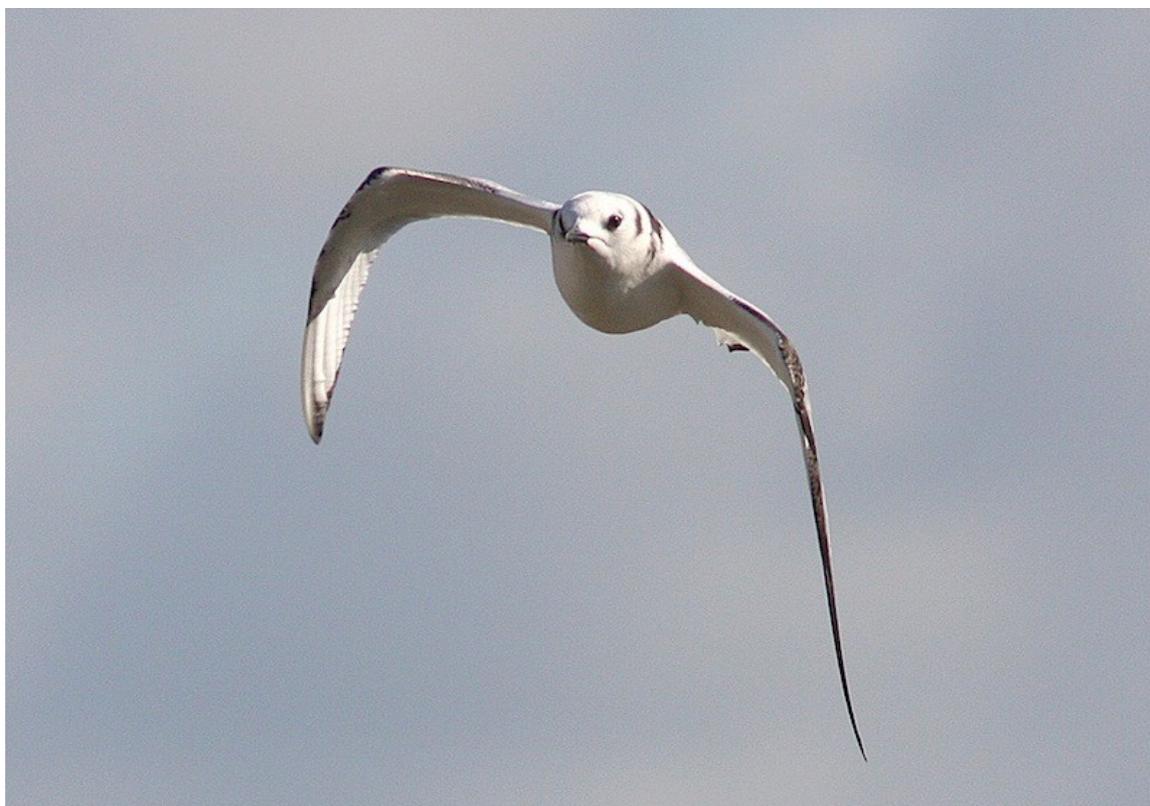
Igen i år var Hovvig vært for et succesfuldt ynglepar, der havde held til at sætte to unger på vingerne. Et enkelt større træktalet er indsendt: 28/9 35 V Korshage. Nedenstående figur præsenterer månedlige gennemsnit (inkl. spredningen på gennemsnittet (standard error (SE)) for perioden 1987 - 2009 for rastende Svartbag i Hovvig.

Ride *Rissa tridactyla* (1, 42354, 198)

Blot to dage med tocifret dagstotal. Alle observationer nævnes: 18/3 1, 27/5 1, 28/5 1, 23/9 2, 1/10 4, 4/10 8, 5/10 46, 7/10 1, 9/10 123, 21/10 7, 21/11 1 og 1/12 3 alle trækkende fugle set fra Korshage.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
562	32	352	159	129	748	3166	235	451	871

15/10-2009 Korshage, JS

Rovterne *Hydroprogne caspia* (1, 43, 4)

4/8 3 ad NV (LB) og 19/8 1 ad S (EVR) alle Korshage. To fund af i alt fire fugle der falder indenfor artens normale forekomstmønster (se sammenstilling i rapporten for 2008).

Splitterne *Sterna sandvicensis*

Det er en fornøjelse at opleve, hvordan indsendte materiale bliver større og større for de almindelige ternearter. I perioden 27/3 til 13/6 meldes om blot 64 trækkende Splitterterner. Derimod trak 1416 fugle forbi halvøen i perioden 21/7 til 9/10. De største trækdage var 26/7 151, 31/7 215 og 18/8 178 alle V Korshage. Månedsfordelingen af alle trækkende fugle, hvor oplagte gengangere er fratrukket på dagsniveau, fremgår af tabellen nedenfor. Af rasttal bør nævnes: 5/9 33 fouragerende blandt måger på Nørrevang, 30/7 20 Flyndersøengen, 31/8 21 Rørvig Bugt og 2/9 25 Plantagekysten.

MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV
4	35	21	4	440	410	514	52	0

Split- og Fjordterne, 5/9-2009 Rørvig Bugt, JS

Fjordterne *Sterna hirundo*

Fra perioden 15/4 til 11/10 er indsendt 518 trækkende Fjordterner, og månedsfordelingen ses i tabellen nedenfor. Ankomsten var massiv i år: 15/4 42 Ø Korshage (AF), herefter skal vi til sensommeren for større træktaal: 31/7 52, 13/8 63 og 6/9 167 alle trækkende Korshage. Et par rasttal bør nævnes: 14/6 30 Korshage og 17/8 23 Hovvig. Månedsfordelingen af alle trækkende fugle, hvor oplagte gengangere er fratrukket på dagsniveau, ser således ud:

APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT
42	16	14	66	182	191	7

Hav-/Fjordterne *Sterna paradisaea/hirundo*

Der er indsendt 106 ubestemte H/F-terner perioden 15/4 til 5/10 jævnt spredt over perioden uden større

dage. Desuden er følgende observation indsendt under overskriften ”Terne sp.”: 11/5 35 S Hovvig (AF).

Havterne *Sterna paradisaea*

I perioden fra 12/4 til 15/10 meldes om 430 trækkende Havterner med følgende større dage: 21/7 46, 26/7 61 og 31/7 57 alle trækkende Korshage. Herudover et par rasttal: 16/4 42 og 24/4 47 begge Korshage. Igen i år et meget sent individ: 15/10 1 lk Rørvig Bugt (LB).

Efter frasortering af oplagte gengangere på dagsniveau, ser månedsfordelingen af trækkende fugle således ud:

APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT
68	41	0	252	42	19	9

Dværgterne *Sternula albifrons* (61, 299, 9)

Året følger flot op på sidste års gode resultat med i alt 9 fugle på 4 dage: 30/4 12:17 2 ad Ø Korshage (AF), 17/5 3 rastende Korshage (LAN), 26/7 1 09:32 ad V Korshage (JHC) og 27/8 13:24 3 V Hovvig (AF). Årets resultat ligger over gennemsnittet for hele perioden siden fuglestationen start i 1973: 8,3 fugle per år og gennemsnittet for de sidste ti år (1999 - 2008): 5 fugle per år.

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
2	4	2	0	2	25	2	3	1	7

17/5-2009 Korshage, LAN

Sortterne *Chlidonias niger* (5, 198, 9)

Et pænt år med 9 fugle på 6 dage: 18/5 1 rast Hovvig (AF), 6/6 1 ad rast Hovvig (AF), 8/6 2 rast Hovvig (PG), 14/6 1 rast Skansehage og 1 rast Korshage (KES), 13/8 1 lk S og 1 ad V begge Korshage (JHC) og 6/9 1 lk V Korshage (HBR, JHC).

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
6	12	1	39	13	2	3	2	8	2

Alkefugl sp *Alcidae non det* (2, 42357, 209)

Af større dage kan nævnes: 9/10 42 NV, 26/12 54 NV og 28/12 44 NV alle Korshage. Månedsfordelingen af årets ubestemte alkefugle, hvor oplagte gengangere på dagsniveau er fratrukket, ses nedenfor:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	0	1	10	0	108	71	0	100

Lomvie *Uria aalge* (0, 5117, 152)

Alle observationer nævnes: 4/6 1, 26/7 4, 13/8 1, 6/9 1, 13/9 1, 23/9 1, 24/9 4, 25/9 1, 27/9 1, 28/9 9, 29/9 32, 30/9 1, 1/10 16, 4/10 13, 5/10 36, 8/10 1, 9/10 19, 26/12 4 og 28/12 6 alle trækkende V/NV Korshage.

Månedsfordelingen af årets Lomvier, hvor oplagte gengangere på dagsniveau er fratrukket, ses nedenfor:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	0	0	1	4	1	51	85	0	10

Alk *Alca torda* (0, 11868, 87)

Et stille år for Alken (se oversigt over årstotaler gennem tiderne i rapporten fra 2008). Alle observationer nævnes: 1/1 1 rast Rørvig Bugt (ikke almindelig her), 3/1 3, 15/2 1 rast Nakke Hage (sjældent fra ”indre” Isefjord), 13/6 1, 25/7 1, 10/9 1, 23/9 1, 24/9 4, 25/9 1, 27/9 1, 28/9 8, 29/9 5, 30/9 1, 5/10 1, 9/10 7, 8/11 2 rast Plantage Kysten, 1/12 1, 6/12 3 rast Plantage Kysten, 26/12 14 og 28/12 30, hvor intet er nævnt drejer observationen sig om trækkende fugle fra Korshage. Månedsfordelingen af årets Alke, hvor oplagte gengangere på dagsniveau er fratrukket, ses nedenfor:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	1	0	0	0	1	1	0	22	8	2	48

Tejst *Cephus grylle* (46, 2285, 108)

Efter frasortering af gengangere på dagsniveau giver årets resultat 31 fugle i første halvår og 77 fugle i andet halvår. Dagstotaler på over 8 fugle nævnes: 13/6 23, 4/10 10 og 5/10 24 alle Korshage. Figuren nedenfor præsenterer årstotaler for hele RF's historie.

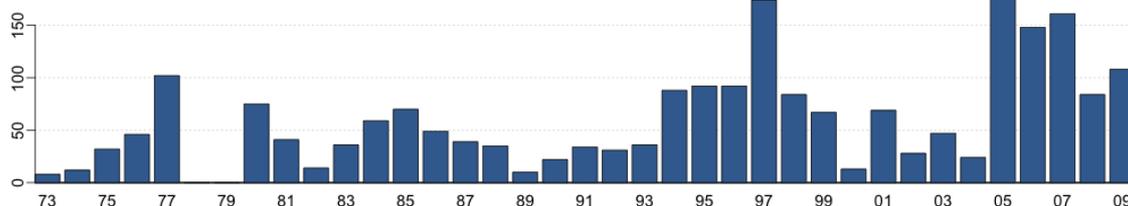
Månedsfordelingen af årets trækkende fugle fratrukket gengangere på dagsniveau:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	1	2	0	3	23	2	3	16	48	0	8

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
67	13	69	28	47	24	190	148	161	84

Tejst, årstotaler

Søkonge *Alle alle* (0, 2666, 1)

En enkelt observation klarer arten fri af et regulært 0-år: 28/12 1 rast/V Korshage (JHC).

Som det ses af tabellen nedenfor er forekomsten ikke unormal, da Søkongerne optræder i meget varieret antal fra år til år (se også figur i 2008-rapporten).

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
48	1	95	1	1	16	85	75	12	37

Lunde *Fratercula arctica* (0, 72, 3)

Tre fugle er helt efter bogen: 5/10 09:05 1 ad og 11:25 1 1k begge V Korshage (JB, HBR, LB, TPA, EVR, KR) samt 9/10 1 rast Korshage (JB, CG, EVR).

Årstotalerne fra de seneste 10 år fremgår af tabellen.

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
0	0	6	4	4	2	3	2	5	1

Duer til spætter

Af Bo Valeur

Huldue *Columba oenas*

Rigtig flot forår med hele 641 trækkende Hulduer. Trækket kulminerede allerede 3 og 4 marts, hvor hele 71% af duerne trak ud over Korshage. Dage med over 20: 28/2 36, 3/3 202, 4/3 253, 14/3 37 og 28/3 21. Vi skal 20 år tilbage (1989) for at finde en dagstotal med over 200 trækkende Hulduer og 1986 et år, hvor der var dækning hele marts, for at finde en højere forårstotal og et træktal højere end tallet fra 4/3.

Gennemsnitlig forårstotal 1999 – 2008 = 213. Disse facts sætter årets resultat i relief. Efteråret bød kun på en enkelt trækkende due: 9/10 1 SV Hovvig.

Ringdue *Columba palumbus*

Forårstrækket endte med en total på 33842, hvilket er mere end 20000 færre end sidste år!

Den milde vinter satte allerede primo marts gang i trækket på Korshage. Trækdage med over 1000 fugle: 3/3 1033, 4/4 4840, 9/3 1027, 12/3 2169, 14/3 3480, 20/3 2169, 28/3 6642, 31/3 1350, 4/4 3188 og 14/4 1148.

Et flot efterårstræk resulterede i hele 5274 trækkende. Største dag blev 6/10 3750 SV Nørrevang. Endvidere 20/11 2000 rast Hovvig og 10/12 2000 rast Grønnehave Skov.

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*

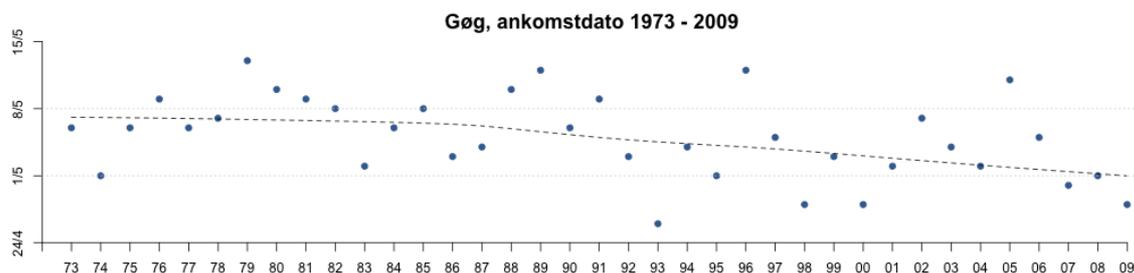
Der er løbende registreret rastende fugle fra Nykøbing og Rørvig, det meste af året med op til 3 fugle. Årets trækforsøgende fugle blev set i perioden 12/4 - 22/5 på Korshage med op til 3 fugle pr. dag på 10 observationsdage. Ingen ynglefund er rapporteret, og der er ej heller nogle trækforsøgende efterårsfugle. Er Tyrkerduen i tilbagegang eller rapporteres arten bare ikke? Året sidste rapporterede fugl blev 12/10 1 rast Nykøbing - er de reelt væk i november/december - eller?.

Gøg *Cuculus canorus*

Årets første Gøge dukkede for tredje år i træk op ultimo april, og der er en klar tendens til at Gøgen ankommer tidligere end tidligere. Middelankomstdatoen for perioden 1973 - 1979 = 5 maj, 1980 - 1989 = 6 maj, 1990 - 1999 = 2 maj og 2000 - 2009 = 1 maj.

Tidligste ankomstdato er 25/4 1993 og seneste 12/5 1979.

Årets første fugle: 27/4 1 Korshage + 1 Rørvig, 28/4 1 Nakke Skov, 1 Korshage og 1 Hovvig samt 29/4 3 Korshage og 1 Nørrevang. Større rastantal blev 14/5 6 Korshage + 1 Flyndersø, 21/5 6 Korshage, 2 Hovvig og 1 Flyndersø og 26/5 6 Korshage. Ingen udtrækkende fugle observeret i år. Årets sidste Gøge blev set 6/9 1 Korshage, 9/9 1 Korshage + 1 Hovvig samt 12/9 1 Korshage.

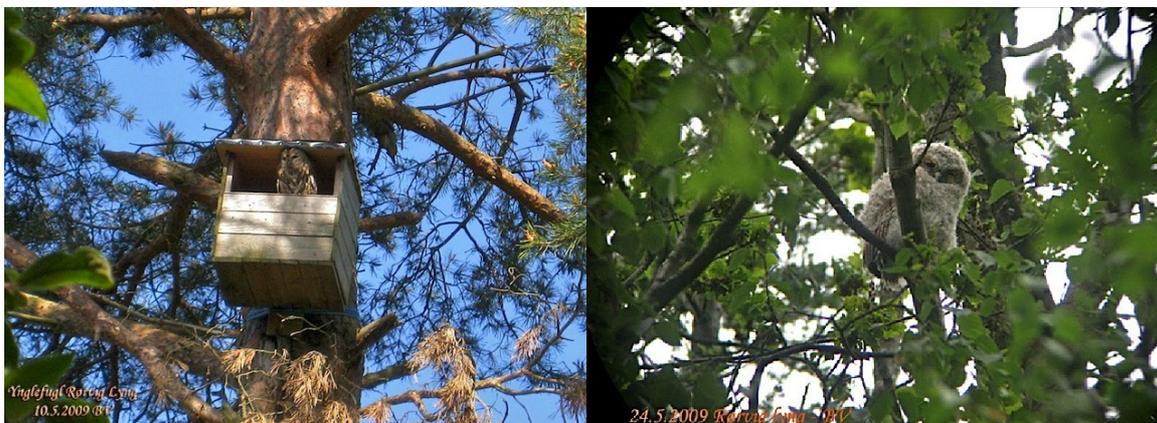
Ugle sp *Strigiformes non det*

29/3 1 hørt Rørvig (LB). Ingen bud på arten.

Natugle *Strix aluco*

Som sidste år mindst 2 ynglepar. Et fra Rørvig Lyng, i forfatterens have, hvor min. 2 unger kom på vingerne samt et par fra sommerhusområdet mellem Rørvig og Nykøbing. Sidstnævnte ynglepar fotodokumenteret

hos ”fuglekassemanden” på Rørvig loppemarked. Den præcise adresse kendte han dog ikke. Derudover er der registreret Natugler fra Rørvig By, Nørrevang, Korshage, Flyndersø, Dybesø, Hovvig og Østerlyng. Bl.a. 15/1 4 Rørvig By og 12/3 4 Korshage. Ingen rapporteret fra Plantageområdet i år, kan måske skyldes manglende dækning (ingen Perleugler i farvandet).

Maj 2009 Rørvig Lyng, BV

Skovhornugle *Asio otus* (1, 150, 7)

Få observationer i år, dog stadig 1 ynglepar ved Søndervang. 10/3 1 hørt Søndervang, 30/4 1 tudende Nakke Skov. Sidstnævnte fugl blev først registreret via aflytning af en optagelse af løvfrøer, hvor Skovhornuglen kunne høres tudende i baggrunden! 19/6 1 ad Egenæs og 3/7 2 juv kaldende Søndervang.

Mosehornugle *Asio flammeus* (10, 452, 11)

Der blev i år set 11 ugle, heraf 10 om foråret og en enkelt om efteråret. Årets først fugl dukkede op primo marts, men ellers helt normalt med størstedelen i april.

Alle obs: 8/3 1 Korshage, 25/3 1 Korshage, 28/3 1 Korshage, 1/4 1 Korshage, 4/4 1 ØNØ Flyndersø, 8/4 1 Korshage, 10/4 1 Korshage, 19/4 1 Korshage, 25/4 1 Ø Korshage og 10/5 1 Korshage, samt 11/8 1 Hovvig.

31/3-2009 Korshage, DO

8/4-2009 Korshage, LAn

Perleugle *Aegolius funereus* (0, 2, 1)

7/1 1 død Korshage (AF). Kadaveret havde formentlig ligget der en måned eller mere. Det formodes at have været en 1k fugl. Fundet falder fint sammen med perleugleinvasion som fandt sted i efteråret 2008. Her blev bl.a. omkring 100 ugle ringmærket ved Falsterbo Fuglestation, og der var endvidere også flere fangster ved Gedser Fuglestation. Arten er tidligere set i 1976 og i 1982. Næste fugl må der gerne være lidt mere liv i!

Foto: JS

Natravn *Caprimulgus europaeus* (3, 42, 1)

Kun en enkelt fugl i år: 18/5 22:30 1 Flyndersø (LB). Fuglen fløj op foran bilen og fulgte vejen 30 - 40 meter.

Mursejler *Apus apus*

8/5 dukkede de første Mursejlere op med 12 fouragerende Hovvig. Derefter næsten daglig registreret, dog generelt få fugle. Eneste trækdag med over 100 fugle blev 15/5 184 Ø Korshage. 24/5 200 rast og 8/6 140 rast begge Hovvig er eneste større rastkoncentration af fugle, en noget tynd omgang må man sige. Mursejler havde vist endvidere en dårlig ynglesæson. Der trak f.eks. ikke mange i efteråret ved Falsterbo - totalt 976 mod en gennemsnitlig sæsontotal på 7270 for årene 1973 - 2008. Sidste fugle blev 5/9 13 SV Skansehage + 2 rast Hovvig.

Isfugl *Alcedo atthis* (0, 43, 3)

Det blev til minimum 3 fugle i 2009. Den første blev set 24/1 1 Rørvig Bugt, og blev ikke set yderligere. Den næste var absolut mere medgørlig og dukkede op i Hovvig 1/8. I perioden 1/8 - 15/11 blev der løbende set Isfugl i Hovvig (20 observationsdage) med så korte intervaller mellem observationerne, at jeg vil formode, det er samme fugl. Endelig 19/12 1 rast Rørvig Bugt på pæle 400 m fra Rørvig Havn.

Vendehals *Jynx torquilla* (48, 555, 16)

16 fugle i 2009 fordelt på 11 forårsfugle og 5 efterårsfugle er nu ganske flot og en fremgang i forhold til sidste års 12 fugle. Mulighed for gengangere kan dog ikke udelukkes. På linie med sidste år, blev der i 2009 set flere fugle i efterårsperioden, hvilket måske kunne være et lille tegn på, at arten har haft et par vellykkede ynglesæsoner. Alle obs: 25/4 1 Korshage, 26/4 1 Korshage, 27/4 1 Nørrevang, 1/5 1 Korshage, 8/5 1 Korshage + 1 Plantagen, 12/5 1 Korshage, 14/5 1 Korshage, 15/5 1 Korshage, 17/5 1 tf/R Korshage samt 8/6 1 hørt Korshage. Sidstnævnte nærmer sig tidsmæssigt til, at det kunne være et bud på en ynglefugl!

Efterår: 3/9 1 Plantagen, 6/9 1 Plantagen, 8/9 1 Korshage og 9/9 1 Korshage + 1 Skansehage.

Vendehals efterårsfugle - 10 års udvikling:

År	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal	1	1	0	1	1	1	1	2	4	5

8/9-2009 Korshage, JS

Sortspætte *Dryocopus martius*

Sortspættens status som ynglefugl i området er stærk truet, og i 2009 blev der slet ikke konstateret nogen ynglefund. Der blev i 2009 registreret Sortspætter på 28 dage. Heraf kun 8 fund i perioden juli - december, hvilket taler for sig selv mht. manglende ynglesucces. Hovedparten af de rapporterede Sortspætter er registreret mens forårstrækket følges omkring Korshage og Nørrevang. Der er derudover kun få obs fra Søndervang, Rørvig, Højsandet, Skansehage og Rørvig Lyng. Enkeltobservationer fra lokaliteterne Hovvig, Plantagen, Dybesø og Skærby. Alt i alt en rigtig negativ udvikling de seneste år og en invasion er stærkt tiltrængt inden lokalpopulationen uddør.

10/4-2009 Skansehagevej, TR

10/4-2009 Skansehagevej, TR

Stor Flagspætte *Dendrocopos major*

Modsat Sortspættens stortrives denne art i hele området. Stor Flagspætte er således konstateret på hele 106 dage i perioden 1/1 - 7/12. Ynglefund dog kun rapporteret fra Dybesø og Korshage. Endvidere flotte rasttal fra Korshage: 28/2 5, 19/3 6, 20/3 7, 21/3 6 og 4/4 6. Få trækforsøgende fugle på Korshage: 25/3 1, 9/4 1 og 10/10 1.

Lille Flagspætte *Dendrocopos minor* (3, 54, 2)

Det blev til to fugle i år. 6/3 1 ♀ rast Myntestien Korshage (AF, CG) og 22/3 1 trækforsøgende Korshage (EVR).

Lærker til drosler

Af Knud-Erik Strange

Hedelærke *Lullula arborea* (-, 2432, 254)

På flere måder et meget bemærkelsesværdigt år!

Vi starter med vores første regulært overvintrende flok: 29/1 9 rast Højsandet (KES, m.fl.). Flokken holdt til i samme område ved Sandlodsvej i flere dage - den 3/2 var der dog kun 3 tilbage. 20/2 9 rast Søndervang (CG), antages her at være samme flok.

Første trækkende allerede 17/2 1 NØ Korshage. De næste til mere normal tid: 3/3 med i alt 5 trækkende.

Derefter flere store trækdage: 11/3 19, 12/3 23, 14/3 44 og 19/3 31.

Fordeling af årets forårstræk:

F	e	b	M	a	r	A	p	r
0	1	0	13	134	19	3	3	0

Igen i år var der et par dage med store rastende flokke: 16/3 18 rast Nørrevang, 19/3 11 rast derefter N Korshage og 21/3 10 rast Søndervang.

Også usædvanligt mange efterårsfund: 15/9 7 SØ Hovvig (en flok), 20/9 1 SV Korshage, 27/9 2 rast Nørrevang + 1 SV Langesø Mose, 6/10 4 trækkende Nørrevang og endelig 15/11 1 rast Nørrevang.

Årstotalen på 254 er vores næststørste, kun overgået af rekordåret 1996 med 307.

1/2-2009 Nørrevang, JS

Sanglærke *Alauda arvensis*

Et rimeligt normalt år.

Ingen januarfund og kun et decemberfund, der er altså stadig intet, der tyder på, at vi får flere overvintrende Sanglærker.

Ankomst 8/2 med i alt 18 trækkende fordelt på flere lokaliteter. Første syngende så sent som 27/2 2

Korshage. Første større træktal: 24/2 120 Korshage. Trækket kulminerede tilsyneladende allerede omkring 1. marts. Største trækdag blev 4/3 245 Korshage, med en trækintensitet på op til 131 pr time omkring kl. 8.

Største rasttal: 5/3 200 Nakke Nord.

Flere pæne efterårstræktal primo oktober: 6/10 240 Hovvig (33 pr time) og 8/10 70 Hovvig (47 pr time).

Årets sidste: 29/12 1 S Flyndersø.

Digesvale *Riparia riparia*

De sidste par år har været katastrofalt dårlige for Digesvalen. Vi har derfor haft ekstra fokus på arten, og man kunne forvente, at dette alene ville give større tal. Men det ser desværre ud til, at i hvert fald forårstrækket fortsætter på samme meget lave niveau. Efterårstallene giver til gengæld håb om bedre tider.

Ankomst: 9/4 1 V Korshage. Kun en trækdag når en total på over 10: 17/5 34 NØ Korshage på 3 timer.

Samlet forårstræktotal: Sølle 57 fordelt på i alt 20 indsendte obs.

Ingen ynglefund.

Efteråret ser heldigvis langt bedre ud. Første større dag 5/8 120 rast Flyndersø, hovedsagelig 1k-fugle.

Derefter flere store tal: 12/8 600 SV Hovvig (130 pr. time) og 17/8 240 rast Hovvig. I hele august samt primo september, var der mange dage med omkring 100 rastende i Hovvig.

Sidste obs: 19/9 1 S Hovvig.

21/6-2009 Korshage, DO

Landsvale *Hirundo rustica*

Tidlig ankomst: 3/4 1 Ø Nørrevang.

Ligesom i 2008 var der mange april-obs, men kun 3 dage nåede to-cifrede træktal: 20/4 31, 21/4 36 og 25/4

44. Ingen rasttal over 10 i april.

Største træk dage i maj: 14/5 140, 15/5 420 og 17/5 100 alle Korshage. Største rasttal fra Hovvig: 17/5 875. Yngel i Hovvig: 24 reder hos Palle Graubæk samt 2 reder i tårnet, hvoraf dog kun 1 gav ynglesucces i form af 3 unger.

Største rasttal i Hovvig pr. måned: 18/7 200, 8/8 600, 15/9 30 og 6/10 120.

Der er også rapporteret en del efterårstræk både fra Hovvig og Korshage, de største dage: 23/8 50, 30/9 49, 5/10 68 og 6/10 50.

Sidste Obs: 20/10 3 rast Korshage.

Rødrygget Svale *Cecropis daurica* (0, 4, 1)

11/4 1 rast/tf Korshage (JHC, CGJ, EVR, m.fl.).

Fuglen blev set fouragerende i flere perioder i tidsrummet 13:15 - 14:20. Den blev opdaget pga. afvigende adfærd og flyvemåde, men senere positivt identificeret ud fra sikre dragt karakterer: Lys rødligt tonet overgump, sort undergump/bukser, kløftet hale uden markant forlængede halefjer.

Vi har 4 tidligere fund: 8/5-1988 1 tf Korshage, 16/4-2003 1 Ø Korshage, 18/5-2003 1 Ø Korshage og 5/5-2005 1 Ø Korshage.

I følge DOF-basen var der i 2009 11 fund af Rødrygget Svale i Danmark, gennemsnittet for de seneste 10 år er til sammenligning 7 (Fugleåret 2008). Vores fund var årets første, 12/4 var der en sydtrækkende ved Keldsnor, 24/4 1 Dovns Klint, 25/4 1 Holløse Bredning, 10/5 1 Aborrebjerget, derudover var der 6 jyske fund i perioden 25/4 - 25/5.

Bysvale *Delichon urbicum*

Tidlig ankomst: 10/4 2 Ø Korshage.

I alt 39 april-fugle, og kun små dagstotaler: 18/4 12 rast Hovvig og 20/4 i alt 7 trækkende var de største.

Maj-trækket har ikke givet anledning til mange rapporter: 15/5 110 Ø Korshage og 17/5 52 Ø Korshage, er de største tal. To pænt store maj-rasttal fra Hovvig: 14/5 200 og 16/5 150.

Efteråret gav kun mindre rasttal. Største tal pr. måned: 18/7 15 Hovvig, 17/8 50 Hovvig og 15/9 15 Korshage.

Eneste nævneværdige træk dag: 6/9 28 Korshage.

Sidste obs: 26/9 2 rast Hovvig.

Piber sp *Anthus non det*

15/4 1 SØ Korshage (JB, JHC, AF).

Meget sandsynlig Markpiber, men kun set flyvende og kaldet ikke hørt.

Der er dels tale om en art, som efterhånden er blevet MEGET sjælden, og samtidig er det en MEGET tidlig observation, der også ville betyde en ny lokal fænologirekord.

Redaktionen har derfor besluttet kun at medtage denne obs som Piber sp.

Storpiber *Anthus richardi* (0, 21, 1)

5/10 1 SØ Korshage (JB m.fl.), og dermed 9. år i træk med obs af Storpiber.

Datoen ligger lige midt i vores normale obsperiode. Vi har nu i alt 19 efterårsfund mellem 3. september og 28. oktober (1973 - 2009).

Sammenligner vi med, hvad der ellers blev set i Danmark i 2009, viser DOF-basen klart, at samtlige fund er ekstremt kystnære og også, at langt hovedparten af fundene sker ved Vestkysten. Alle de danske 2009 obs ligger i perioden 10/9 - 21/11.

Skovpiber *Anthus trivialis*

Tidlig ankomst: 6/4 1 Ø Grønnehave Skov (AF). Allerede 10/4 var der godt gang i trækket med en dagstotal på 30 på Korshage, og 15/4 nåede vi 100 trækkende. Men derefter "fader" trækket mere eller mindre ud.

Forårstræktotalen blev på kun 622, og det er jo ikke mere end, hvad der normalt kan komme på et par timer på en god træk dag. "Største" dage: 26/4 48, 2/5 61 og derefter ingen dagstotaler over 20.

En enkelt syngende fugl på Korshage i perioden 25/4 - 1/6.

Efteråret gav heller ikke meget.

Største træk dag: 19/8 12 SV Rørvig og årets sidste obs: 7/10 1 SV Korshage.

Engpiber *Anthus pratensis*

Som sædvanligt en del fund fra januar og februar: 5/1 10 rast Korshage er et ganske stort antal på det tidspunkt af året. Lignende tal helt frem til 28/3 20 rast Korshage. Primo april går trækket så i gang med et brag: 10/4 400 Ø Korshage og fortsætter derefter på et pænt niveau frem til ultimo april, hvorefter det går fuldstændigt i stå. Forårstræktotalen blev på 2305, hvilket svarer meget godt til, hvad vi har registreret de senere år.

Syngende fugle hørt i Flyndersøområdet i perioden 28/3 - 28/5.

Efterårstræk i en koncentreret periode ultimo september og primo oktober. I alt 2723 trækkende, med største dage: 28/9 409, 5/10 856 og 6/10 1163, langt hovedparten fra Hovvig.

I december op til 14 rastende på Korshage.

23/3-2009 Korshage, DO

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus* (2, 104, 3)

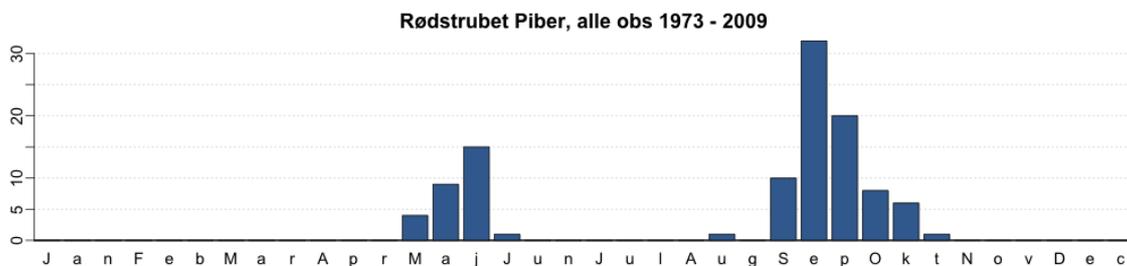
Arten er generelt i tilbagegang, så tre obs er forholdsvis pænt:

26/5 1 rast Korshage (LB).

15/9 1 hørt trækkende Flyndersø (LB).

19/9 1 rast/SV Korshage (EVR).

Alle tre fund ligger midt i de normale trækperioder forår og efterår.

Bjergpiber *Anthus spinoletta* (0, 22, 1)

29/10 1 fouragerende derefter Ø Flyndersø (AF).

Vi har nu i alt 23 Bjergpibere, fordelt således:

jan	feb	mar	-	okt	nov	dec
4	2	3	-	2	4	8

Der er altså en klar overvægt af regulære vinterfund.

Bemærk:

Redaktionen er i tvivl om artens lokale status og opfordrer til, at man er meget omhyggelig ved bestemmelsen af Bjergpiber/Skærpiber, specielt i forbindelse med vinter- og forårsfund. Der vil fremover blive krævet en grundig beskrivelse af observationerne.

Skærpiber *Anthus petrosus*

Der er rapporteret 92 fund af i alt 186 fugle, hvilket er ret normalt.

I år er der dog betydeligt færre obs fra Skansehage end der har været de sidste par år, men dette kan evt. skyldes dårligere dækning. Langt hovedparten af årets obs stammer derfor fra Korshage/Dybesø-området. Derudover er der nogle få obs fra Kysten ved Sandflugtsplantagen samt fra Rørvig Bugt.

Største rasttal: 28/2 10 Flyndersø.

20/3 2 littoralis rast Flyndersø, er de eneste der er racebestemt.

Sidste forårsobs 5/4 1 rast Korshage og første efterårsobs 1/9 1 V Korshage.

Månedsmax de seneste 5 år, hhv. Korshage og Skansehage:

	Jan	Feb	Mar	Apr	-	-	Sep	Okt	Nov	Dec
2005:	2+11	1+5	1+19	3+0	-	-	1+0	1+0	2+2	?+?
2006:	?+4	4+4	1+2	2+0	-	-	2+11	3+1	6+12	6+11
2007:	6+8	7+12	2+12	0+0	-	-	1+3	6+2	11+6	1+4
2008:	7+4	2+4	3+1	1+0	-	-	2+1	4+3	10+6	8+7
2009:	2+4	10+1	7+0	1+0	-	-	6+3	3+1	2+0	6+0

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

12/4 1 Ø Korshage (EVR) er ny fænologirekord. Den gamle var 19/4 fra 2004 og 2008.

Bortset fra det, var det et meget traditionelt år, med en klar forårskulmination medio maj.

Største trækdage: 15/5 113 og 17/5 266 begge Korshage.

Største rasttal: 13/5 300 og 17/5 185 begge Flyndersø.

Ingen obs fra yngleperioden.

Efterårsobs i perioden 12/8 - 29/9, med flere pæne trækdage: 20/8 41, 24/8 28 og 1/9 19 alle Hovvig.

Sidste obs: 29/9 1 SV Korshage.

8/5-2009 Korshage, DO

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea* (-, 570, 48)

Årstotalen på 48 fugle gør 2009 til vores næstbedste år, kun overgået af rekordåret 2007, hvor der var hele 88.

Tidlig ankomst 4/3 1 Ø Korshage, og også en forholdsvis tidlig kulmination medio marts. Største dag blev 20/3 med 5 trækkende Korshage og 2 rastende Søndervang. I alt 36 forårsfugle med sidste forårsobs: 2/5 1 Ø Korshage.

27/7 1 juv fouragerende Flyndersø (AF) er yderst bemærkelsesværdigt, vi har ikke haft julifund siden 1994. Nærmeste ynglepladser er så vidt vides Strids Mølle og ved Esrum Sø.

Efteråret gav i alt 11 trækkende, flest medio september: 19/9 2 og 20/9 2 begge Korshage.

Sidste obs: 20/10 1 SV Flyndersø.

20/3-2009 Korshage, DO

Hvid Vipstjert *Motacilla alba*

Tidlig ankomst: 4/3 1 trækkende Korshage.

Ganske mange, men forholdsvis små rast- og træktal i marts måned, max 26/3 24 rast Søndervang og 28/3 11 Ø Korshage.

Lidt større træktal i april, max 12/4 50 Korshage. Et enkelt meget stort rasttal skiller sig ud: 16/4 160 Nørrevang (CG m.fl.), fouragerende på en nysået mark. En søgning i RFbasens samlede materiale giver kun to rastobservationer med større antal: 13/4-1985 170 Hovvig og 16/4-1986 235 Nykøbing, derudover er der flere andre meget store rasttal (og træktal) medio april. Der er ingen tvivl om, at dette er perioden man skal være aktiv, hvis man vil se store flokke af Hvide Vipstjarter.

Der er rapporteret usædvanligt mange efterårsobs, jævnt fordelt over perioden medio august til primo oktober. Kun få egentlige trækobs, men mange rastobs med 8/9 52 Korshage og 24/9 28 Nørrevang som de største.

Sidste obs: 15/11 1 rast Rørvig.

Sortrygget Hvid Vipstjert *Motacilla alba yarrellii* (0, 13, 1)

På Store Vipstjert dag fandt CG også en Sortrygget i flokken af alba'er.

16/4 1 ♂ fouragerende Nørrevang (CG).

Silkehale *Bombycilla garrulus* (505, 17412, 651)

Årstotalen på 651 udgøres af 621 fra 1. halvår og kun 30 fra 2. halvår.

Januar 2008 fortsatte på samme måde som 2007 sluttede: 3 fund med 16/1 30 Hovvig som det største.

Februar gav 10 fund, max 28/2 40 Hovvig.

Marts gav 20 fund med 15/3 86 som største dag (9 Korshage, 22 Rørvig, 30 Nykøbing og 25 Hovvig).

Sidste forårsfund: 3/5 1 NØ Hovvig.

Efteråret gav kun 2 fund: 28/10 7 SV Hovvig og 30/10 23 SV Flyndersø.

Gærdesmutte *Troglodytes troglodytes*

Set året rundt.

Flest forårsobs medio/ultimo april. Dybesø ligger her klart i spidsen med op til 11 syngende. Korshages største tal: 3/5 7 syngende.

De største efterårstal: 8/10 6 rast Korshage og 9/10 6 rast Dybesø.

Jernspurv *Prunella modularis*

Fire januar-fund: 1/1 - 4/1 1 Rørvig, 1/1 1 Nørrevang, 7/1 1 Slettermosegård og 24/1 1 Dybesø Kyst.

Første syngende: 4/3 1 Korshage.

Forårstræk i perioden 4/3 til 27/4, men der er kun registreret to dage med 2-cifrede antal: 4/4 10 og 10/4 17.

Syngende fugle fra mange lokaliteter, max: 15/4 3 Dybesø og 22/4 4 Korshage.

Få trækobs fra efteråret, eneste større tal: 6/10 12 SV Hovvig.

Decemberobs fra Dybesø, Rørvig og Langesø Mose.

Rødhals *Erithacus rubecula*

Set året rundt.

Første syngende: 22/2 1 Rørvig.

Forårstrækket giver en klar top i materialet i april, med største rasttal: 6/4 7 Korshage, 14/4 10 Korshage og 16/4 7 Dybesø, men altså ingen dage med markante fald i foråret.

Tilsvarende kan man se en klar top i oktober, med største rasttal: 26/10 12 rast Korshage og 12 rast Hovvig.

Foto: KB

Nattergal *Luscinia luscinia*

Ret sen ankomst: 9/5 1 syngende Hovvig.

Generelt betydeligt færre obs end de seneste par år.

Den største registrerede dagstotal blev 21/5 8, en lille nedgang i forhold til sidste år.

Største tal pr lokalitet:

Dybesø	15/5	2	Nakke Øst	20/5	1
Flyndersø	24/5	2	Nykøbing	19/5	1
Grønnehave Skov	10/5	1	Ringholm Skov	23/5	2
Hovvig	21/5	6	Rørvig	20/5	1
Korshage	fl.	1	Skredbjerg	23/5	1
Nakke Nord	22/5	3	Slettermosegård	fl.	1
Nakke Skov	13/5	1	Søndervang	13/5	1
Nakke Syd	31/5	2			

Blåhals *Luscinia svecica* (3, 93, 4)

13/5 1 ♂ rast Korshage på øst-kysten (EVR), samme fugl også set 14/5 (KES).

14/5 1 syngende ♂ Flyndersø (LB).

16/5 1 ♂ rast Hovvig (EVR, m.fl.).

20/9 1 1k rast Korshage (JB, m.fl.).

Altså et af de bedre år!

Også bemærkelsesværdigt, at vi nu for andet år i træk har efterårsfund af Blåhals - en ny trend?

20/9-2009 Korshage, DO

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros* (5, 179, 9)

Et af de bedre år, men antallet af Husrødstjarter i vores område varierer meget fra år til år, og det er svært at se nogen egentlige tendenser i udviklingen.

Årets obs består af en del mulige ynglefugle, et par trækgæster samt et vinterfund.

De første par obs er formentlig trækgæster: 11/4 1 rast Søndervang og 18/4 1 rast Dybesø.

I perioden 23/4 - 29/4 holdt en syngende han til ved en af gårdene på Nørrevang. Sammenholdt med de senere fund nær Rørvig By, er det bestemt ikke umuligt, at vi har haft et ynglepar et eller andet sted i området.

29/4 1 syngende ♂ Korshage og 7/5 1 ♀ rast Korshage, er her regnet som trækgæster.

6/6 1 syngende ♂ Annebjergparken kan også være et muligt ynglepar.

29/6 og 12/7 1 rastende i Rørvig Bys sydlige del (Ved Møllen).

Til sidst en ny fænologirekord: 5/12 1 rast Nørrevang (JHC), vores hidtil seneste fund var 22/11-2000 1 rast Dybesø.

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

Meget tidlig ankomst: 10/4 1 ♂ rast Rørvig (AT). De næste kom allerede dagen efter: 11/4 ♂ + ♀ rast Hovvig (PG), formodes at være det lokale ynglepar. Samme dag syngende fugle på flere andre lokaliteter. Største april rasttal: 26/4 4 syngende Korshage.

I maj måned typisk 2 - 4 syngende i Korshageområdet, dog med en enkelt topdag: 14/5 8 syngende.

Arten er en ret almindelig ynglefugl i hele området, og især i sommerhusområderne.

Kun få obs fra efteråret.

Årets sidste: 27/9 1 rast Korshage.

9/5-2009 Nørrevang, JS

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

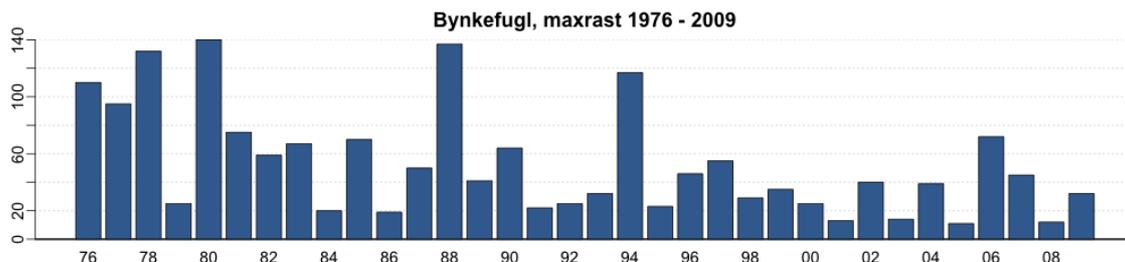
Normal ankomst: 20/4 1 rast Nakke Skov.

I det hele taget et ganske normalt år, med en del pæne rasttal primo og medio maj: 2/5 31, 14/5 28 og 15/5 32 alle Korshage/Nørrevang-området, øvrige dage højst 10 rastende.

Sidste forårsfund: 10/6 1 rast Flyndersø.

Set igen i 2. halvår fra den 12/8, men ingen større rasttal, max 30/8 4 rast Korshage.

Sidste obs: 17/9 1 rast Korshage.

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquatus* (0, 39, 4)

28/3 1 ♀ rast Korshage (EVR, m.fl.), fundet af BWi.

8/4 - 9/4 1 2k ♂ rast Korshage. (LAn, m.fl.).

18/4 1 ♀ rast Korshage (EVR, m.fl.).

19/9 1 1k rast Korshage (LB, m.fl.).

For 6. år i træk er det blevet til mindst 2 fund på Korshage, og igen i år havde vi altså en fugl rastende i mere end 1 dag.

Der er ingen tvivl om, at arten er en potentiel ynglefugl på Korshage. Det eneste problem er om den kan finde et egnet område, hvor der samtidig er tilstrækkelig fred og ro.

Foto: KB

Stenpikker *Oenanthe oenanthe*

Tidlig ankomst: 3/4 1 rast Søndervang, men i øvrigt et meget normalt år.

Mange aprilobs, men kun små dagstotaler på 1 - 5 fugle.

Der kom noget mere gang i den i maj, uden at vi dog nåede de helt store tal. Største dage: 8/5 21, 9/5 26, 12/5 20, 14/5 35 og 18/5 39, øvrige dage under 20.

Sidste forårsobs: 6/6 2 rast Flyndersø.

Første efterårsobs: 12/8 1 fouragerende Korshage.

Normal efterårskulmination ultimo august og primo september, største rasttal: 24/8 13 Korshage, 20/9 5

Skansehage + 15 Korshage samt 12/9 12 Korshage.

Sidste obs: 27/9 1 rast Korshage.

Ringdrossel *Turdus torquatus* (12, 2138, 41)

Et halvslojt år, som ikke kan følge op på de to foregående års pæne årstotaler på hver 90 fugle.

Ankomst: 4/4 1 ♂ rast Korshage er ganske normalt.

Tabellen viser alle dagstotaler i 2009:

4/4	6/4	7/4	9/4	10/4	12/4	13/4	14/4	16/4	21/4	22/4	25/4	26/4	27/4	2/5	8/5	12/5	18/5
1	2	4	1	1	2	2	1	1	2	5	6	5	1	4	1	1	1

Alle fund på nær et er fra Korshage/Nørrevangs-området. Undtagelsen er: 9/4 1 ♂ rast Slettermosegård.

Fordelingen ligner de senere års meget godt, med kulmination ultimo april, og med relativt få maj-obs.

Men til forskel fra de sidste par år, var der i 2009 ikke nogen store dage med mange rastende Ringdrossler.

Og altså heller ingen efterårsobs.

28/4-2009 Korshage, DO

Solsort *Turdus merula*

Første syngende: 10/1 1 Hovvig - og det er så tredje år i træk, at Hovvig vinder denne pris.

Største rasttal fra foråret: 6/1 24 Rørvig - fouragerende under samme æbletræ, 14/2 12 Nykøbing, 8/3 35 Nørrevang og 10/4 10 Nykøbing. Korshage har ingen rasttal over 10.

Der er rapporteret usædvanligt mange pæne rasttal fra efteråret: 9/8 9 Højsandet, 3/10 10 Rørvig, 13/10 25 Nykøbing Havn, 20/10 25 Flyndersø og 26/10 24 Hovvig.

Sjagger *Turdus pilaris*

En del mindre vinterflokke: 7/1 45 Slettermosegård, 24/1 85 Hovvig og 13/2 80 Hovvig.

Forårstrækket begyndte så småt 4/3 3 Ø Korshage og med den første store flok 5/3 400 rast

Slettermosegård. Resten af marts gav trækdagstotaler på under 100, max 28/3 61. April havde et par pæne trækdage: 10/4 122 og 14/4 371.

Sidste forårsobs: 3/5 1 rast Korshage.

Kun et enkelt sommerfund: 19/6 1 rast Nørrevang.

Første efterårsobs: 20/9 1 rast Korshage. Ultimo oktober et par store rasttal fra Hovvig: 29/10 120 og 30/10 460. Største rastdage fra november/december: 80 Hovvig og 28/12 250 Nakke By.

Sangdrossel *Turdus philomelos*

Ingen fund fra januar/februar.

Første obs: 4/3 1 tf Korshage og første syngende: 20/3 1 Hovvig.

Ikke mange egentlige trækobservationer, men forårstrækket gav dog et par dage med pæne rasttal: 4/4 12, 7/4 30 og 26/4 38 alle Korshage.

Største antal syngende pr. lokalitet: Dybesø 3, Hovvig 2, Korshage 3, Plantagen 1, Slettermosegård 2.

Kun et større rasttal fra efteråret: 17/10 17 rast Korshage.

Sidste obs: 28/11 1 rast Korshage.

Vindrossel *Turdus iliacus*

Kun få obs fra januar/februar: 2/1 2 V Rørvig og det eneste større tal: 1/2 14 NV Nørrevang.
Forårstrækket startede med et par gode tal primo marts: 4/3 60 rast Nørrevang og 5/3 40 Ø Korshage.
Generelt dog ikke de store forårstal, største dage blev: 15/3 90 rast Korshage og 8/4 60 Ø Hovvig.
Sidste forårsobs: 17/4 2 rast Korshage.
Første efterårsobs: 5/10 16 SV Hovvig. Oktober gav flere gode træktal: 19/10 415, 21/10 56 og 23/10 255 alle Hovvig.
Der er indrapporteret usædvanligt mange rast-obs fra november og specielt december, største tal: 27/11 20 Hovvig, 6/12 40 Korshage, 7/12 20 Hovvig, 12/12 30 Korshage, 21/12 28 Hovvig, 28/12 20 Nakke By og 30/12 40 Nakke Lyng. Derudover en række obs på under 20 fugle pr flok, i alt 281 fugle fordelt på 19 fund i november/december.

Misteldrossel *Turdus viscivorus*

Der er i år rapporteret 166 obs af i alt 625 fugle, hvilket er en del under de sidste par års totaler: 2008 gav 163 obs af 1105 fugle og 2007 gav 194 obs af 1847 fugle.
Året startede som sædvanligt med fund af overvintrende Misteldrossler i Korshageområdet, de fleste dage med obs af 1 - 3 fugle, men ultimo januar flere obs af op til 7 fugle.
Første syngende: 27/2 1 Korshage.
Forårstrækket startede 3/3 1 tf Korshage og 4/3 54 tf/træk Korshage. Største forårstrækdag blev 7/4 106 Korshage, øvrige dage under 30. Største rasttal: 20/3 65 Nørrevang.
Mange rapporter om syngende fugle. Der har formentlig været 1 ynglepar ved Højsandet nær fodboldbanen og 2 ynglepar i Korshageområdet.
Ret få obs fra 2. halvår, største rasttal: 26/11 4 Nørrevang, 24/12 4 Korshage og 31/12 4 Plantagekysten samt 4 Korshage.

11/1-2009 Korshage, DO

Sangere til mejser

Af Jørgen Bech

Græshoppesanger *Locustella naevia* (2, 259, 2)

2 (to!) fugle:

1/5 1 syngende ♂ Korshage (EVR) – klassisk trækfugl.

1/6 1 syngende ♂ Nørrevang (JS) – en af de sene fugle, hørt fra observatørens matrikel.

Det lille pop-up sidste år holdt ikke – arten er blevet svær og ustabil efter trækbestandens tydelige nedgang. Odsherred har endnu i hvert fald 3 ynglebastioner besat med ca. 3 fugle hvert sted (Trundholm Mose, Ellinge Lyng og Klint Sø/Sonnerup).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus* (min 96, 142, 2)

Første registreringsdag er ualmindelig sen – først 18/5 2 Hovvig. 18/5 - 4/7 noteres 1 – 2 fugle som udtryk for de 2 faste ynglerevire, der kan registreres fra dæmningen, Hovvig. Lille, men stabil ynglebestand – lidt flere kan gemme sig længere ude. Afklaring af det vil kræve en forsommer-transekt op gennem Hovvig. Det lykkedes således ikke at finde en træk-Sivsanger i år.

Kærsanger *Acrocephalus palustris*

I alt modtaget 74 rapporter fordelt maj 54, juni 6, juli 11 og august 3.

Ankomst 14/5 1 Korshage (AF) – normalt i den tidlige ende – en af de arter der ikke eller kun beskedent har rykket ankomsttidspunkt. Gider ikke komme før urterne er groet op!

15/5 er der 1 Korshage og 1 Hovvig og niveauet er 1 - 2 Korshageområdet frem til 26/5 med 6 Korshage – Flyndersø og samtidig 4 Hovvig – i alt 10 fugle som er årets topdag. 30/5 3 Korshage, siden 1 - 2. 19/8 1 Hovvig i subsang er sidste.

Bemærket på følgende lokaliteter: Korshage 6, Hovvig 4, Søndervang 2, Ringholm 2, Nykøbing Bugt 2 og Rørvig Bugt 1.

Hvor mange individer dækker de 74 rapporter så? Kun 17 individer ud fra maksimum pr. lokalitet, men der er selvfølgelig nogle, der trækker igennem og rapportes fra lokaliteterne dækker ikke nødvendigvis helt de samme individer. Meget mere end 25 fugle er næppe i spil...

Arten har et tyndt år. Måske påvirket af, at det var en udpræget tørke-forsommer.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

I alt modtaget 147 rapporter fordelt april 2, maj 71, juni 16, juli 41, august 16 og september 1.

Den første er meget tidlig – 19/4 1 rastende Hovvig (PG)! En markant fænologirekord (6 dage). Efter arten rykkede til konsekvent april-ankomst har alle ankomster ligget ganske præcist i dagene 25/4 – 29/4. I 2009 var der flere uhørt tidlige ankomster på Sjælland/Møn (16/4 - 19/4) og fænologirekorden placerer sig derved i et generelt mønster.

Fugl nr. 2 stiller til normal tid 26/4 1 Hovvig. Trægt med tilgangen (1 - 3 fugle) frem til 22/5 6 og 30/5 8 Hovvig, som er årets meget lille topnotering herfra. Igen – bestanden er sikkert større, men det vil kræve en nattranssekt at få tal på. Sidste tal fra Hovvig er 18/7 7.

Øvrige lokaliteter: Korshage 10/5 - 20/5 aldrig

mere end 1 fugl. Flyndersø: 18/5 - 1/9 også kun 1 fugl – fuglen 1/9 årets sidste. Dybesø: 13/5 - 27/5 2.

Nakke Nord: 22/5 1. Rørvig Bugt: 30/6 - 2/8 max. 4 syngende. Rørvig: 1/5 og 19/5 1. Tre ynglelokaliteter kan identificeres: Hovvig, Dybesø og Rørvig Bugt.

21/8 Hovvig, DO

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus* (2, 11, 1)

11/9 1 syngende ♂ Hovvig (AF).

Lykkes så alligevel på det absolutte faldereb at få et sumpsanger-subhit. Ses og ikke mindst høres på ned til 10 meters afstand, hvor fuglen harker ivrigt løs. Fugl på returtræk – ikke ualmindeligt at høre sekvenser af sang om efteråret (ligesom arten kan høres synge i vinterkvarteret).

Gulbug *Hippolais icterina*

Der er modtaget 81 rapporter fordelt maj 59, juni 17 og juli 5.

Ankomst 8/5 1 syngende ♂ Korshage (EVR), næste 10/5 og 13/5 3 Korshage. Ændres ikke før 24/5, hvor der er 10 Korshage/Flyndersø – Gulbugens store (træk)dag. Siden ned på baggrundsniveau.

Lokaliteter med Gulbug: Korshage 3, Hovvig 3, Nakke Nord 1, Ringholm 2, Rørvig Bugt 1 og Rørvig By 1. Ret konstant uden sikre udviklingstendenser i lokalområdet.

Høgesanger *Sylvia nisoria* (0, 12, 1)

19/8 1 Hovvig (LB).

Fuglen høres snerre, ses så som stor lys sanger smutte over vejen ved fugletårnet, snerrer yderligere et par gange og så væk.

2009 var et usselt Høgesangerår i Danmark – 7 ringfund fra kernelokaliteterne Gedser, Skagen og Blåvand og 2 feltfund iflg. DOF-base placerer denne fugl som Sjællands eneste.

Gærdesanger *Sylvia curruca*

Modtaget 297 rapporter fordelt april 93, maj 170, juni 12, juli 11 og august 11.

Ankomst normal 15/4 med 1 Korshage og 1 Dybesø (LB). Herefter 1 - 3 fugle Korshage indtil 26/4

8 byggede op til 29/4 10, 3/5 14 og topdagen 10/5 18. Niveaulet falder siden fra 11/5 8 til de 1 – 4 fugle, der dominerer måneden ud og ind i juni. Træktoppen ligger lidt sent i det normale tidsinterval.

Ingen efterårstop – lukker på tårnenes dag 30/8 1 Hovvig.

Lokaliteter med Gærdesanger: Nørrevang 1, Dybesø 3, Flyndersø 3, Søndervang 3, Rørvig By 1, Rørvig Bugt 1, Rørvig Lyng 1, Hovvig 3, Slettermosegård 3, Nakke Hage 1 og Nykøbing 1.

Arten har det godt og en vurdering af, hvor mange individer de 297 rapporter repræsenterer er ikke nemt. Regnskabet er: registrerede ynglefugle (26) + vurderet trækoverskud Korshage (54) (forudsat trækfuglen kun sidder 1 dag) = ca. 80 individer eller ca. 25 % af rapporteringerne. Desuden sidder mange Gærdesangere uregistrerede rundt omkring inklusive langt ind i parcelhus- og sommerhusbebyggelser.

25/4-2009 Korshage, LAn

Tornsanger *Sylvia communis*

Rapporteret med 475 fugle fordelt april 9, maj 333, juni 29, juli 66, august 33 og september 9.

Nyt stort år på næsten præcist samme niveau som sidste år. Tornsanger holder meget af tør sommer og fik sig en knastør forsommer, hvor der synges løs med stor veloplagthed. Er jo tillige en ivrig højsommer-sanger og holder derfor ret højt registreringsniveau helt ind i august.

Er kommet stabilt ind i klubben af april-ankommere. Således også i år 26/4 1 Rørvig (LB). Årsdebut på Korshage 29/4 3. 8/5 starter opbygningen med 6 Korshage og 10/5 18, herefter 12 - 14 fugle indtil der slås til 18/5 31 som årets topdag, der ligger i den klassiske trækkulmination. 26/5 igen mange med 23. Siden hurtigt ned til ynglefugleniveau – f.eks. 31/5 12, 1/7 9 og 21/7 8. Ses frem til 11/9 som er sidste dag med arten.

Øvrige lokaliteter med Tornsanger: Dybesø 3, Flyndersø 1, Søndervang 1, Rørvig By 1, Rørvig Bugt 9, Slettermosegård 2, Nakke Skov 1 og Hovvig 1. Der sidder mange fugle uregistreret specielt i halvøens mange hegn.

Foto: KB

Havesanger *Sylvia borin*

Her er rapporteret 85 fordelt maj 66, juni 8, juli 10 og august 1.

Ankomst 1/5 1 Hovvig (PIZ) er kun 1 dag efter sidste års ubetingede fænologirekord.

Går så en uge inden næste til gengæld tydelige optræden: 8/5 3 Korshage. Niveaue 1 - 3 holdes frem til 17/5 6 Korshage, der er årets meget lille topdag, og der er 3 - 5 fugle på Korshage måneden ud. Juni ikke over 1 - 2 fugle og allerede 1/8 takkes der af for i år med 1 Hovvig.

Øvrige lokaliteter med Havesanger: Hovvig 3, Skredbjerg 1, Dybesø 1, Rørvig 1 og Rørvig Lyng 1. Efter et stort 2008 dumpet ned på det ret normale.

Munk *Sylvia atricapilla*

Indsendt 390 fordelt januar 1, april 113, maj 192, juni 20, juli 39, august 18 og september 7.

Vi måtte frem til 36. rapportår, før vi sidste år fik vores første ægte vinter-Munk, men allerede i år kom nr. 2: 2/1 1 ♂ Rørvig (KES). Taler vi om en ny tradition?

Trækfugleankomst bliver så 9/4 1 Hovvig (EVR). Første Korshagefund er 13/4 2 og 15/4 egentligt rykind med 6 fugle – 4 Dybesø og 2 Rørvig. På Korshage er der 29/4 11 som er niveau for flere dage i maj med

10/5 17 som årets topdag. Endnu 14/6 tælles 8 – siden 1 - 3 fugle.

Er registreret på 14 lokaliteter. Udover Korshage: Dybesø 5, Flyndersø 1, Nørrevang 3, Plantagen 4, Skansehage 3, Rørvig 2, Rørvig Bugt 2, Rørvig Lyng 1, Højsandet 4, Hovvig 1, Ringholm Skov 3, Slettermosegård 1 og Nakke Skov 3.

Efteråret optræder kun med enkeltfugle og sidste er allerede 16/9 1 Hovvig. Ingen hyldebærspisere i oktober!

Tydeligvis har arten det fint og er særdeles udbredt.

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix*

Modtaget 42 rapporter – april 12, maj 28 og juni 2. Ankommer 20/4 og sidste hørt 25/6.

Hovvig: 20/4 1 syngende, 30/4 2 og 23/5 fortsat 2 syngende hanner.

Korshage: Er pludseligt fremme med 3 fugle 26/4. Igen 8/5, 10/5 og 14/5 synger 3 fugle på lokaliteten.

Dybesø: 26/4 - 25/6 1.

Grønnehave Skov: 14/5 2.

Rørvig Lyng: 17/5 1.

Højsandet: 21/5 1 syngende ♂ (éndagsfugl, væk 22/5 – 24/5).

Hos denne art må man kunne opgøre individtallet til mindst 10. Dvs. ca 25 % af den totale rapportering.

Arten har ligget meget stabilt de senere år.

Hovvig, Korshage og Dybesø er ynglelokaliteter – 6 territoriehævdende ♂♂. Øvrige kun mulige – jfr. at en Højsandesfugl på ellers glimrende habitat kun sad én dag.

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Sidder tungt på pladsen som talrigeste sanger. Årets 1139 rapporter er en nærmest tro kopi af sidste år (1142) og fordeler sig: marts 9, april 598, maj 196, juni 13, juli 41, august 48, september 167, oktober 65, november 3 og december 2.

Ankomst medio marts med 14/3 1 Nykøbing, næste 21/3 2 Hovvig og 28/3 1 Korshage er debut her.

Generelt dog ringe tilgang i marts med kun 9 fugle. I april går det løs med større inflow 3/4 15 Nakke Nord og 8/4 er der 20 på Korshage. Flere større noteringer i april – 8/4 20 Hovvig, 11/4 42 (28 Dybesø, 14 Korshage), 18/4 33 (23 Dybesø, 10 Korshage) og 21/4 41 (32 Dybesø, 9 Korshage).

I maj efter sangkulmination og hovedtræk oftest encifrede rapporter – 24/5 dog 12 Korshage.

Efteråret kulminerer som vanligt i september med et par mindre fald – 15/9 17 Dybesø og 8 Hovvig, 27/9 12 Korshage. Tynder relativt hurtigt ud – 20/10 5 Hovvig, 14/11 2 Hovvig. Slutter med et decemberfund: 9/12 og 10/12 1 Hovvig.

Halvøens største koncentration af Gransanger forekommer omkring Dybesø med typisk omkring 25 fugle i april. Sidder overalt og er med fra 12 lokaliteter.

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

Rapporteret med i alt 437 iagttagelser fordelt april 213, maj 125, juni 9, juli 6, august 8 og september 4. Et normalår for nyere tid, men langt fra fordums fald-potentiale. Den smukke, lidt vemodige strofe markerer om noget det rigtige forårs ankomst. Men også en art der går tilbage både som ynglefugl og trækgæst.

Meget tidlig og endda markant ankomst 10/4 1 han synger Rørvig Lyng (BV) og 2 Hovvig (LB). Havde været en tangering af fænologirekorden, hvis det ikke lige var for en iagttagelse fra 5/4-1990. En art der har rykket ankomsttidspunktet markant og fortsat tenderer til at komme tidligere.

12/4 1 Korshage, 13/4 5 Dybesø, 21/4 11 Dybesø og 2 Korshage og 22/4 9 Korshage markerer også at en hel population er rykket tidligt ind. Den klassiske topperiode ultimo april - primo maj markerer sig, men bestemt ikke tale om prangende fald: 26/4 28 Korshage og 2/5 24 Korshage er største tal. Siden 8/5 12 og 14/5 11 Korshage, resten af foråret forløber meget stille med 1 - 4 fugle/dag.

Efterårstrækket kulminerer midt i august og registreres med 9/8 6 Korshage, 20/8 28 og 21/8 20 Hovvig. Siden få fugle og sidste er 8/9 3 Korshage.

***Phylloscopus* sp** *Phylloscopus non det*

27/9 1 af denne kategori Korshage (EVR) – mistænkt som Hvidbrynet Løvsanger (kald), men observatøren finder ikke bestemmelsen tilstrækkeligt dokumenteret.

Fuglekonge *Regulus regulus*

Arten meldt fra det meste af året, men kun i oktober sker der noget: 152 af i alt 227 rapporterede Fuglekonger.

Artens forårstræk blev slet ikke bemærket – ingen observationer af over 8 fugle. Måske derfor der forsøges med prosa-bemærkninger som ”hasselen blomstrer” og ”piver i den serbiske gran”. Havde ellers et rimeligt efterår 2008 og vinteren var mild.

To dage i oktober afslører så, at der er tale om en fugl med trækbevægelser: 18/10 45 Korshage puslende i forlandets små ege og 26/10 60 Korshage og 18 Plantagen.

Der skal også helst være lidt at tage af – ultimo december indledes første fimbulvinter i årtier.

Den ellers stærkt populære Rødtoppede søsterart udeblev helt i 2009.

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata* (9, 669, 23)

51 iagttagelser fordelt april 5, maj 36, juni 0 og juli 10 – repræsenterer omkring 23 individer.

Lige netop ankomst i april - 30/4 3 fugle Korshage i skovbrynet til Langesø Moses orkide-eng (JB, JSt).

Kommer til at optræde på 7 lokaliteter:

Korshage: 30/4 3, 8/5 1, herefter 14/5 7, 17/5 3, 19/5 2 og siden kun 1. Eneste oplagte trækfugle er i denne gruppe, der kan tolkes som 10 trækfugle og 2 mere faste.

Hovvig: 15/5 – 25/5 1 – 2 flere dage, 19/7 1 – tolkes som 2 faste fugle.

Nørrevang: Eneste sikre succes-par: 12/7 - 13/7 4 – 1 ad med 3 juv. Godt at få en gennemført ynglecycclus bekræftet.

Endelig er der 8/5 1 Dybesø, 18/5 2 Grønnehave Skov, 22/5 1 Søndervang og 18/7 1 Skærby Strand. Sidstnævnte er jo helt sikkert en lokalfugl.

I alt omkring 23 individer er involveret – 13 lokale og 10 trækfugle.

Arten repræsenterer noget så usædvanligt som en opmuntring på Fluesnapper-fronten. Rigtigt pænt mange fugle! Og større spredning. Er jo diskret og ynglepar kan gemme sig.

Fra 19/7 går arten helt under jorden og ingen returtrækkere.

12/5-2009 Søndervang, DO

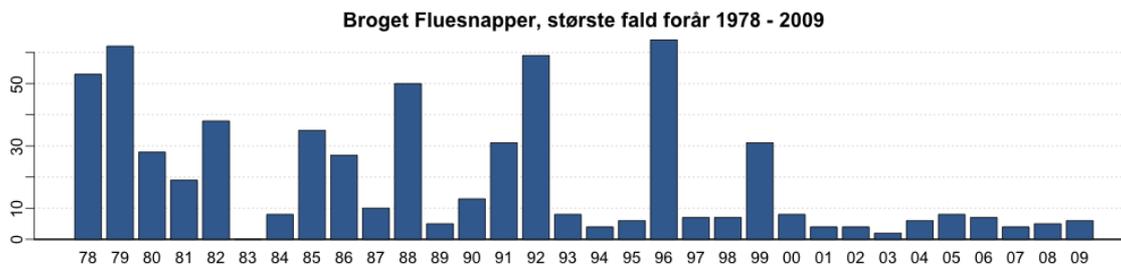
Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

Kun 36 rapporter – april 3, maj 31, juni 0, juli 0, august 1 og september 1. Når vi reducerer til skønnet antal individer når vi helt ned på 25.

13/4 1 ♂ Nørrevang (NHV) er en rekordtidlig ankomst og ny fænologidag for denne art. Sidste 10 år er alle ankomstdagene inden for kun 5 dage: 24/4 – 28/4. Så det er en ganske markant begivenhed. ”Regelen” om at Broget Fluesnapper kommer med Løvsanger holder endnu engang – ankomsten er i den periode, hvor et usædvanligt tidligt Løvsanger-inflow fandt sted.

Nr.2 er først 30/4 1 ♂ Korshage. Enkelte dage med 1 fugl frem til 10/5 6 (4 ♂, 1 ♀, 1 kaldende) som er det nærmeste, vi kommer et egentligt trækfald. 13/5 2, 14/5 3 og så kun 2 fugle til sluttende med 22/5 1 ♀.

Broget Fluesnapper - Største fald/forår 1978 - 2009, bemærk at data mangler for 1983

Mest bemærkelsesværdigt er, at de sidste 10 år slet ikke har budt på 2-cifrede fald!

Årsager:

1. Bestanden af trækkende Broget Fluesnapper er gået slemt tilbage.
2. Meteorologiske forhold – varierer faldet fra år til år. Kan ikke udelukkes at tendens til klimatisk ændring med mere tørre, højtryksprægede forår også har indflydelse.
De største fald ligger i øvrigt medio maj og ikke i første han-dominerede bølge ultimo april - primo maj. Største så sent som i 1996, den legendariske 21/5-96 med 64 Brogede og 1 Hvidhalset Fluesnapper. Optræder i år på yderligere 4 lokaliteter. Dybesø: 8/5, 15/5 og 19/5 1 ♂. Nørrevang: 12/5 2 (♂, ♀) ved redekasse – banker altså stadig lidt på som ynglefugl, men eneste rapport fra stedet og fuglene ser ud til at have opgivet. Hovvig: 13/5 1 ♂ og 23/5 1 ♂. Endelig 31/5 1 ♂ synger Højsandet. Slet ingen observationer juni og juli. 2 fugle på nedtrækket: 23/8 1 Rørvig og 5/9 1 Højsandet. Samlet vurderes at 25 Brogede Fluesnapper er registreret i 2009. Det er meget få fugle (og svarer til sidste år). Selvom nogle fugle synes at hænge lidt, er der stadig ingen bevis på, at arten har ynglet de sidste mange år. Fortsat en art i krise.
Det bemærkes at Ficedula-kollega Lille Fluesnapper i år får et 0-år efter 3 positive år i træk.

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Alt er idyl i Hovvig, vintrene milde og arten er tilstede alle årets 12 måneder. Bliver så lidt interessant at se, hvordan bestanden reagerer på den bundfrosne isvinter, der indledes ultimo december.

Tallene fra Hovvig:

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Observationsdage	5	0	7	8	13	3	7	15	8	11	4	4
Maksimumstal	16	0	7	6	8	3	7	6	12	10	36	4

Bemærkninger til materialet:

En vinterflok på 16 2/1 er usædvanligt og mere karakteristisk for efteråret. Allerede 24/5 er der par med fodring af unger. 7/6 er der et redefund ved kanalen. Årets maksimalflok falder i år i november: 7/11 36 (PG) – lidt færre end sidste års 44.

Der er i år 2 observationer uden for Hovvig:

1/4 2 rastende Flyndersø (JB) og 10/10 2 trk Dybesø (CG).

Halemejse *Aegithalos caudatus*

Velrapporert – 192 hele året.

Tyndt repræsenteret i januar - februar, men fra marts en del rapporterede fugle (19). Herefter vanlig stille yngleperiode. Allerede 14/6 (og 15/6) ses en flokdannelse på 15 fugle Hovvig – overraskende tidligt.

Efteråret har typisk nok årets bedste måned i oktober (68), hvor der også kan sive trækfugle igennem.

Største flok er fra november – 7/11 24 Hovvig.

Iagttaget på følgende lokaliteter: Hovvig, Nakke, Højsandet, Rørvig Lyng, Dybesø, Korshage og Nykøbing.

Sumpmejse *Poecile palustris*

Der er modtaget 111 rapporter – fra 34 i april til 0 i juli og 1 i december. Antallet af Sumpmejsler er formodentlig ret konstant året igennem, så der tegnes et billede af den ornitologiske aktivitet og rapporteringsiver. Samt selvfølgelig at arten har sangtop i april. Næsten alle observationer er 1 - 2, sjældnere op til 4 fugle. Kun 1 obs med 6 - et par med nye juv 4/6 i Langesø Mose. Ti lokaliteter melder om Sumpmejse. De sidste år er arten langt bedre repræsenteret i materialet. Der tegner sig foreløbigt et meget konstant billede år efter år.

Sortmejse *Periparus ater*

Der er indkommet 150 iagttagelser. Med 68 fra trækmåneden april er det tydeligt, at resten af året foregår i stilhed med arten vel hyttet i sine lokale nåletræer. Men der er et lille forårstræk fra Korshage: 6/4 3, 10/4 10 og 16/4 22 på tf. Også forventeligt med lidt aktivitet oven på forrige efterårs store september. I år er der imidlertid kun 18 rastende fugle fra september og 16 fra oktober.

Altså efterårs-lavkonjunktur ganske som hos Blåmejse.

Blåmejse *Cyanistes caeruleus*

2825 rapporteret helt domineret af trækbevægelserne i marts.

3/3 - 31/3 1788 tf og med lille tilskud fra april i alt 1809 tf Korshage. Gengangeri kan ikke udelukkes, idet

fuglene typisk ses i morgentimerne frem til midt-formiddag i ret højtgående, tumultagtige flokke, hvor nogle ryger ud, mange tilbage og nogle måske forsvinder i syd-sydøstlig retning.

I forhold til forårets livlige aktivitet var efteråret larmende stille. Der skete ingenting, tilsyneladende et bestandsdyk hos den uhyre fluktuerende art. Kun lidt flokdannelse i Hovvigs rørskov: 24/10 15 og 30/11 28. Bliver næppe mange, der kommer ud af den hårde vinter, der indledes ultimo december. Stille marts 2010 må forudses.

Musvit *Parus major*

Har nu æren af at være eneste Parus efter de voldsomme taxonomiske opsplitninger i familien. 589 rapporteret – flest i marts og ind i april, hvor arten deltager i Blåmejsernes træktog. 3/3 – 28/3 320 og med 30 i april i alt 350 tf Korshage. Ratio Blåmejse/Musvit 5,16 – sidste år var ratio 5,03. Må kaldes stabilitet – hos mejserne såvel som optællende ornitologer!

Spætmejse *Sitta europaea*

Stadig meget velrapporteret – sikkert gammel veneration. De fleste observatører er så gamle, at de kan huske artens indvandring til halvøen! 159 rapporter – månedsfordelingen uden overraskelser med flest i marts/april (42/36), hvor arten er aller mest vokal.

Årets eneste trækstunt 12/3 1 tf Korshage.

10 lokaliteter melder om Spætmejse: Korshage 3, Flyndersø 1, Langesø Mose 1, Dybesø 1, Nørrevang 2, Skansehage 1, Rørvig Lyng 1, Rørvig 1, Højsandet 2 og Hovvig 5.

Træløber *Certhia familiaris*

De 52 iagttagelser fordeler sig med 32 i første og 20 i andet halvår.

Følgende lokaliteter melder om Træløber: Korshage 3, Dybesø 1, Plantagen 2, Højsandet 4,

Grønnehave Skove 1 og Hovvig 1. 12 territorier med syngende hanner er lidt flere end sidste år.

Gennemgang af Højsandet 22/5 i hele forløbet ud til Dybesø afslørede således 4 syngende hanner.

Modsat sidste år er der efterårsfugle. 17/10 3 og 18/10 3 Korshage – sidste 3 oplagte trækfugle i selskab med flok af Fuglekonger.

Pungmejse *Remiz pendulinus* (0, 57, 1)

Meget fluktuerende art både lokalt og på landsplan – men desværre også gennem 10 år på et langt lavere niveau end den gode periode frem til 90'erne. Lige før det går helt galt i år:

14/6 1 rastende Hovvig – set og hørt (EVR) er årets eneste. Dukker altså op som enkeltobservation midt i juni nede i det hjørne, hvor den altid har spøgt. Mystisk forekomstmønster.

Pirol til værlinger

Af Claus Nordstrøm

Pirol *Oriolus oriolus* (1, 117, 2)

Kun 2 iagttagelser og dermed lidt i underkanten af normen for de senere år: 18/5 1 ♂ syngende Korshage (LB) og 26/5 1 rast Korshage (EVR).

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

Fuglestationen havde fokus på Rødrygget Tornskade i 2009. Maj og primo juni præges af en del obs af rastende individer, der kan karakteriseres som trækfugle, men disse kan være vanskelige at skelne fra de nyligt ankomne lokale sommergæster. Korshageområdet tegner sig for de fleste obs. Årets første obs 10/5 1 rastende han Korshage. Første hun bliver noteret 17/5 1 rast Korshage. Typiske ankomstdatoer for begge.

Største tal: 8/6 5 rastende Korshageområdet (2 ♂, 2 ♀, 1 ♂ Flyndersø).

Årets sidste obs faldt helt indenfor normalen 10/9 1 ikke køns- eller aldersbestemt Korshage.

Ynglefund dokumenteret fra 28/7 Søndervang, 28/7

Slettermosegård, 1/8 Korshage, 3/8 Langesømosen (Korshageområdet) således mindst 4 sikre ynglepar. Desuden set i yngletiden ved Flyndersø og i NV-hjørnet af Nørrevang (Hyldegårdsvej).

5/8-2009 KorshageDO

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

Stor Tornskade er vintergæst på halvøen men det lader til, at kun en fugl har opholdt sig i området i årets første del: 11/2 1 Nakke Hage. Optræder igen forholdsvis jævnlige som sandsynligvis rastende trækfugle i perioden 15/3 - 26/4 med 1 - 2 fugle ad gangen primært i Korshageområdet.

Ankommer igen i årets anden del 4/10 1 rast Hovvig og årets sidste obs bliver 14/11 2 og altså ingen regulære vinterfund i årets sidste del.

Foto: KB

Skovskade *Garrulus glandarius*

Ingen bemærkelsesværdige obs af denne på halvøen forholdsvis almindelige fugl. Enkelte fugle på trækforsøg er meldt fra Korshage ultimo maj. Største rasttal: 8/10 6 rast Korshage.

Husskade *Pica pica*

Trækforsøg af op til 5 fugle er meldt fra Korshage 28/2 - 24/5. Største rasttal: 29/12 20 Rørvig.

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Efter invasionsåret 2008 er vi tilbage på et lidt mere beskedent niveau med i alt 13 obsdage. Alle obs nævnes.

Fra foråret: 2/1 1 Østerlyng, 11/1 1 Rørvig, 17/1 1 Hovvig, 22/1 1 Rørvig, 13/2 1 Rørvig Bugt, 13/2 2 Rørvig Lyng, 14/2 1 Hovvig, 14/2 1 Rørvig, 9/3 3 Rørvig Lyng, 28/3 1 Højsandet, 9/4 1 Rørvig Lyng og 18/4 1 Hovvig. De to obs fra Rørvig Lyng fra det tidlige forår, hvor der er meldt om hhv 2 og 3 fugle ad gangen, kunne lugte lidt af yngleaktivitet. Fra efteråret: 7/9 1 Nørrevang og 17/9 1 Hovvig.

2/1-2009 Østerlyng, BVi

Allike *Corvus monedula*

Igen et år med relativt store træktal både for- og efterår.

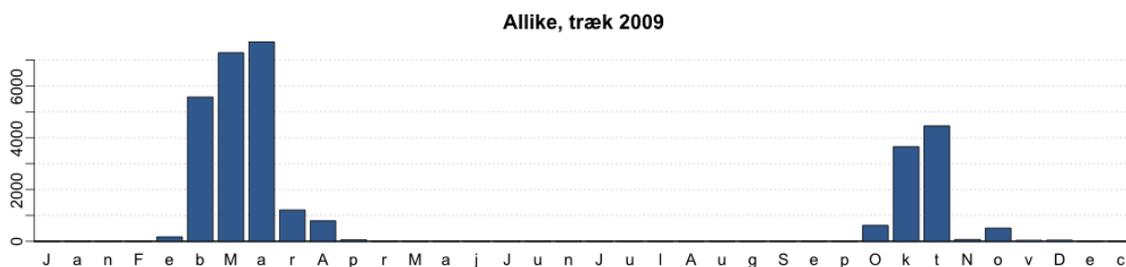
Forårstræk er registreret i perioden 14/2 - 14/4 med i alt 37 træk dage altså en dækning på ca 60% af antal dage i perioden. En sammentælling giver i alt 22778 Ø, hvilket er det næsthøjeste tal inden for den seneste 10-års periode kun overgået af 2008 med 23933 Ø. Der er dog stadig langt op til rekordåret 1974 med 28900 Ø.

Trækket syntes dog først at komme rigtigt i gang 24/2 1000 Ø og kulminerede med største træk dag allerede 28/2 4345 Ø, hvorefter dagstotalerne gradvist aftager: Anden største træk dag 3/3 4274 Ø, tredje største træk dag 12/3 2337 Ø og fjerde største træk dag 19/3 2280 Ø. Ud af forårsperiodens 37 træk dage forekom der 11 dage med flere end 500 fugle pr. dag. Månedsfordeling feb 5740, mar 16190 og apr 848.

Efterårstræk er registreret i perioden 6/10 - 8/12 med sammenlagt 9390 fugle, hvilket er omkring middeltallet inden for de seneste 10 år og således langt fra rekordåret 2005 med 19465 V. Det overordnede billede synes at være at dagstotalerne gradvist forøges fra 6/10 200 SV, 18/10 1368 SV til største træk dag 29/10 1890 SV. Af efterårstrækket blev 93% af fuglene registreret i periodens første 14 observationsdage dvs. 6/10 - 30/10. De resterende 7% trækfugle faldt på periodens sidste 5 observationsdage fra 8/11 - 8/12.

Ud af efterårsperiodens 19 træk dage forekom der 6 dage med flere end 500 fugle pr. dag.

De største rasttal: 6/1 300 rast Nykøbing og 28/12 320 rast Ringholm.

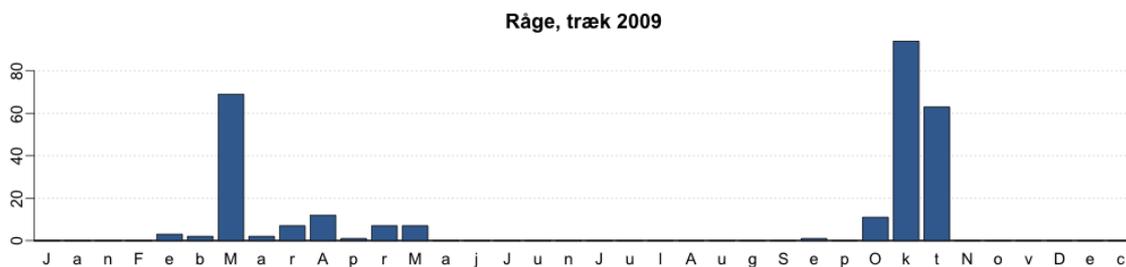
Råge *Corvus frugilegus*

Forårstræk forløb i perioden 13/2 - 18/5 110 Ø med største trækdag 9/3 67 Ø Korshage.

Efterårstræk forløb i perioden 17/9 - 31/10 169 SV med største trækdag 13/10 68 SV Rørvig.

Største rasttal 24/6 230 til natterast Hovvig.

Fra ynglefuglefronten blev der rapporteret om 52 reder ved kolonien Vesterlyngvej, Nykøbing.

Sortkrage *Corvus corone*

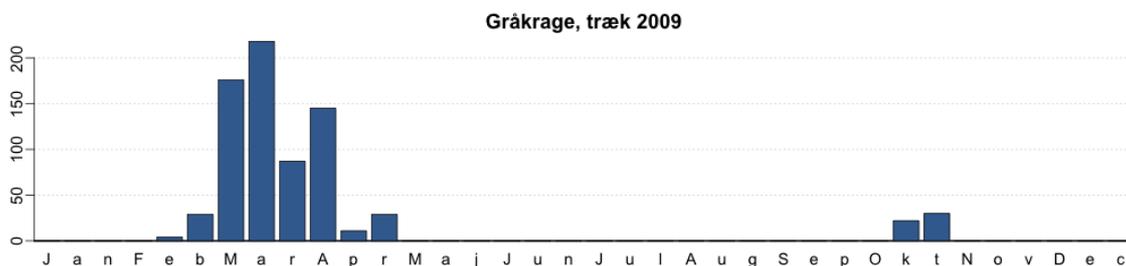
I alt 15 obsdage af Sortkrage i Rørvig-området i 2009: 9 obsdage i perioden 7/4 - 2/5 alle af en rastende fugl i Korshageområdet kunne type på at et enkelt individ huserede her. Trækobs: 28/3 1, 20/4 1 og 24/4 1 alle Korshage.

Gråkrage *Corvus cornix*

Forårstræk 15/2 - 27/4 699 Ø med største trækdag 9/3 65 Ø Korshage.

Efterårstræk 13/10 - 23/10 52 SV, hvilket er i den lave ende. Største efterårstrækdag 23/10 30 SV Rørvig Lyng.

Største rasttal: 16/3 220 natterast Hovvig, 19/5 325 natterast Hovvig og 20/10 136 rast Hovvig.

Ravn *Corvus corax*

12 obsdage i perioden 5/1 - 23/2 alle af en enkelt rastende fugl i Hovvigområdet kunne tyde på, at en Ravn igen i år har opholdt sig mere eller mindre stationært på denne lokalitet.

I perioden 28/2 - 25/4 er der i alt noteret 7 østtrækkende fugle på i alt 6 obsdage: 28/2 2 Ø Korshage, 15/3 1 NØ Nørrevang, 20/3 1 Ø Dybesø, 28/3 1 Ø Korshage, 19/4 1 Ø Korshage/Nørrevang og 25/4 1 Ø Korshage. Største tal er 8/5 4 overflyvende Hovvig (AF).

Fra efteråret i perioden 18/9 - 14/11 i alt 6 obsdage med 1 - 2 fugle, men ingen fugle noteret som decideret trækkende fra efteråret.

Stær *Sturnus vulgaris*

Meget beskedne tal - i overensstemmelse med tidens trend - på trods af rimelig god dækning.

Året første obs af Stær 24/1 1 rast Hovvig.

Forårstræk (med dækning på 32 obsdage ud af i alt 53 dage) i perioden 28/2 - 21/4 i alt 1730 Ø med største trækdag 28/3 403 Ø.

Efterårstræk er rapporteret fra 10 dage i perioden 19/9 - 13/12 i alt 1578 SV med største trækdag 6/10 515 SV.

Svært at forestille sig at totalerne i 'gamle dage' kunne beløbe sig til 30000 og 7300 for hhv. forår 1974 og efterår 1992.

Største rasttal, alle i den relativt pæne ende, fra natterast i Hovvig: 22/8 2000, 15/9 3000 og 21/9 4000. Igen

er der stor uoverensstemmelse mellem antal trækobs og antal rastobs, hvilket der vist endnu ikke er nogen god forklaring på.

Årets sidste obs 31/12 17 rast Hovvig.

7/8-2009 Flyndersø, TR

Gråspurv *Passer domesticus*

Et ret begrænset materiale primært fra Rørvig By, Nakke By og Nykøbing (13/2 5 rast stationen og 13/2 12 rast havnen) samt en smule haveobs. En lokal observatør i Nykøbing har luret sig til lidt parringsadfærd i naboens hæk. Største tal 5/12 21 rast Nakke Østvej nr. 25, et ret pænt tal på en Gråspurvelokalitet, som vist ikke har figureret før. Obs virker lidt tilfældige, og igen opfordres der til målrettede eftersøgninger, så vi kunne få en mere fuldstændig status på Rørvighalvøens Gråspurvebestand.

Skovspurv *Passer montanus*

Ikke det store materiale: 64% af rapporteringerne udgøres af haveobs fra Nykøbing og Rørvig. Derudover vinterrast, hvor de største 2 tal nævnes: 31/1 28 Nørrevang og 31/12 27 Hovvig (på foderbræt). Af fugle i bevægelse fra halvøens hovedtræklokalitet er kun noteret: 18/10 3 trækforsøgende Korshage.

Bogfinke *Fringilla coelebs*

Meget beskedent år for Bogfinke.

Forårstræk blev rapporteret fra 16 dage i perioden 28/2 - 19/4 med i alt 16369 Ø alle Korshage, største dag 29/3 6000.

Første syngende fugl blev noteret ved Grønnehave 4/2.

Efterårstræk blev rapporteret fra 4 obsdage 18/9, 30/9, 6/10 og 21/10 med i alt 7042 SV primært Hovvig med største dag 6/10 6400 SV dvs 90% af de noterede er fra en dag.

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla*

Antalsmæssigt må bundrekorden for Kvækerfinke være tangeret i 2009. Mærkeligt at forestille sig forårstotaler af træk på 137000 (1991), største forårstrækdag på 87000 (1991), nå man ser nedenstående

data.

Forårstræk blev rapporteret fra 10 obsdage i perioden 28/2 - 30/4 med i alt 345 Ø alle Korshage med største dag 16/4 315 Ø.

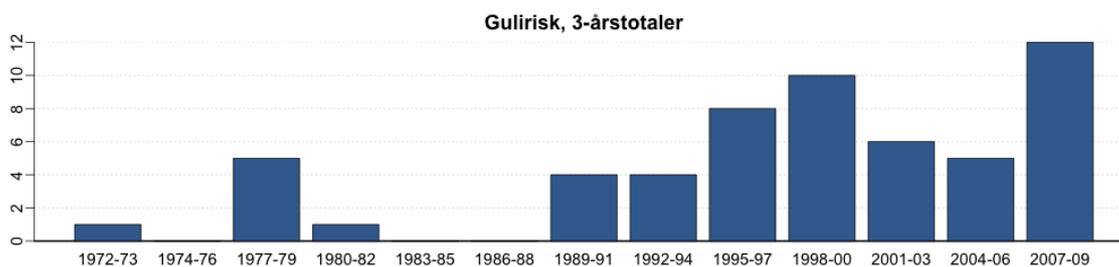
Syngende fugle er noteret ved Dybesø 11/4 1, 16/4 1 og 21/4 1.

Efterårstræk blev rapporteret fra 3 dage i perioden 20/9 - 10/11 med i alt 47 SV alle Korshage med største dag 6/10 21 SV.

Største rasttal 28/2 21 fouragerende Dybesø ellers rapporteringer om lidt vinterrast af 1 - 5 fugle i månederne jan og dec.

Gulirisk *Serinus serinus* (1, 49, 5)

Atter et fint år for Gulirisk og atter et år med obs uden for Korshage. Alle nævnes: 19/4 1 Ø Korshage (EVR), 21/4 1 trækforsøgende Korshage (JB, JHC, AF), 2/5 1 Ø Korshage (EVR), 26/5 1 syngende Korshage (JS) og 14/6 1 hun rast Nykøbing (EVR). Den sidste obs der falder på et lidt bemærkelsesværdigt tidspunkt, kan betegnes som enten en meget sen forårsobs eller en regulær sommerobs, blev af observatøren glædeligt noteret som ny matrikelart for Digterparken 42.

Grønirisk *Carduelis chloris*

Arten er meget almindelig på halvøen, men ingen bemærkelsesværdige observationer.

Træk er rapporteret i perioden 4/3 - 19/3 med sammenlagt 25 fugle Ø Korshage. Største rasttal 7/12 160 Hovvig.

Stillits *Carduelis carduelis*

Forårstræk: 14/3 - 25/4 34.

Efterårstræk noteret fra 2 datoer: 8/10 og 21/10 sammenlagt 6 fugle.

Største rasttal 10/10 10 Søndervang.

Grønsisken *Carduelis spinus*

Et år i den lave ende.

Forårstræk blev rapporteret fra 18 dage i perioden 19/3 - 22/5 med i alt 1013 Ø med største dag 15/4 410 Ø og derudover ingen dage med mere end 140 fugle.

Syngende fugle er noteret 11/4 2 Dybesø.

Efterårstræk blev rapporteret fra 3 dage i perioden 20/9 - 29/10 med i alt 221 SV med største dag 15/10 160 SV.

De 4 største rasttal: 1/1 125 Højsandet, 30/10 360 Hovvig, 30/11 300 Hovvig og 14/12 300 Hovvig.

Tornirisk *Carduelis cannabina*

Årets første obs 4/3 1 Ø Korshage.

Forårstræk forløber med 18 obsdage i perioden 4/3 - 21/4 med i alt 165 Ø alle Korshage.

Første syngende fugl 27/3 Rørvig.

Yngel er rapporteret 10/7 og 25/7 Korshage.

Fugle på direkte efterårstræk er registreret fra kun 2 dage 19/9 og 11/10 med i alt 32 SV begge Korshage.

Største rasttal: 8/9 120 fouragerende Nørrevang, i disse år et temmeligt stort rasttal.

Årets sidste obs 20/10 1 rast Flyndersø.

Bjergirisk *Carduelis flavirostris*

Det er ikke de store tal som præger forekomsten af Bjergirisk på Rørvighalvøen.

Forårstræk noteret i perioden 4/3 - 11/4 i alt 26 NØ Korshage.

Efterårstræk 20/10 - 29/11 29 SV.

Største rasttal 18/10 9 Korshage.

Kun to meldinger af ægte vinterrast: 25/1 6 rast Nørrevang samt 6/12 4 rast Korshage.

I relation til tidligere, dvs før nedgange i 1980'erne, hvor forårstræktotalerne typisk lå på 250 - 350 fugle, efterårstrækmax 1987 på 270 fugle og efterårsrasttal ofte på 100 fugle, er det noget beskedne tal 2009 fremviser. Kan årsagen evt være et varmere klima, således at ikke nær så mange fugle som tidligere, kommer herved?

Gråsirken *Carduelis flammea*

Bortset fra en flok 4/2 95 fouragerende Rørvig Lyng, der bliver årets største rasttal, samt 28/2 30 rastende Hovvig, er meget få fugle noteret i vintermånederne i 2009.

Forårstrækket forløb i perioden 28/2 - 27/4 477 alle Korshage. 75 af de trækkende forårsfugle er noteret som Stor Gråsirken og 1 som Lille Gråsirken.

Efterårstrækkende fugle synes helt at have udeblevet fra notesbøgerne måske med undtagelse af 23/10 6 Hovvig (noteret som trækkende/rastende). Denne gang er det er ikke fordi folk ikke har noteret arten, men det var næsten ikke til at opdrive en Gråsirken i andet halvår af 2009 og i øvrigt er der også meget få der har overvintret i Danmark generelt. Et par obs af syngende individer fra Korshage og Slettermosegård i maj kan måske tolkes som lokale ynglefugle, men ingen fund af pull.

9/2-2009 Rørvig Lyng, DO

Korsnæb sp *Loxia non det*

I alt 133 fugle faldt i denne frustrerende kategori: Største tal: 17/5 35 Ø Korshage. Mistanke om Hvidvinget Korsnæb 23/10 1 overflyvende Rørvig (LB).

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra*

Fugle på regulært østligt forårstræk er noteret i perioden 28/2 - 14/6 201 Ø Korshage. Derudover synes der ikke at være noget mønster i bevægelserne, hvilket stemmer godt overens med artens tendens til nomadeagtig tilværelse. F.eks. giver trækobservationerne i perioden juli - oktober således i alt 99 Ø og 29 SV. Resten udgøres af trækforsøgende samt rastende og fouragerende fugle og der forekommer ingen bemærkelsesværdige tal. Største trækdag 1/5 74 Ø Korshage. Største rasttal 15/1 60 Plantagen.

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

Det blev et helt fint år især på trækfronten for Stor Korsnæb. Udover dagene med trækobs blev det til sammenlagt 15 obsdage med rastende og/eller fouragerende fugle. Forårstræk 28/2 - 29/3 67 Ø Korshage, hvilket er det højeste forårstræktal siden 2000 med 420 Ø (der var en konsekvens af invasionen i 1999). Største rasttal 30/1 10 Vesterlyng (JHC, TA), hvilket er et pænt rasttal men ikke usædvanligt.

Karmindompap *Carpodacus erythrinus* (0, 514, 11)

Alle obs af denne herlige fugl nævnes, efter gengangere er sorteret ud af materialet: 26/5 1 syngende Korshage (EVR, JSt), 29/5 1 Ø + 1 rast Korshage (EVR), 30/5 2 Ø Korshage (EVR), 31/5 1 Ø + 2 rast Korshage (EVR, KES), 1/6 2 2k syngende Korshage (EVR, KES) og 4/6 1 2k trækforsøgende Korshage (JHC). Dvs i alt 11 er trukket igennem, hvilket stort set svarer til årsmiddelværdien for perioden 1997 - 2008.

Dompap *Pyrrhula pyrrhula*

Dompap er i Danmark både en træk- og en standfugl: En del af populationen trækker mod syd om vinteren, men samtidigt modtages vintergæster fra Skandinavien. Ingen bemærkelsesværdige obs i 2009. Fra foråret og først på sommeren foreligger der en håndfuld obs af syngende individer samt nogle få obs af pardannelser. Usædvanligt få fugle er noteret som trækkende: Forårstrækkende fugle: 0 registreringer. Efterårstræk: 8/10 2 SV Korshage. Største rasttal: 27/12 10 Korshage.

Kernebidder *Coccothraustes coccothraustes*

Arten ses normalt rastende eller overflyvende få individer ad gangen. Udover lidt trækforsøgende fugle er der kun udmeldt en iagttagelse med ægte træk: 9/3 2 Korshage. Største rasttal 22/3 8 Rørvig. Udover Korshage, hvorfra der foreligger en del obs, da mange trækurologiske fugle ender her, er arten meldt fra mange forskellige lokaliteter på halvøen. Fra efteråret foreligger der 2 obs: 13/10 1 Nykøbing og 20/10 1 Rørvig.

Lapværbling *Calcarius lapponicus* (2, 234, 9)

Antalsmæssigt et år i den høje ende for Lapværbling. Alle nævnes:

22/3 1 trækforsøgende hunfarvet Korshage (LB),
28/3 1 trækforsøgende Korshage (EVR),
4/4 1 Ø Korshage (EVR),
13/4 1 Ø han Korshage (JHC),
16/4 1 fouragerende han Nørrevang (CG, KES),
18/9 1 rastende Flyndersø (JB),
29/9 1 SV Korshage (EVR),
7/10 1 SV Hovvig (EVR),
20/10 1 overflyvende Hovvig (AF).

Altså 9 forskellige fugle. Dermed bliver 2009 året med det tredje højeste antal registrerede Lapværblinger i fuglestationens historie kun overgået af rekordåret 2002 med 14 fugle og 1991 med 12 fugle.

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

Arten er noteret på i alt 13 dage.

Igen et år med meget få fugle noteret som decideret trækkende.

Forårstræk 3 obsdage 4/3 - 11/3 4 Korshage. Sidste forårsfugl 28/3.

Regulært efterårstræk kun registreret 27/9 1 V Korshage (EVR, JHC) som også blev den første efterårsfugl.

Årets største tal blev en flok 28/12 26 NV (JHC) og obsen har fået bemærkningen "og de fortsatte så langt telescopet rakte i nordvestlig retning.." altså ud over Kattegat. Disse fugle kan nok ikke karakteriseres som decideret trækkende, men snarere som en vinterflok, der er på strejftogt for at finde egnede fouragerings lokaliteter.

Største egentlige rasttal: 20/10 2 Flyndersø.

30/10 Korshage, JS

Gulspurv *Emberiza citrinella*

Gulspurv er en meget almindelig ynglefugl og vintergæst, men har de sidste mange år kun optrådt beskedent som trækfugl.

Forårstræk rapporteret i perioden 4/3 - 28/3 28 Ø.

Største rasttal 5/12 110 Nørrevang, hvilket er det næststørste i hvert fald i 13 år.

Hortulan *Emberiza hortulana* (4, 673, 1)

22/5 1 han syngende Korshage (EVR) ved transformatorstationen på morgenobsen. Fuglen blev eftersøgt, og endelig kl. 16 på samme lokalitet blev der spottet en Hortulan af JB. Eftermiddagsfuglen fik beskrivelsen af finderens: "olivengrå hoved-hals, bryst bug ret blegt, ensfarvet orangetonet, sikkert en 2k han jvf også det sene tidspunkt". Efter al sandsynlighed samme fugl fra morgenobsen. Den nedadgående tendens synes klar: vi er nede og tangere lavpunktet i 2005, hvor også kun en fugl blev registreret. Vi gruer for et år uden denne "maj-paradeart" som en lokal observatør titulerer den.

Rørspurv *Emberiza schoeniclus*

Forårstræk er rapporteret fra perioden 3/3 til 30/5 med 225 Ø med største trækdag 28/3 56 Ø, alle Korshage. Efterårstrækket er rapporteret fra perioden 17/9 til 28/10 med 23 fugle primært Korshage.

Største rasttal 1/9 og 27/10 begge 6 og begge Hovvig. Nogle enkelte fugle holder stand i månederne jan, feb og dec primært i Hovvig, vintergæster eller overvintrende lokale ynglefugle dvs standfugle?
Alle tal typiske.

9/10-2009 Korshage, JS

Bomlærke *Emberiza calandra*

Bomlærke, hvis navn stammer fra det tyske "Baumelerche" der betyder trælærke, er overvejende en standfugl, der normalt strejfer en del uden for yngletiden og da Danmark udgør artens udbredelsesområdes nordgrænse betyder det meget få træk- eller strejfgæster.

Ingen observationer af mere end én fugl.

14/3 1 syngende Korshage (EVR, JHC, LB). Fuglen blev noteret som syngende, rastende og trækforsøgende og vi skal hele 10 år tilbage, til 1999 sidste gang en Bomlærke blev set på Korshage.

Årets øvrige observationer: 22/5 1 syngende Søndervang (KES), 17/6 1 syngende Nakke Syd (KES) og 21/6 1 rastende Nørrevang (EVR). Blev af en ihærdig formand målrettet, men forgæves eftersøgt 28/7 på sit gamle 'stronghold', Søndervang. Året bød således på sandsynligvis 3 forskellige individer.

Målrettede eftersøgninger værdsættes og der opfordres igen i 2010 til at holde skarpt øje med Bomlærke på halvøen.